

ne deljaki

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 3. maja 1964

Leto XX. - Št. 105 (5788)

Volilnih programih

Vsak teden prihaja v našo deželo več ministrov in podtajnikov, poslancev in senatorjev v teh predvolilnih dneh, kar je vsekakor znamenje, velike važnosti, ki jo pripisujejo vse stranke letosnjim prvim deželnim volitvam, ki bodo prihodnjo nedeljo in ponedeljek. Tako iz njihovih, se bolj pa iz govorov lokalnih predstavnikov posameznih strank, volivci lahko izvejo vse obljube in vse argumente, na katere se obljube naslanjajo. Se bolj pa se volivci počuti o vsem, kar hočejo in česar ne, iz programov teh strank, ki jih obilno delijo ne le na volilnih zborovanjih, ampak jih tudi raznašajo od hiše do hiše, od stanovanja do stanovanja, ali pa jih pošiljajo kar po pošti. In čeprav gre samo za deželo z 1.200.000 prebivalci so nekatera dnevna glasila večjih strank — kot na pr. Kršćanska demokracija — programe priloge kar svojim izdajam za vso državo, tako da je s tem se bolj poudarjena važnost naših deželnih volitev za vso državo. Saj gre — kot smo že zapisali — za prvi nekoliko večji preizkusni kamen ne samo vseh štirih strank levega centra, temveč tudi za stranke leve in desne opozicije, ki bodo po volilnih rezultatih vsaj do določene mere lahko prešle ali ne od imenovanja prve vlade, v kateri sodelujejo socialisti, pa do sedaj nastala kakšna sprememba v odnosu političnih sil.

Tudi slovenskega volivca zanimajo ti programi, zlasti pa ga zanima, ali so v njih upoštevane tudi volivke in volivci slovenske narodnosti vseh treh pokrajin naše dežele. Zato si bomo v naslednjih vrstah na kratko ogledali programe vseh dvanajstih političnih strank ali skupin s stalno priznanja obstoja in pravice slovenske skupnosti v deželi.

Prva ugotovitev, ki jo moramo storiti, je predvsem ta, da obstoja Slovencev v deželi ne zanika nobena stranka, ker tega seveda enostavno ne more storiti, saj bi tako trditve porinili preveliko laž tudi za skrajne novofašistične in monarhistične desničarje. Vendar pa gornja trditev ni povsem točna, ker so si vsi desničarji od liberalcev do novih fašistov edini v tem, da Slovenci sicer živijo v tržaški in gorški pokrajini, da nas pa v videmski ni ali, kot je dejal neki fašistični govornik, da so nekdo predstavljali 0,00003 odstotka prebivalstva, danes pa da jih ni več.

Ce po tej ugotovitvi pregledamo volilne programe s stalnice, kaj nam se v njih priznava, potem stranke lahko razporedimo na tri skupine: 1. na tiste, ki nam pravice sploh ne priznajo, 2. na tiste, ki nam jih priznajo le delno in 3. na tiste, ki nam jih priznajo v celoti.

V prvo skupino lahko uvrstimo dejansko samo novofašistično MSI, za katero moramo se dodati, da njeni govorniki včasih celo kršijo veljavne zakone in gredo v svojem protislovesnem hujškarju tudi v najostudnejše rasistične besednice, pri čemer pa jih ni nobeden od številnih organov varnosti na to niti opozoril, kaj šele, da bi kakega takega hujškarja prijavil sodišču.

V drugo skupino spadajo liberalci, ki pa Slovencev v našem programu niti ne omenjajo. Toda iz njihovih volilnih govorov vemo, da nam določenih pravic — vsaj z besedo — ne zanikajo. Zanikajo pa liberalci sleherni pravico Slovencev v videmski pokrajini, saj zanikajo celo njih obstoj.

Zal moramo v to skupino uvrstiti tudi republikance, ki nas v svojem programu popolnoma ignorirajo — kot da nas ni! Kako je tako ravnanje mogoče, nam res ni razumljivo, če stranke, ki se sklicujejo na Mazzinijeva načela!

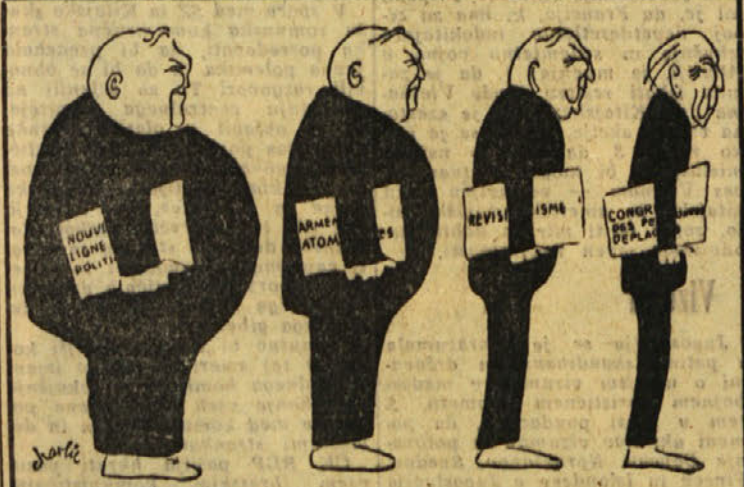
Tudi za socialne demokrate moramo ugotoviti, da nas njihov program le mimogrede omenja, čeprav so njihovi praviki tudi na tiskovni konferenci javno izjavili, da načelno priznavajo pravice vseh manjšin, kar pa v praksi gle-

de Slovencev v videmski pokrajini ni opaziti, da bi izvajali. Končno je v tej skupini tudi kršćanska demokracija, ki ima v programu zapisan stavek, ki ga spričo dejstva, da gre za večinsko in kršćansko stranko, dobesedno navajamo: «V deželno realnost se vključuje tudi navzočnost jezikovnih manjšin, navzočnost, ki jo vidi kršćanska demokracija, spričo svoje ideološke usmeritve, izraženo v enciklički «Pacem in terris» kot koncepti, ki je prešela z vrednotami svobode in pravice. Ne glede na sramežljivo prikrivanje slovenske manjšine, imamo takoj dodati se bolj sramežljivo in nedopustno opuščanje gornjega stavka iz besedila istega programa, ki je bil priložen o srednjemu dnevniku glasilo KD, ki se tiska v Rimu. Toda hujše kot vse to, je izjava tajnika tržaške federacije KD v dnevniku «Il Gazzettino», kjer je izjavil, da dežela enostavno ni pristojna za reševanje vprašanj, ki zadevajo uporabo slovenskega jezika v deželi. Torej tako: KD se po eni strani načelno strinja z načeli enciklike «Pacem in terris», po drugi strani pa nima namena teh načel v praksi izvajati! Ko to ugotovljamo nismo sami, saj se nad njimi zgraža tudi slovensko tedensko glasilo slovenskih kršćanskih socialcev, še bolj pa gorško-tržaško slovensko glasilo katoliških Slovencev, ki ga urejuje katoliški duhovnik in v katerem je prav zato zapisan ogorčen poziv: «Nobenega glasu za KD!»

V tretjo skupino volilnih programov, v kateri se nam priznavajo vse pravice, pa spadajo vse ostale stranke in skupine, ki so: independentistično gibanje, novonastala PSIUP, PSI, KPI in Slovenska skupnost. Toda tudi tu so razlike, in sicer predvsem pri prvih dveh, ki v italijanskem jeziku omenjajo naše pravice le na kratko z enim ali dvema stavkoma, v slovenscini pa sta seveda bolj opreznosti in tudi bolj razločni. Ne moremo razumeti, zakaj taka razlika in to delno prikrivanje lastnega programa? Moramo pa dodati, da je independentistično gibanje postavilo svojo listo le v tržaškem volilnem okrožju ter da sta slovenska kandidata kaj malo znana, PSIUP pa nastopa tudi v goriskem okrožju s precej znanimi kandidati.

Razločno in brezkompromisno pa zagovarjata slovenske pravice v svojih programih PSI in KPI. Obe stranki imata v tem smislu tudi podrobno izdelan program ter slovenske kandidate v vseh treh pokrajinah dežele, kar pomeni, da priznavata enake pravice vsem Slovincem v deželi in državi. Poleg tega pa slovenski kandidati KPI in PSI so že s svojimi dosedanjim delom dokazali, da so dosledni borci za doseg vseh narodnostnih pravic.

Tudi proglas Slovenske skupnosti vsebuje vse zahteve Slovencev v Italiji. Ta skupina pa ni predstavila svoje liste v videmski pokrajini, kar celo njeni zagovorniki sami priznajo kot veliko pomanjkljivost. To dejstvo zagotovo ne upravičuje te skupine, da karkoli očita slovenskim komunistom in socialistom, ki so v Benški Sloveniji svojo dolžnost opravili s tem, da so tam vključili v svoji listi tudi kandidata slovenske narodnosti.

Tako je poljski risar Ferster prikazal Erhardovo metamorfozo

Prizor s prvomajске povelke v Trstu

V vsej Italiji, Jugoslaviji in drugod po svetu so slovesno proslavili prvi maj, praznik dela

Govori sindikalnih voditeljev v Rimu, Milanu in Turinu - Veličastna parada v Beogradu in Moskvi - Hruščov opozarja ZDA na nevarnost izživalnih poletov nad Kubo - Povsod so proslave potekale mirno, razen v Lizboni, kjer je policija v krvi zatrla protifašistično manifestacijo

RIM, 2. — Prvi maj, praznik dela, so proslavljali v vsej Italiji z zborovanji in manifestacijami, katerih so se udeležili najvišji sindikalni in politični predstavniki. V Rimu, Milanu in Turinu so govorili tajniki CGIL Santi, Novella in Lama. Tajnik CISL Storti je govoril v Milanu, tajnik UIL Viglianesi pa v Aostu.

Predsednik ACLI Livo Labor je govoril v Bergamu. Predsednik republike Segni pa je prisostvoval včerajšnji slovesnosti v Rimu, kjer so izročili odlikovanje 56 delavcem iz Lazia in Umbrie. Kakor je znano, je bilo v vsej Italiji odlikovanih 500 delavcev.

Tajnik CGIL Santi, ki je go-

voril v Rimu je poudaril, da letos obhajamo dvajsetletnico ustanovitve CGIL, in je analiziral sedanjí politični položaj. Izrazil je, da nameravajo delodajalci in politična desnica naloziti breme sedanje konjunktуре na delavce. Toda naj bo jasno, je dodal, da delavci ne mislijo nazaj. Nasprotno, odločeni so braniti svoja delovna mesta, izboljšati svoje gospodarsko stanje in braniti kupno moč mezd. Izrazil je zatem solidarnost CGIL z vsemi kategorijami, ki se borijo za svoje pravice, in je obsejal poskus delodajalcev, da bi z odpuščenji ošibili moč sindikatov.

Tudi tajnik Novella je poudaril, da CGIL odločno podpira akcijo kategorij, ki se borijo za svoje pravice. Poudaril je nujnost demokratične politike programiranja, v katero naj se avtonomno vključijo sindikati. Pred zborovanjem je bil velik aprevod delavcev, ki so šli z zastavami izpred sedeža Delavske zbornice na Stolni trg po glavnih mestnih ulicah.

V Turinu je govoril tajnik Lama in je poudaril, da morajo vse sindikalne organizacije braniti svojo avtonomijo v trenutku, ko se z več strani skuša ta avtonomija omejiti.

Tajnik UIL Viglianesi, ki je govoril v Aostu, pa je govoril o umetnosti, da se omejijo medne zahteve. Tajnik CISL Storti, ki je govoril v Milanu, pa je ponovil svoj znani predlog o splošnem štedenju. Kakor je znano, bi ta predlog omogočil, da se medne izboljšave delavcev izvedejo v posebnem skladu, ki bi bil določen za investicije podjetja.

Podpredsednik vlade Nenni pa je poslal po koelnem radiu pozdrave italijanskim delavcem v Zahodni Nemčiji.

Tudi koelnški kardinal Frings je v svoji tradicionalni prvomajski pridigi posvetil mnogo pozornosti vprašanju tujih delavcev v Zahodni Nemčiji. Pozval je oblasti in podjetnike, naj se potrudijo, da rešijo vprašanje stanovanj, kol in podpore delavcem, ki prihajajo iz tujine. Očital je zahodnonemški radikalnim postojem, da posvečajo premalo časa v svojih programih tujim delavcem, to pa zaradi tega, ker s tem olajšajo komunistične radijske postaje v Pragi, Budimpešti in vzhodnem Berlinu.

BEograd, 2. — Ob navzočnosti predsednika republike maršala Tita, podpredsednika Aleksandra Rankovića, predsednika zvezne skupščine Edvarda Kardelja in drugih državnih in političnih voditeljev, članov diplomatskega zbora, številnih inozemskih gostov in okrog 300.000

meščanov je bila v Beogradu velika prvomajska parada. V paradi so sodelovale izbrane enote vseh rodov Jugoslovanske ljudske armade in okrog 40.000 meščanov, članov SZDL in družbeno-političnih organizacij in članov delovnih kolektivov.

Mimohod enot Jugoslovanske ljudske armade, ki je prvič nastopila z novimi protiklopnimi in protiletalskimi raketi, je trajal 40 minut. Nastop vojske je pokazal, da je Jugoslovanska ljudska armada najmoderneje opremljena in da razpolaga tudi z navedenimi letali. Kot vedno so bili deležni največjih aplavov goljenci vojaških akademij in goljenci podčastniške šole, zatem pa gardiji in mornarji s svojimi brezhibnim držanjem in odličnim korakom. Za njimi so nastopile rakete, enote, opremljene s malimi protiklopnimi raketi, po štirih na enem vozilu, katerih osnovna značilnost je, da z gotovostjo uničijo svoj cilj. Sledilo je pehotno topništvo, tehnične enote, protiletalsko topništvo, ki je prvič prikazalo samohodne protiletalske topove kalibra 57 mm, zatem kolone havbe topov ter lahke in težke tanke. Mimohod se je končal s protiletalskimi raketi enotami.

Po defileju enot JLA, ki je na vse zapustil mogočen vtis, je sledila pešna povorka, v kateri so bile delegacije iz vseh republik, nad 5.000 beograjskih pionirjev s svojimi najpripravljen-

Sedem dni v svetu

Ženeva

V Ženevi je odbor osemnajstoričnega italijanskega delegata pa je bil razpravljal o razorožitvi, od svoje delo do 9. junija. Na združenji seji, ki je bila v torek, so posamezni delegati podali pregled dosedanjega dela in v glavnem poudarili pozitiven vpliv dela odbora na mednarodno pomirjenje in na sporazumevanje med velenstani. Vzhodni in zahodni delegati so sicer izrekli običajne obtožbe drugi proti drugim, vendar pa so izrekli upanje v nadaljnje sporazume med drugimi ugotovili, da dosednji rezultati konference niso sicer bistveni, vendar pa ne upravičujejo pesimizma. Poudarili je, da je konferenca ohranila in okreplila svojo bistveno nalogo kot čimtelj pomirjevanja in zbliževanja. Omenil je tudi podobnost med sedanjim in prejšnjim zasedanjem. Preteklo poletje je odbor po dolgi debati o prekinitvi jedrskih poskusov dosegel, da so jedrske države delno sprejele njegove predloge. Letos so vlade velikih jedrskih držav delno sprejele predloge o popolni ustavitvi proizvodnje jedrskega materiala v vojne namene, o čemer so dolgo razpravljali na konferenci.

Ciper

Na Cipru se je tudi prejšnji teden stanje ponovno zaostrilo, ko so ciprski varnostne sile začele operacije proti gradu Hilarion, kjer so se bili zadrževali turški uporniki. Poveljnik sil OZN general Džani je posredoval, tako da je bil sklenjen sporazum o premirju. Tajnik OZN U Tant pa je v Parizu, kjer je bil na obisku, s posebno izjavo pozval vse voditelje ciprskih, Grkov in Turkov, naj vplivajo na svoje pristaje, da izbeže pomirjenje in sporazum. U Tant je poslal Varnostnemu svetu OZN poročilo, v katerem pravi, da se s pomočjo Združenih narodov lahko povrne mir na Cipru, če se bo uresničila vrsta smotrov. Med temi so: evakuacija in odprava vseh utrjenih postojank, ki so jih zasedli oboroženi elementi obeh skupnosti; razorožitev civilistov; svoboda prometa in amnestija. U Tant poziva predsednika Makariosa in podpredsednika Kučuka, naj takoj javno izjavita, da je zaradi navzočnosti sil OZN na Cipru potrebno prekiniti boje, in naj v tem smislu pozovele svoje pristaje ter naj se takoj odpovejo uporabi sile za rešitev ciprskih vprašanj. U Tant dodaja, da sile OZN ne morejo brezbrizno gledati na neposredno vojno, ter poudarja resnost stanja zaradi napadov na grad Hilarion. U Tant je tudi sporočil, da bo v kratkem imenoval svojega visokega političnega zastopnika, ki se bo pogajal na Cipru. Njegova dejavnost pa ne bo v nasprotju z dejavnostjo generala Džanija in finskega diplomata Tuomioja, v katere ima U Tant svoje zaupanje.

Posredovalec OZN Tuomioja je medtem zaključil svoj obisk v Atenah in v Parizu. Tajnik Santi na zah in v Parizu, kjer je poročal U Tant, Grška vlada

je sporočila, da odobrava U Tantove predloge s turške strani pa ni še odgovorila. Vodeči ciprskih Turkov Kučuk je ponovil zahtevo za razdelitev otoka. Predsednik Makarios pa je poudaril, da bo prišlo do vojne med Grčijo in Turčijo, če bi Turčija napadla Cipr. O njegovem mnenju bi se na vojna ne omejevala na ti dve državi. Makarios je dodal, da bi ciprska vlada sprejela pomoč od vsakogar, ki bi bil pripravljen pomagati. Poudaril je, da je sprava na otoku še vedno možna, ter je obsejal turške priprave, da bi dosegli razdelitev otoka.

Hkrati se je zelo razmajalo grško-turško zavezništvo v okviru NATO. Tajnik te organizacije Sik, kjer je prišel na razgovore v Atenah in v Parizu, je vplival v te razgovore tudi ciprski spor, toda grška vlada poudarja, da spoda ta spor sedaj pod pristojnost Združenih narodov in da se ne more o njem razpravljati v okviru NATO, posebno se, kar Ciper ni član te organizacije.

Turška vlada pa je Stikkerju sporočila, da «Turčija ni zadovoljna s stalnim zavezništvom in da je turški vladi težko uskladiti takšno stališče z načelom enakostne solidarnosti».

Grčija pa je obvestila štab atlantske zveze, da ne bo sodelovala na manevrih, ki bodo decembra letos v turškem delu Trakije. Na teh vajah bodo sodelovale oborožene sile ZDA, Velike Britanije, Zahodne Nemčije, Belgije, Nizozemske in Turčije.

Francija

Prejšnji teden je francoska vlada sporočila, stalni skupini atlantskega zavezništva v Washingtonu, da bo umaknila iz skupin pomorskega poveljstva NATO francoske mornariške častnike. S tem v zvezi poudarja v Parizu, da je bil že leta 1959 sprejet sklep, da se francosko brodogradništvo umakne iz sklopa brodogradnje NATO v Sredozemlju. 1. januarja letos pa iz sklopa brodogradnje v Atlantiku ostanu in v Rokavskem prelivu. S tem je prenehal režim, na poveljstva katerega bi morale enote fran-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

Podobno kot v Trstu je delavstvo v vsej državi svečano proslavilo svoj mednarodni praznik 1. maja z zborovanji in manifestacijami, med katerimi so bile največje tiste, ki jih je priredila Splosna italijanska zveza dela CGIL, katere generalni tajnik Novella je poudaril, da odločno podpira akcijo vseh kategorij, ki se borijo za svoje pravice zahteve ter poudaril nujnost demokratične politike programiranja, v katero naj se avtonomno vključijo sindikati. Tajnik Santi na je dejal, da nameravajo delodajalci in politična desnica naloziti breme sedanje konjunktуре na delavce, toda delavci so odločno branili svoja delovna mesta, izboljšati svoje gospodarsko stanje in braniti kupno moč mezd. Precej drugače pa sta govorila tajnika demokratskega sindikata CISL Storti in socialdemokratskega sindikata Uil Viglianesi. Prvi je govoril o sumestnostih, da se omejijo medne zahteve, drugi pa je ponovil svoj znani predlog o «pogodbeni štednji», kar bi omogočilo, da se medne izboljšave delavcev «zamrznejo» v posebnem skladu, ki bi bil določen za investicije podjetja.

Delavski praznik so praznovali tudi po vsem ostalem svetu ob udeležbi več sto milijonov delavcev in proslave na povsod. V Moskvi, razen v Portugalskem, kjer je v Lizboni policija tudi letos v krvi zatrla protifašistične manifestacije. Najbolj veličastna prvomajska proslava je bila v Beogradu. Od proslav na Vzhodu pa so svetovno javnost zanimale zlasti proslave v Moskvi in v Pekingu. V Moskvi je bil navzoč tudi albanski predsednik Enver Hoxha. Tajnik Santi na je govoril o sumestnostih, da se omejijo medne zahteve, drugi pa je ponovil svoj znani predlog o «pogodbeni štednji», kar bi omogočilo, da se medne izboljšave delavcev «zamrznejo» v posebnem skladu, ki bi bil določen za investicije podjetja.

Delavski praznik so praznovali tudi po vsem ostalem svetu ob udeležbi več sto milijonov delavcev in proslave na povsod. V Moskvi, razen v Portugalskem, kjer je v Lizboni policija tudi letos v krvi zatrla protifašistične manifestacije. Najbolj veličastna prvomajska proslava je bila v Beogradu. Od proslav na Vzhodu pa so svetovno javnost zanimale zlasti proslave v Moskvi in v Pekingu. V Moskvi je bil navzoč tudi albanski predsednik Enver Hoxha. Tajnik Santi na je govoril o sumestnostih, da se omejijo medne zahteve, drugi pa je ponovil svoj znani predlog o «pogodbeni štednji», kar bi omogočilo, da se medne izboljšave delavcev «zamrznejo» v posebnem skladu, ki bi bil določen za investicije podjetja.

Delavski praznik so praznovali tudi po vsem ostalem svetu ob udeležbi več sto milijonov delavcev in proslave na povsod. V Moskvi, razen v Portugalskem, kjer je v Lizboni policija tudi letos v krvi zatrla protifašistične manifestacije. Najbolj veličastna prvomajska proslava je bila v Beogradu. Od proslav na Vzhodu pa so svetovno javnost zanimale zlasti proslave v Moskvi in v Pekingu. V Moskvi je bil navzoč tudi albanski predsednik Enver Hoxha. Tajnik Santi na je govoril o sumestnostih, da se omejijo medne zahteve, drugi pa je ponovil svoj znani predlog o «pogodbeni štednji», kar bi omogočilo, da se medne izboljšave delavcev «zamrznejo» v posebnem skladu, ki bi bil določen za investicije podjetja.

Sicer pa večeraj in predvečernjim po svetu ni bilo važnih političnih dogodkov. Le v Parizu se je stalni svet NATO posvetoval o grško-turškem sporu zaradi Cipra. V Pekingu je severovojniški predsednik Hošingh izjavil, da znani de Gaullova predlog o nevtralizaciji «zasluži resno pozornost».

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sedemnajst mladih ljudi utonilo pri Marsali ko se je prevrnil prenatrpan in star čoln

Ponesrečenci so pripadali skupini 92 izletnikov iz salezijanskega zavoda - Aretirani trije čolnarji in prefekt zavoda salezijancev

MARSALA, 2. — Včeraj ob 11.30 se je zgodila v bližini Marsale huda nesreča, pri kateri je utonilo 16 dečkov, starih od 10 do 16 let in en 22-letni duhovniški pripravnik iz salezijanskega zavoda «Casa della Divina Provvidenza». Nesreča se je zgodila, ko se je približno 300 metrov od obale prevrnil čoln, v katerem je bilo 32 izletnikov. Ti so sestavljali skupino 92 dečkov in nekaterih duhovniških pripravnikov, ki so s tremi motornimi čolni organizirali izlet na bližnji otok Mottia.

Ko so čolni odpluli, je v njih vladalo veselo razpoloženje, toda kmalu je prišlo do nenadne tragedije. Čoln, v katerem je bilo 32 dečkov in nekaterih duhovniških pripravnikov in s čolnarjem, je bil v slabem stanju in prenatrpan. Ko so nekateri dečki vstali in skušali priti v sredino čolna, se je ta nočno zamajal in se prevrnil. Morje je na tem kraju glo-

rudi neki karabinjer, ki je slučajno šel mimo. Ko je zvedel za kaj gre, je takoj obvestil karabinjersko kasarno in kmalu so organizirali reševanje. V bolnišnici so odpravili 14 rešenih, od katerih jih sedem kaže znake zadušitve; vendar pa njihovo stanje ni resno.

Policija in sodna oblast sta takoj uvedli preiskavo. Poveljnik pristanišča v Trapaniju je izjavil, da je odgovornost lastnika motornega čolna zelo velika. Čoln je bil izven uporabe in oblasti niso dale nobenega dovoljenja za izlet. Poveljnik je izjavil, da pred letom dovolijo izlete, skrbno pregledajo čolne in določijo največje število potnikov za vsak čoln ter vse potrebne ukrepe za primer nesreče. Poveljnik je dodal, da so za nesrečo odgovorni tudi drugi. Lastnika čolna so aretirali.

Sodna oblast je odredila aretacijo tudi prefekta zavoda salezijancev v Marsali, patra Luigija Glubbice, ki je organiziral izlet, ter dveh čolnarjev, ki sta bila pri krmilu ostalih dveh čolnov. Prefekt zavoda in ostali trije čolnarji so obtoženi številnih nenamernih umorov, za kar so lahko obsojeni na do devet let zapor. Kakor rečeno, je bil čoln, ki se je prevrnil, izven rabe in so ga v zadnjem hipu v vsej naglici popravili. Tudi nekateri od mladih izletnikov so skušali rešiti svoje tovariše. Trije od njih so rešili deset svojih tovarišev, ki niso znali plavati, toda to svoje junstvo so plačali z življenjem, ker jim je pri nadaljevanju prizadevanjih zmajnkalo moč in so zgineili pod vodo.

Pogreb žrtve je bil danes jutraj. Sole in trgovine so bile zaprte, na postlopih pa so bile žalne zastave. Predsednik republike Segni je poslal venec in sožalno brzojavko. Podobno brzojavko je včeraj poslal predsednik vlade Moro, ki se je vračal iz Francije v Italijo, ter notranji minister Taviani.

Šan eksplozijo nad dvesto ton dinamita in da je ta eksplozija »rešila problem izsušitve umetnega bazena».

Kakor je znano, je zemeljski usod zaježil reko Zarevšan, pri čemer je nastalo umetno jezero, ki je grozilo z uničenjem spodnji dolini in starinskemu mestu Samarkand. Po včerajšnji eksploziji se je začela voda iz bazena odtekati po kanalu, ki so ga v vsej naglici izkopali v zadnjih dneh. Voda se po kanalu odteka v spodnji del struge reke Zarevšan. Delo se brez prekinitve nadaljuje, da dokončajo celoten načrt, toda nevarnost je že sedaj popolnoma odstranjena.

DAMASK, 2. — Vojaško sodišče v Hamasu je obsodilo na smrt 21 oseb, ki so se udeležile nedavnih protivladnih demonstracij v Hamu. Drugih 17 obtožencev so obsodili na zaporno kazen od šest let na doživetno ječo. Pet obtožencev je bilo oproščenih.

De Gaulle s svojo ženo, ko zapušta bolnišnico, kjer je bil trinajst dni zaradi operacije

PARIZ, 2. — General de Gaulle govarjal petinštirideset minut. Po je sprejel danes predsednika vlade, ki je bil namerava sprejeti de Pompidouja in se z njim razpredstavnik kmetovalcev, in sicer verjetno konec prihodnjega tedna. Včeraj je sprejel ministra za zdravstvo, za njim pa zunanega in finančnega ministra.

Zasedanje skupščine OZN bo verjetno odloženo na november

Odložitev zahtevajo izvenblokovske države, ki se bodo udeležile konference v Kairu. Večina držav pa želi odložitev predvsem zaradi ameriških volitev, ki bodo novembra

NEW YORK, 2. — V krogih OZN izjavljajo danes, da je skoraj gotovo, da se bo začetek zasedanja glavne skupščine OZN odložil za dva tedna, tako da se bo to začelo verjetno 10. novembra namesto septembra, kakor je bilo določeno.

Odložitev je zahtevalo dvajset držav, ki se je leta 1961 udeležilo beograjske konference nevezanih držav in ki se bodo skupno z drugimi tridesetimi državami oktobra udeležile druge konference izvenblokovskih držav, ki bo v Kairu. V pismu, ki so ga poslale U. Tanu, poudarjajo te države, da bi od oktobra skoraj polovica držav OZN v Kairu in zato se zdi umestna odložitev zasedanja skupščine OZN na november. Ker bodo v Kairu obravnavali številna vprašanja, ki bodo tudi na dnevnem redu skupščine OZN, poudarjajo, da bi odložitev zasedanja OZN tudi olajšalo delo skupščine.

Tajnik U. Tan se bo moral sedaj posvetovati z vsemi članicami OZN, toda šlo bo za formalnost, ker se že večina držav strinja o potrebi odložitve. Pismo dvajsetih držav ne omejuje ameriških predsedniških volitev. Vendar pa bodo prav te volitve med glavnimi razlogi za odložitev, do katere bi prišlo verjetno, tudi če ne bi bilo omenjene konference v Kairu. V krogih OZN ugotavljajo, da je to že tretje, ko se zasedanje skupščine OZN odloži na čas po ameriških volitvah, ki bodo tetos 3. novembra. Stevilne delegacije so mnenja, da ni pametno začeti zasedanja skupščine med ameriško volilno kampanjo, ker bi bila ZDA prisiljene, da iz volilnih razlogov zavzamejo v OZN mnogo bolj togi in neopustljivi stališča kakor v normalnih pogojih.

Razen tega ugotavljajo, da bi morebitna sprememba vlade v Washingtonu utegnila imeti velike posledice na ameriško politiko v OZN. Če bi se torej zasedanje skupščine začelo septembra, bi večina delegacij v glavnem čakala na izid ameriških volitev, preden bi zavzela kakršno koli stališče glede številnih važnih vprašanj.

Suvana Fuma dosegel sporazum s Nosavanom

VIETNAM, 2. — Predsednik laoske vlade Suvana Fuma je sporočil, da je dosegel kompromis z desničarsko skupino v svoji vladi in da namerava jutri odpo-

Prvomajske proslave

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na koncu svojega govora je poudaril alžirski predsednik Ben Belu, kateremu so dan prej podelili Leninovo nagrado za mir za leto 1963.

Sledila je vojaška parada ter parada članov številnih organizacij. Na kosilu v Kremliju, ki so ga priredili na čast gostom in udeležencem prvomajskih parade, je Hruščov izjavil, da je podla laž ameriške trditve, da obstaja med Sovjetsko zvezo in ZDA sporazum glede preletavanja ameriških letal nad Kubo. Dodal je, da bi nadaljevanje kršitve kubanskega zračnega prostora lahko imelo estrašne posledice.

Hruščov je poudaril, da ne bo nikoli mogel tek sporazum, ker Sovjetska zveza ne bo nikoli sklenila kakršnega koli sporazuma z neko državo v škodo druge države, pa naj bo ta velika ali majhna. »Vedno smo izjavljali in povzeto izjavljamo,« je dodal Hruščov, »da grozijo proti Kubi, nadaljevanje kršitve njene suverenosti in njenega zračnega prostora, lahko prinese katastrofalne posledice za tiste, ki vodijo izvenblokovsko politiko.«

Hruščov je tudi izjavil, da so nekateri politiki in državniki, ki emenijo, da se morajo načela sovžitja omejiti na ohranitev miru med velikimi državami, in mislijo, da je hkrati mogoče ogrožiti majhne države, s tem da se ne spoštuje njihova suverenost in neodvisnost ter da se vmešava v njihove notranje zadeve. »Sovjetska zveza,« je dodal, »se ne bo nikoli strinjala s tako koncepcijo in se namerava aktivno boriti proti njej, ki vodi tako napadalo politiko.«

Priznani 1. maja so praznovali tudi drugod po svetu z množičnimi manifestacijami, ki se jih je udeležilo na stotine milijonov delavcev. Proslave so povsod potekale mirno, z izjemo v Lizboni, kjer je policija tudi letos zatrla krogi protifašistične manifestacije. Sindikalni voditelji so povsod poudarjali pridobitve delavskih sil v preteklem letu in nujnost iskati sredstva, da se zagotovi mir in pomirjenje.

PARIZ, 2. — V Parizu se je praznik 1. maja začel že v četrtek zvečer, ko so po ulicah začeli prodajati šmarnice. Vsi sindikati so organizirali zborovanja, toda niti letos niso oblasti dovolile tradicionalnega sprevoda z Narodnega trga do Bastilije. Zborovanja, ki ga je organizirala Splošna zveza dela (CGT), se je udeležila ogromna množica, in potekalo je brez incidentov.

21 mrtvih pri železniški nesreči

DJAKARTA, 2. — Tiskovna agencija Antara poroča, da se je v četrtki iztril vlak na zahodnem področju Jave, pri čemer je drugo življenje 21 potnikov, drugih 108 pa je bilo ranjenih. Med mrtvimi je več častnikov vojske.

Samarkand izven nevarnosti

MOSKVA, 2. — Tass je nocoj javila, da so tehniki povzročili včeraj na področju reke Zarev-

Sabotažna akcija Vietkonga proti ameriški vojni ladji

Po močni eksploziji, ki je razklala trup ladje, se je ta potopila - Hošiminh o de Gaullovi izjavi

SAIGON, 2. — Na ameriški vojni ladji za prevažanje letal «Carda», ki odhaja 15.000 ton in ki je bila zasidrana v reki, ki teče skozi Sajgon, je eksplodiral dinamitni naboj, ki je povzročil v trupu ladje veliko razpok in ladja se je potopila. Posadka ladje šteje 73 moških, od katerih pa ni bilo noben ranjen. Ladja, ki je dolga 160 metrov, je prišla v petek v Sajgon s tovornim helikopterjem in je nato sprejela tovor drugih neuporabnih helikopterjev, ki bi jih morala prepelati v ZDA. Eksplozija je nastala zgodaj jutraj, pet ur pred določenim odhodom ladje. Domnevajo, da gre za sabotažo, ki so jo izvršile enote gibanja Vietkong. Nekaj ur potem, ko se je ladja potopila, je nastala ob obali reke nova eksplozija, pri čemer je bilo ranjenih osem Američanov.

V intervjuju nekemu avstralskemu časnikarju, ki ga je oddajala agencija «Nova Kitajska», je sevietnamski predsednik Hošiminh izjavil, da »predlog predsednika de Gaulleja zasluzi resno pozornost«. Hošiminh, ki se je skliceval na de Gaullovo izjavo glede morebitne neutralizacije Vietnama, je izjavil, da je za Južni Vietnam ena sama rešitev, če se hoče napraviti konec sedanjemu stanju, in sicer: spoštovati voljo južnovietnamskega ljudstva, kakor jo izražajo južnovietnamska narodnoosvobodilna fronta.

Po mnenju Hošiminha bi morali južnovietnamsko vprašanje rešiti na podlagi narodne neodvisnosti, demokratičnosti, miru in nevtarlnosti. Prvi pogoj bi moral biti popoln umik ameriških čet in ameriško

NATO se vmešava v ciprski spor

PARIZ, 2. — Na zahtevo Turčije je bila dana popoldne seja stalnega sveta NATO, na kateri so razpravljali o grško-turškem sporu zaradi Cipra. Na seji, ki je trajala podružno uro, sta turški in grški predstavniki obrazložila stališče svojih vlad. Grška vlada je bila dana navodila svojemu predstavniku Palamasu, naj odločno zavrne vse turške obtožbe in naj odkloni vmešavanje NATO v ciprski zadevo, ker je bila zadeva predložena OZN. Palamas je dobil tudi navodila, naj se pritoži zaradi zatiranih ukrepov proti grškim državljanom v Carigradu.

Na seji je govoril tudi tajnik NATO Stikker, in končno je svet sprejel na znanje izjave predstavnikov Grčije in Turčije.

V Ankari je predsednik turške vlade İnönü izjavil, da poročilo U. Tanu o vstopu turške vojske v obzornost, da se bodo navodila glavnega tajnika izvajala kakor on želi.

IRI: 50 milijard obveznic za finansiranje investicij

Program investicij obsega: siderurško industrijo in tovarne cementa, telefonsko omrežje in avto ceste, ladjedelništvo in pomorske družbe p.i.n. - Delegacija SFIO Preti in zahteve državnih namestencev - Fanfani stopnjuje svojo polemiko

RIM, 2. — Predsednik vlade Moro se je vrnil danes dopoldne z vlakom s svojega uradnega obiska v Londonu in je na železniški postaji dejal novinarjem, da je zadovoljen z razgovori, ki jih je imel s predsednikom angleške vlade Homom in z ministroma Maudlingom in Heathom. Dodal je, da so med razgovori ugotovili soglasnost v stališjih obeh vlad glede najvažnejših mednarodnih vprašanj, ugotovili prijateljstvo med obema državama in potrđili namen obeh vlad, da si bosta še nadalje prizadevali za utrditev varnosti in miru na svetu.

Po svoji vrnitvi iz Londona je predsednik vlade imel razgovor s podpredsednikom vlade Nenni-jem in z drugimi svojimi ožjimi sodelavci.

Delegacija francoske socialistične stranke (SFIO) je zaključila svoj obisk v Italiji, kamor je prišla na povabilo vodstva PSDI. Delegacija so bili: glavni tajnik Mollet in člana vodstva stranke Finocchiaro in Pontillon. V uradnem sporočilu o razgovorih s Saragatom, Tremoloniem, Tanassi-jem in Carligio se pripominja med drugim, da se je delegacija SFIO zlasti zanimala za politiko levega centra, in da so bili mnenja, da v Italiji in politiki splošno veljati na perspektive demokratičnega socializma v Evropi in odpreti nove možnosti evropskemu delavskemu razredu. Ko so predlagali stanje gospodarstva v Franciji in Italiji so ugotovili, da imamo v obeh deželah enake pogoje: gre za konjunkturo evropskega zmajanja, in je zato potrebna akcija, ki naj zavaruje raven zaposlitve in kupno moč med, plač in pokojnin. Obe delegaciji sta končno potrdili veljavnost politike atlantske solidarnosti in sta izrazili željo, da bi se atlantsko zavezništvo spremenilo v vedno večjo meri v atlantsko skupnost, v kateri naj bi bila Evropa enakoveroden partner ZDA.

I.R.I. (zavod za obnovo industrije) je sklenil izdati za 50 milijard obveznic, ki bodo dajale 6-odstotne obresti. Te obveznice bodo v prodaji od 4. do 29. tm. in bodo stale 900 lir za vsake nominalnih 1000 lir. To posojilo bo služilo za finansiranje programa investicij, da bi povzročili proizvodno siderurško industrijo in cementa; izvirali razna dela na področju telefonske mreže in avto cest; modernizirali ladjedelništvo; modernizirali pomorske družbe p.i.n.; izpopolnili strokovno kvalifikacijo delavcev, tehnikov in vodstvenega osebja, ker to zahteva tehnološki napredek in po-

coske mornarice v času vojne biti po en integrirani nosilec. Te enote so na podlagi omejenih sklepov odvisne samo od francoskih pomorskih poveljstev. Zato je postalo nenormalno, da bi morali francoski mornariški častniki biti soodgovorni glede poveljstva v organizaciji avto zvožit nobene oblasti več nad francoskimi enotami.

Francoska vlada je dalje predla, gala, naj za primer vojne uvede to tesno operativno povezavo med francosko mornarico in ostalimi zavezniškimi mornaricami.

V golističnih krogih v Parizu poudarjajo, da se sedanji korak de Gaulleja tiče organizacije NATO in ne atlantskega zavezništva. Za de Gaulle gre z dve posamejni ločeni stvari.

Francoski zunanji minister je Murville je med debato v narodni skupščini obsodil dejstvo, da zavezništvo ne vedno odklanja izvajanje posledic v zvezi s spremembami, ki so nastale na svetu, in to še posebno glede atlantskega zavezništva. Dodal je: »Oprijemati se preteklosti pomeni tveganje oživljanja mitov in živeti v nevarnosti velikih problemov.«

De Murville je tudi izjavil, da je priznanje LR Kitajske v očitnem interesu Francije, da je na njevo povsod, da ne zanikuje dejstva in da realistično išče rešitev velikih problemov.

Tudi glede jugovzhodne Azije je izjavil, da ni v Aziji nobenega problema, ki bi se mogel rešiti brez sodelovanja Kitajske. Pripomnil je, da je Francija, ki ima za sedaj devetdesetletne indokitajske izkušnje in sedemletno vojno v Alžiriji, je mnenja: 1. da je zaman iskati rešitev usode Vietnama brez Kitajske; 2. da je ezasta na vojna akcija, katero se je težko rešiti; 3. da bi bilo najbolj mogoče, da bi mogel Vietnam — brez Vietnama — postati pred Vietnam — postati pred Kitajsko in ameriško vojaško silo, zopet najti mir in dobiti neodvisnost izven nevtarlnosti.

Vizumi

Jugoslavija se je sporazumela s petimi skandinavskimi državami o ukinitvi vizumov o medsebojnem turističnem prometu. S tem v zvezi poudarjajo, da pomeni ukinitve vizumov za potovanja Danco, Norvežanov, Švedov, Fincev in Islandcev v Jugoslavijo ter jugoslovanskih turistov v omenjene države veliko lažjo pot do uspešnega pozitivnega razvoja splošnih medsebojnih odnosov.

Predvideno je tudi izdajanje vizumov tujim potnikom na jugo-

leznicarjev pa Preti zatrjuje, da nobena vlada ne bi mogla prevesti novih obvez, in da bo moč rešiti tudi vprašanja železniškega osebja šele takrat, ko bodo preuredili železniško službo tako, da bo ustrezala smotno, zaradi katerih so jo ustanovili. V ta namen bo Preti predložil v kratkem za-

Ko je govoril na sestanku članov svoje stranke v Pistoiji, Pratu in v San Giovanni Valdarno, je Fanfani prillil prvega olja polemiki med strujami KD, ki se pripravljajo na kongres. Fanfani je obdržal druge struje, da skušajo zamegliti predkongresno diskusijo z manevari, in da bi zmešali pojme članstvu, s tem da prikazuje njegovo polemiko kot napad na sedanjo vlado in da slajžna napovedujejo za konec kongresne sešanke in koalicije, ki jih bo moč predlagati in sprejeti samo v primeru, da bi koristile obnovi daljavnosti politike, ki so jo določili v Neaplu, pa naj bo to s političnimi silami, ki so jo pripravi- le podpreti, ali pa jo z vo- lovici, katerim jo bo treba ponovno predložiti, da bi jo z njihovo pomočjo nadaljevali.

CGIL potrdila stavko železnicarjev in trgovskih namestencev

RIM, 2. — Tajništvo sindikata železnicarjev CGIL, je danes znova proučilo spor v zvezi z zahtevo za poenotenje plač, in ugotovilo, da vlada vztraja pri negativnem stališču. Zaradi tega je potrdilo že napovedano 24-urno stavko, ki se bo začela 5. maja ob 20. uri. Kakor je znano, se tej stavki nista pridruživli ostali dve sindikalni organizaciji.

Prav tako je sindikat trgovskih namestencev CGIL potrdil stavko teh namestencev, ki je določena za 5. maja. Sindikalna organizacija CISL in UIL pa sta že napovedano stavko preklicali in sta se odzvali pozivu podtajnika za delo Calvija, ki je sklical sestanek za četrtek 14. maja.

Romunska delavska stranka razen tega meni, da bi morale KP SZ, KP Kitajske in druge stranke ustanoviti komisijo, ki naj bi organizirala posvetovanje predstavnikov vseh komunističnih in delavskih strank.

V tem delu izjave poudarjajo, da je KP SZ prenehala objavljati material s februarjskega plenuma KP SZ, in to na intervencijo romunske delavske stranke, z namenom, da bi lahko romunska partiska delegacija začela v tej smeri ustrezne ukrepe.

Toda 31. marca letos so Kitajci objavili nov članek v »žen Min Zi Baus in v časniku «Hung Chi, nato pa je 3. aprila letos tudi sovjetski tisk objavil material s februarjskega plenuma KP SZ.

Na plenumu so proučili poročilo romunske partiske delegacije, ki se je v začetku marca pogovorila v Pekingu in v Moskvi z zastopniki KP Kitajske in Sovjetske zveze. V zaključnem delu izjave KP RDP, ki obsega okrog deset tisoč besed, poudarja, da je Kitajska »scintila« je kritična analiza dela Komiteta za informiranje. V tej zvezi obsejajo proročja tikovdaje in izključevanja članov vodstev in celotnih partij iz teh organizacij. Pri tem navajajo tudi napako, ki jo je zagrešil Inform. biro, ko je izključil komunistično stranko Jugoslavije. Po oceni, ki jo vsebuje ta izjava, je bil na osnovi kritične analize akuta osebosti na XX kongresu KP SZ »scintila« je kritična analiza dela Komiteta za informiranje. V tej zvezi obsejajo proročja tikovdaje in izključevanja članov vodstev in celotnih partij iz teh organizacij. Pri tem navajajo tudi napako, ki jo je zagrešil Inform. biro, ko je izključil komunistično stranko Jugoslavije. Po oceni, ki jo vsebuje ta izjava, je bil na osnovi kritične analize akuta osebosti na XX kongresu KP SZ »scintila« je kritična analiza dela Komiteta za informiranje.

Medtem je odpravila v Moskvo delegacija italijanske komunistične stranke, ki jo vodi Pietro Ingrao, da si izmenjajo misli o politični liniji in v razgovoru vodstva KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost voditeljev KP Kitajske in ukrepih, ki bi bili potrebni za ohranitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. S tem se dejansko nadaljuje posvetovanja med KP SZ in drugimi stranmi o resnih težavah, pred katerimi se je znašlo mednarodno komunistično in delavsko gibanje. Hkrati pa na straneh sovjetskih listov se nadalje objavlja jo stališča drugih strank do tega vprašanja. Očitno je, da oprim na učelnih komunističnih strank obstaja dejavnost

WILLIAM
SAROYAN:

KAČA

Ko je zvečer šel po parku, je opazil malo rjavo, kačo ki se je plazila po travi in listju. Segel je po dolgi palici in čutil nagonski človeški strah pred plazilcem.

«Naš simbol zla,» je pomislil in se s palico dotaknil kače, ki se je zvijala. Dvignila je glavo, migetala in prestrašena zbežala po travi.

Bila je zelo lepa in pametna kača in zato je sklenil, da jo bo opazoval in tako spoznal.

Mala rjava kača ga je zapeljala daleč v park. Nihče ga ni mogel več videti in bil je sam s kačo. Malce ga je vznemirjala misel, da mu bo kdo zameril, ker hodi po travi, in izmislil si je preprosti odgovor, če bi ga odkril. «Proučujem sodobno moralo,» bi na primer dejal, ali pa «sodobni kipar sem in proučujem telesno gradnjo plazilcev.» Bo že nekako našel pameten odgovor.

Vendar ne bi nikomur dejal, da namerava umoriti kačo.

Hodil je zraven prestrašene plazila in včasih skoraj

čó, jo dvignil in spet izpustil, da je padla na tla. «Tako,» je rekel, «zdaj poznam resnico. Kača je hladna, vendar čista. Ni sluzasta, kakor sem mislil.»

Smejal se je majhni rjavi kači. «Lahko odides po svoji poti, inkvizicija je mimo. Se vedno živiš. Človeka si srečala, vendar živiš. Zdaj si svobodna.»

Vendar se kača ni odplazila. Strah jo je utrudil.

Močno se je sramoval svojega ravnanja. Jezil se je sam nase. «Ljubi bog,» je pomislil, «prestrašil sem majhno kačo. Tega nikdar ne bo pozabila. Vselej se bo spominjala, kako sem klical nad njo.»

«Pojdi se vendar,» je rekel kači. «Vrni se k svojim. Povej jim, kaj si videla. Povej jim, kaj si našla. Nepriljetno toploto človeške diame. Povej jim, kaj si našla pri meni.»

Kača se je nenadoma obrnila in se odplazila. «Hvala,» je rekel. Veselo se je smejal ko je videl kačo, kako se je plazila po travi in listju, da bi zbežala. «Imenitno,» je rekel. «Hiti k svojcem in jim povej, da si spoznala človeka, ki te ni ubil. Misli na vse kače, ki živijo in umirajo, ne da bi kadarkoli srečale človeka. Pomisli, kaj pomeni ta reč zate.»

Zdelo se mu je, da so vijugave kretanje majhne kače izraz veselega smeha. Zadovoljen je bil sam s seboj. Vrnil se je na stezo in nadaljeval s sprehodom.

Zvečer, ko je sedela za klavirjem in tiho igrala, je dejal: «Nekaj nenačelnega sem doživel.»

Igrala je dalje. «Kaj nenačelnega?» je vprašala.

«Da,» je rekel. «Šel sem po parku in videl majhno rjavo kačo.»

Prenehala je igrati, se obrnila na stolu in ga pogledala. «Kako? Odvratno?»,

«Ne,» je rekel. «Bila je lepa.»

«In?»

«Nič drugega,» je rekel. «Ujel sem jo in je nekaj časa nisem izpustil.»

«Zakaj?»

«Tega ti ne morem pojasniti,» je rekel.

Pristopila je, sedla k njemu in ga radovedno gledala. «Pripoveduj mi o tej kači,» je rekla.

«Čudovita je bila,» je rekel. «Sploh ni bila odvratna. In ko sem jo prijel, sem čutil, kako je čista.»

«To me veseli,» je rekla. «In kaj še?»

«Kako sem hotel ubiti,» je rekel. «Vendar nisem mogel. Bila je preveč lepa.»

«To me veseli,» je rekla. «To da povej mi vse.»

«To je vse,» je rekel.

«Ni,» je rekla. «Vem, da ni vse. Prosim te, pripoveduj!»

«Čudno,» je rekel. «Kako sem želel ubiti in se zatem nisem nameraval vrniti semkaj.»

«Te ni sram?» je rekla.

«Kajpak,» je rekel.

«In kaj še?» je rekla. «Kaj si mislil o meni, ko je kača ležala pred teboj?»

«Mi zameriš?» je rekel.

«Neumnost. Tebi ne morem ničesar zameriti. Pripoveduj.»

«Torej,» je rekel, «mislil sem, da si lepa, vendar hudobna.»

«Hudobna?»

«Vedel sem, da se boš jezila.»

«In potem?»

«Potem sem se dotaknil kače,» je rekel. «Ni bilo lahko,

primernejših trenutkih.» Smejala se je.

«Ta kača,» je dejal, «je bila majhna, rjava kača.»

«Kakšna izjava,» je rekla. «Tako zadržan si.»

«O čem pravzaprav govoriš?» je rekel.

«Zelo vesela sem, da nisi ubil kače,» je rekla.

Vrnila se je h klavirju in tiho položila prste na tipke.

«Kaci sem živžgal pesmi,» je rekel. «Odlomek iz Schubertove Nedokončane simfonije. To bi rad slišal. Poznaš napev, ti si moja edina ljubica in tako dalje?»

Pričela je tiho igrati in čutila njegove oči na svojih lasih, svojih rokah, svojem tilniku, svojem hrbtu. Čutila je, da jo opazuje, kakor je opazoval kačo.

Dvajset let
Uradnega lista

Joseph der Zweite, von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser, zu allen Zeiten Meher des Reichs, König in Germanien, Ungarn, und Böhmen etc. Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund, und Lothringen etc. etc.

Mi Joseph ta Drugi, fks Boshjo Milost isvolen Rimski Zefar, vselej Povikhalnik tiga Zefarstva, Kral v Nemški, Ogerski, inu Pöhmki Deshli &c. Vikshi Vajvod v Oesterreichu, Vajvod v Burgundie, inu Lotharingie &c. &c. &c.

Sindieten unferen famitlichen Ständen, Joffen, und In-ternehmen unfer Herrgogshaus Kraut unter Fuld und Gnade:

Perpovim vsm našim Rano- vsm, v fdenim, inu pol-Asnim nabija Vajvodstva na Krajkim, našo dobro voljo, inu milost:

OBJAVA

Z današnjim dnevom prične izhajati Uradni list SNOS, ki bo kot uradno glasilo priobčeval zakone, odloke, naredbe, pravilnike in splošno obvezne odredbe vseh zakonodajnih in izvršnih organov narodne oblasti.

Uradni list SNOS izdaja Predsedstvo SNOS.

Dne 25. marca 1944.

Za Predsedstvo SNOS

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Sekretar:

Boris Kidrič l. r.

URADNI LIST

SLOVENSKEGA NARODNO-OSVOBODILNEGA SVETA

Leto I. 2. maja 1944. Str. 1

ODLOK

o ustanovitvi Uradnega lista pri Predsedstvu SNOS

Na temelju člena II. Ustave Republike Slovenije, Ustave o vzhvajanju slovenskega naroda, Ustave o vzhvajanju slovenskega naroda, sprejeto na 1. zasedanju SNOS dne 18. februarja 1944, se ustanovi uradni list pri Predsedstvu SNOS.

Casopisni zavod »Uradni list SRS« je izdal posebno, lično knjigo »20 let republiškega Uradnega lista, 1944 — 1964.« Ta dvajsetletnica spada v vrsto pomembnih obletnic dogodkov pred dvajsetimi leti. Uradni list je začel izhajati Slovenski narodnoosvobodilni svet.

V knjigi je napisal uvod dr. Marjan Breclj, Rado Cencić. Mitja pa je opisal tiskanje Uradnega lista v partizanskih tiskarnah. (Ko so izšli tiskani izdaji, so jih v ciklističnih tehnikah že razmnoževali. Tako je znan primer, razmnožen v slovenski in italijanski, a ni znan, kje je izšel.) Precej prostora je posvečeno Uradnemu listu po osvoboditvi. Posebej se obravnava Slovensko Primorje in Trst, navedeni so uradni listi, ki so izšli na koprskem oziroma istrskem področju, prav tako pa edina številka Uradnega lista za Tržaško okrožje, Gorško okrožje in mesto Trst, ki ga je izdal PNOJ 9. junija 1945. Reproducira se tudi prva stran Uradnega lista ZVU. Nekaj strani pa je posvečeno prejšnjim obdobjem. Dekret iz l. 1787 je dolocil, naj bodo vse okrožnice z odredbami nastajene na eni strani v nacionalnem (deželnem) jeziku, na drugi strani pa v nemščini.

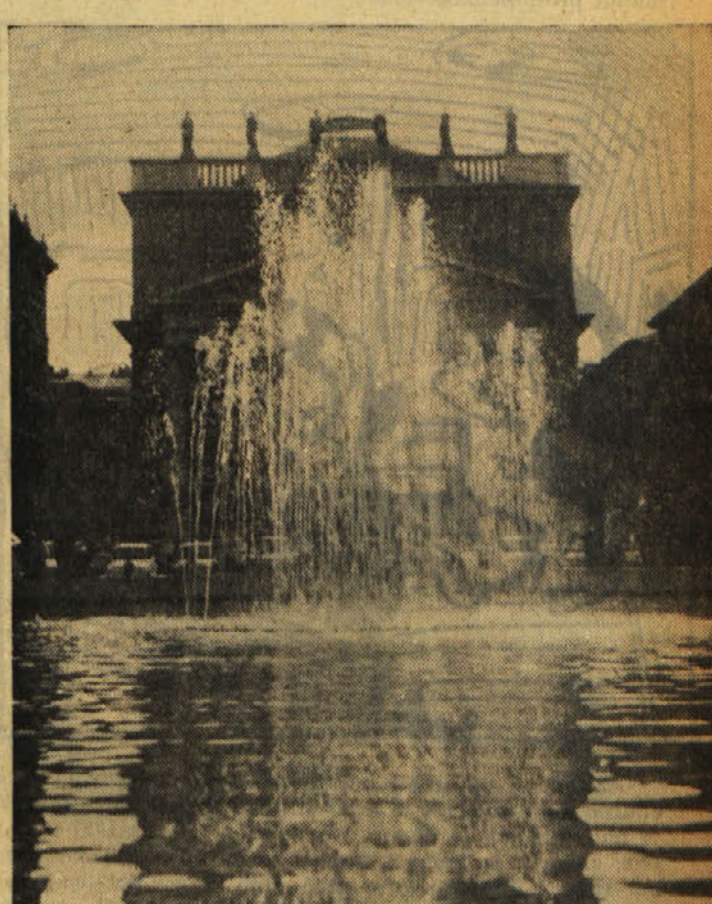
(Zgoraj na slikah: na levi začetek nekega odloka cesarja Jožefa II., ki je vladal od 1780 do 1792; desno zgoraj je objava Predsedstva SNOS, da prične izhajati Uradni list, spodaj pa začetni del prve strani Uradnega lista, ki je izšel 25. marca 1944.)

Sl. Ru.

PARTIZANSKE PESMI
DUŠANA MEVLJE

Založba Obzorja v Mariboru je skupaj z Zvezo združenih borcev NOV okraja Maribor izdala pesniško zbirko Dušana Mevlje, drobno knjižico partizanskih pesmi z naslovom »Pohoda«. O nastanku te zbirke je nekaj besed na koncu knjižice napisal avtor sam. Mevlja je v partizanih spoznal partizanske pesnike Mateja Bora, Seliškara, Kljusovega Jožjo in se na mitingih in recitacijskih večerih seznanil z njimi ter njihovim delom. Tako je tudi sam začel pesnikovati in ob mentorstvu Toneta Seliškara začel brustiti svoje prve pesmi. Zal so se te pesmi ob eni izmed hark izgubile. Kasneje se je začel ukvarjati z mislijo, da bi pesmi, ki so mu še ostale in tiste, ki so nastale na novo, izdal v ciklistični zbirki, kar pa ni utegnil uresničiti. Poklican je bil k partizanskemu gledališču v Črnomlju in je zaradi tega pisa-

nje opustil. Sele po osvoboditvi je znova zbral vse svoje pesmi, ki jih je napisal v partizanih, in tako je nastala ta zbirka. Gre torej za drobno knjižico partizanskih pesmi, nastalih v času vojne in deloma po njej, ki obsega petindvajset pesmi partizanske motivike. Čeprav gre za pesmi, ki so svojo pravo vrednost imele v tedanjem času in za pesmi, ki sicer niso kake velike umetnine, pa se lahko strinjamo z avtorjem, ki je v svoji spremni besedi napisal, da je vredno ohraniti partizanske pesmi že zaradi njih dokumentarne vrednosti, saj je vsako še tako skromno pričevanje o slavni dobi narodnoosvobodilne borbe dragoceno in ohranja znanjem njeno podobo. Knjižica je bila izdana v počastitev dvajsetletnice Kočevskega zborna in drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu.

Pred cerkvijo sv. Antona

(Foto M. Magajna)

ŠTEVILNI PREVODI IZ KLASIČNIH LITERATUR

Polibios: Obča zgodovina
Vergil: Bukolika in Georgika

Prvo delo je prevedel Janez Fašalek, drugo pa Fran Bradac - Zanimanje za prevode iz grške in rimske književnosti se je v Sloveniji povečalo, odkar se klasična jezika skoraj več ne poučujeta

Sele ob izidu nekaterih knjig spoznamo, kakšno prednost imajo veliki narodi, ki imajo že zdavnaj v prevodih vsa pomembna dela svetovne književnosti, medtem ko so mnogi mladi narodi v tem pogledu še daleč zadaj. Res je, da imamo tudi Slovenci že lepo število

P.V.M. BYCOLICORVM TITVAVS.

MELIOEVVS, TITVAVS.

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

TYRE TV PATVLAERE

venije. Delo je prevedel Janez Fašalek, opremo in zemljevid pa je oskrbel Milovan Kranj, tako da imamo sedaj zajeto in lepo opremljeno zgodovinsko delo starogrškega zgodovinarja tudi v lepem slovenskem prevodu. To delo predstavlja dragocen vir za spoznavanje zgodovine starogrškega in vendar so ga naši znanstveni delavci lahko uporabljali samo posredno, vsemu širšemu krogu študentov, proučevalcev preteklosti in ljubiteljev zgodovinskega je bilo nedostopno.

Spretna beseda, ki je dodana slovenskemu prevodu Polibiove zgodovine in ki seznaja bralca z osebnostjo avtorja, njegovim pomenom in tudi z delom samim, bo slovenskemu bralcu močno koristna, saj mu bo celotno knjigo močno približala. Predvsem pa mu bo osvetlila Polibiovo osebnost. Polibios, ki je bil rojen okoli leta 200 pred našim štetjem in je umrl 82 let star, potem ko je padel s konja, se je rodil v mestu Megalopolis v južni Arkadiji v ugledni in bogati družini. Njegov oče je bil voditelj Ahajske zveze in Polibios je postal poveljnik zvezne konjenice. Bil pa je tudi politik in je kot vsestransko ugoden moč moral za leto dni v konfinkacijo v Rim, kjer pa ni bil pravi ujetnik, temveč je kmalu navezal stike z najvplivnejšimi osebnostmi takratnega Rima. Po svoji vrnitvi v domovino je še večkrat odgovoril v Rim, kjer je bil vedno ljubezno sprejet. Ko so Rimljani leta 146 zasedli Grčijo, je Polibios delal v senatni komisiji, ki je urejala razmere v Grčiji. Polibios, ki je kot potomec ugledne družine dobil najboljšo izobrazbo, se je v času internacije v Rimu odločil, da bo napisal občo zgodovino od začetka druge punske vojne do padca makedonskega kraljevstva. Napisal pa je najprej več drugih del, pa tudi zgodovino je pisal postopoma. Ko pa je spis dokončal, je nastalo obširno delo, ki je obsegalo štirideset knjig. Ohranjenih je v celoti sicer samo pet knjig, ostale pa le deloma ali pa sploh ne.

Svoje obsežno zgodovinsko delo je Polibios napisal v prepričanju, da bo z njim bralcem razstlil. Zato opisuje dejanja, ki so jih opravili narodi in vladarji, v nendar pa pušča genealogije in pripovedovanja o nastanku mest. Kot pragmatični zgodovinar je uporabljal pisane vire in si sam ogledal dežele in bojišča, razen tega pa je bil tudi dirljiv politik in vojak inel sam vpogled v najpomembnejša dogajanja takratnega časa. Zato je njegovo zgodovinsko delo obširno, podrobno in natančno in v marsičem stoni tudi na osebnih ugotovitvah in zapazanjih.

Svoje delo začne Polibios s 140 olimpiad v Grčiji, z dogodki vojne zaveznikov in s časom, ko se je rimski imperij razširil na vso Italijo, končuje pa z bitko pri Kanah in s položajem po tej zgodovinski bitki, medtem ko sta četrti in peta knjiga posvečeni Grčiji in dogodkom v Siriji in Egiptu. Polibiovo pripovedovanje je zanimivo, mestoma prepleteno z najrazličnejšimi pripombami, smpatja tudi dolgočevno. Posebej so zanimive njegove pripombe in misli o pomenu in vlogi zgodovine.

Ilustracija iz Vergilovih Bukolik v neki milanski izdaji (1. 1507)

dovinopisja. Tako rad poudarja, da je zgodovina učitelja življenja, da zgodovina ne samo koristi temveč tudi razveseljuje, da so življenjepisi za zgodovino še posebej pomembni in da mora biti prikazovanje zgodovine resnično in objektivno. Tako je Polibiovo delo zanimivo ne samo, ker daje zanimiv vpogled v zgodovino Kelto v, v potek druge punske vojne, zgodovino Rima in starogrških držav, temveč tudi zato, ker izraža misli in ideje o zgodoviniopisju, ki so še danes v marsičem aktualne.

V Celovcu
še enkrat
pred Trstom

Pod naslovom »8. maja ob 20. uri v celovškem Domu Glasbe. Orkester Slovenske filharmonije bo v okviru kulturne izmenjave spet gostoval v Celovcu« piše celovski Slovenski vestnik: »Ze pred letošnjim gostovanjem ljubljanske Opere v celovškem Mestnem gledališču smo v našem listu poročali, da so predstavniki Korške in Slovenije v Ljubljani razpravljali o letošnjem prireditvah v okviru uradne kulturne izmenjave med obema sosednima deželama. Takrat so se sporazumeli tudi za gostovanje orkestra Slovenske filharmonije v Celovcu, samo da še niso dokončno določili časa tega obiska. Zdaj je bilo urejeno tudi to vprašanje in so že v prodaji vstopnice za koncert, ki bo v petek, dne 8. maja ob 20. uri v Veliki dvorani celovškega Doma glasbe.

Orkester Slovenske filharmonije je na Korškem že dobro znan, ter uživa po svoji visoki kvaliteti splošno priznanje. Vsa dosedanja gostovanja tega ansambla v Celovcu so bila popoln uspeh in je zato razumljivo, da vlada tudi za tokratni koncert veliko zanimanje. Za letošnje gostovanje, ki bo pod vodstvom dirigenta Boga Leskoveca, so ljubljanski gostje spet pripravili bogat in za Celovec izreden spored: kot uvod bodo izvajali uverturo Glinkove opere »Ruslan in Ljudmila«, sodobno slovensko glasbeno umetnost bo predstavljala »Koncert za violino in orkester« Uroša Kreka (kateri spada med najbolj znane sodobne jugoslovanske skladatelje), za zaključek pa bo sledila 7. simfonija Antonina Dvoržaka, ki je za Celovec prav tako novost kot Krekovo delo. Kot solista pa bomo tokrat spoznali violonista Roka Klupčiča. Nare s steredižno upravljanje ob tej vesti je: kdaj bo prišlo do takih izmenjav med Trstom in Ljubljano?

Francosko-flamska šola: miniatura za neki kodeks Vergilovih Georgik. (Začetek XV. stol. Norfolk; zbirka Leicester)

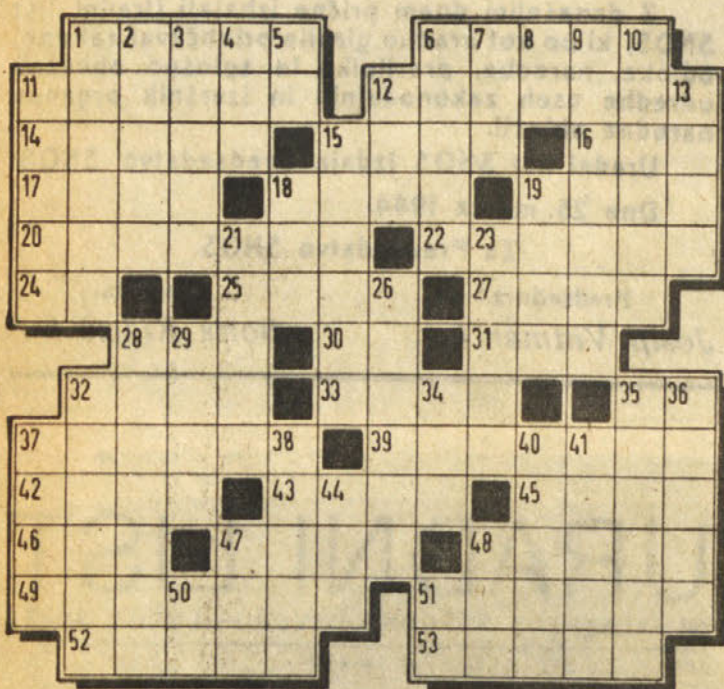
Francosko-flamska šola: miniatura za neki kodeks Vergilovih Georgik. (Začetek XV. stol. Norfolk; zbirka Leicester)

Francosko-flamska šola: miniatura za neki kodeks Vergilovih Georgik. (Začetek XV. stol. Norfolk; zbirka Leicester)

Francosko-flamska šola: miniatura za neki kodeks Vergilovih Georgik. (Začetek XV. stol. Norfolk; zbirka Leicester)

Francosko-flamska šola: miniatura za neki kodeks Vergilovih Georgik. (Začetek XV. stol. Norfolk; zbirka Leicester)

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. plod vinske trte, 6. nereden človek, 11. dia-meter, 12. človek, ki trezno gleda na življenje, 14. madžarski jezikoslovec in pesnik iz 18. stoletja (Miklos), 15. grški junak pred Trojo, 16. znanca avtomobilov tovarne Citroen, 17. pripadnik naroda, ki je nekada živl na našem ozemlju, 18. elektrificirana morska riba, 19. sultanat v južni Arabiji, 20. merjasec, 22. polet na vročina, 24. začetnik popularne italijanske filmske igralke, 25. Kijevski knez, 27. merska enota za silo, 28. pritok Visle s Karpatov, 30. mednec, 31. Estonec, 32. slovenski književnik, ki je padel v NOB (Miran), 33. največje pristanišče v severnem Jadranu, 35. kemični znak za maziur, 37. ameriška filmska igralka (Lana), 39. zavaljena afriška žival, 42. ime slovenskega humorističnega pisatelja, 43. naravoslovec, 45. vrh glave, 46. švicarski prakanon, 47. otroško moško ime, 48. mesto v severni Švici, 49. gumijevka, 51. grško mesto ob ožini istega imena, 52. jugoslovansko pristanišče, 53. velikan, orjak.

NAVPIČNO: 1. radiator, 2. lovski okoliš, 3. večji kost pohištva, 4. rastlina, 5. Nušćeva komedija, 6. angleški romantični pesnik

(John), 7. izrastek na glavi, 8. kemični znak za aluminij, 9. najtrši in najdražji kamen, 10. glavno mesto Eritrije, 11. kraljevič, 12. uničevalka železa, 13. žensko ime, 15. poučilec, 18. odposlanec, kurir, 19. oert, oris, 21. središče zvezdnega sistema, 23. sodobni angleški dramatik (Clifford), 26. gorjanec, alpinist, 28. sardela v olju, 29. reka, ki teče skozi Firence, 32. mehiški državnik iz prejšnjega stoletja (Benito Pablo), 34. sadna pljaka, 35. trenutek, hip, 36. detektiv, 37. telo, 38. zavlehek pri obleki, 48. japonsko pristanišče na otoku Hokaido, 41. znamenita risalnica peres, 44. apetit, 47. rimska boginja jeze, 48. glavec, 50. kratica za adelsko družbo, 51. različna nebnika.

RESITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. strema, 7. Vardar, 13. trosek, 14. Henrika, 15. reket, 16. part, 17. mak, 18. Onon, 19. tilnik, 21. da, 22. pek, 23. barje, 24. aker, 26. romanca, 28. vlom, 29. alk, 30. Sri, 31. Rusi, 33. točaja, 37. Raul, 38. Cadiz, 39. rop, 41. on, 42. operat, 44. tema, 45. kis, 47. Erik, 48. Tomos, 49. anagram, 51. Venera, 52. vakuum, 53. granit.

NAVPIČNO: 6. Edvard K(ardelj).

Želve potujejo več tisoč milj daleč odlagati jajčeca

V DOBI,
KO ŽELVE
LEŽEJO
JAJCA

Na dolgi poti jih vodi nezmotljiv orientacijski čut - Med leženjem jajc je orjaška samica kot v transu in iz oči ji tečejo bele solze - Številni sovražniki uničujejo jajca in mladi zarod

Odkar je življenje na Zemlji se želve v tem času odpravijo na svojo dolgo pot. Leto za leto plojevo tudi po več tisoč milj daleč po oceanu do natanko določenega kraja na obali, kjer v pesku odlagajo jajčeca.

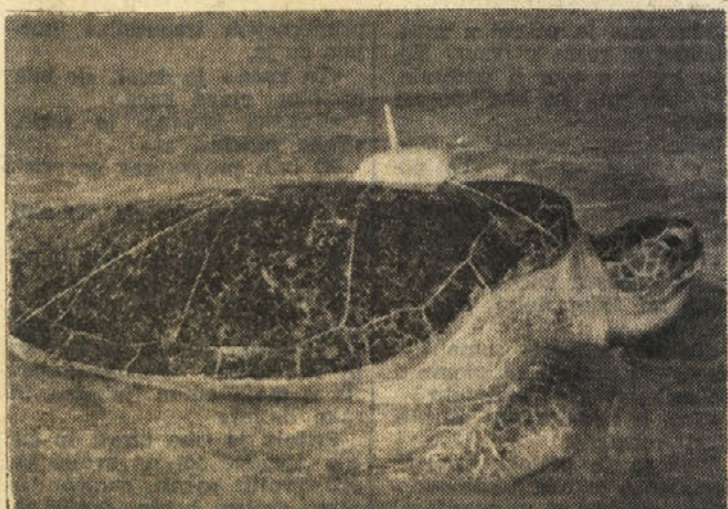
Seveda niso to navadne želve, ki jih tu pa tam moremo videti pri kakih hiš v naših krajih. Ne. To so orjaške morske želve, ki so nekatere tudi več kot dva metra dolge in tehtajo morda celo 500 kilogramov. Ti kolosi v rožnem oklepu so v morju izredno gibčni in okretni, medtem ko so na suhem počasni in zelo okorni.

KAKO NAJDEJO PRAVO POT

Se vedno ni do kraja učenjakom jasno, kako morejo živali, ki v določenem času potujejo v druge kraje, bodisi zaradi zime bodisi zaradi od-

laganja jajčec, najti pravo pot. Kajti vse te živali potujejo vedno v isti kraj. To ve-ja za ptice, ki se jeseni selijo na jug in se spomladi ponovno vračajo v svoj domači kraj, kot tudi za losose, ki potujejo na tisoče kilometrov daleč odlagati jajčeca in jegulje, ki se leto za leto odpravljajo iz potokov na dolgo pot po oceanu do Sargaškega morja. In tudi za morske želve.

V tropskih in subtropskih krajih živi več vrst morskih želv. Znanе so kareta, velika črepaha, ridley, sphargis in še druge. Učenjaki že dolgo proučujejo to vsakoletno potovanje teh živali. Vendar pa ni to tako preprosto. Saj je dolgo trajalo že, preden so ugotovili zgolj to, da morske želve odlagajo jajca vedno v istem kraju. Težave so tudi v tem, ker večina želv leze jajca samo ponoči. Nekemu mehiškemu inženirju pa se je čisto po naključju posrečilo, da je pred

Želva s pritrjenim oddajnikom na hrbtu, ki omogoča, da učenjaki zasledujejo njeno pot podnevi in ponoči

več leti na lastne oči videl, kako je na obalo v bližini mesta Tampico, kjer se je tedaj mučil, prilezla iz morja cela truma orjaških želv. Z velikim zanimanjem je napravil več filmskih posnetkov, kjer se različno videl vsi potek leženja jajc. Ko so potem strokovnjaki videli tisti film, so se najprej čudili, da ta vrsta želv leze jajca podnevi. Potem pa so se hoteli o tem tudi sami prepričati, in so seveda odpravili v tisti kraj. Najmanj 40.000 želv prihaja v tisti pusti kraj leto za leto, nekega dne med aprilom in junijem. Dan seveda edine biologom ni znan. Toda drugi, ki se prav tako zanimajo za to »akcijo« želv, prav natančno vedo, kdaj je to. In to so kojeti. Samo nekaj dni preden prihajajo želve na tisto obrežje, so kojeti že tam. Zberejo se celo od precej oddaljenih krajev. Potem pa po trpežljivo čakajo prihoda želv, da jim poberejo izlezena jajca, brž ko se orjaški oklepniki spet vrnejo v morje. Ugotovili so, da so to želve ridley, ki tja prihajajo nekatere tudi po več tisoč milj daleč.

Ameriški učenjaki že nekaj let proučujejo prav te želve. V laboratorijih in v znanstvenem posameznih živali skušajo dognati, od kod vse prihajajo želve tja odlagati svoja jajca. Nekaterim želvam pritrjujejo na oklep poseben oddajnik, da morejo slediti želviniemu potovanju. Drugim želvam pa so v ta namen pritrjili na oklep velike rdeče svetilke, ki jih vidijo tudi z ladje, katera želvo spremlja. Po teh in še drugih poskusih, so si učenjaki edini v tem, da ima želva ridley neko posebno žlezo, katere izloček ima značilen in močan duh tedaj, ko leze na kopno. Med potovanjem po morju pa se želve ravno po zvezdah. Seveda so vse to še vedno samo domneve.

maga niti kopati jame za odlaganje jajc niti ni v tako važnem trenutku v njeni biljni.

ROPARJI ŽELVIH JAJC

Komaj je želva dobro zaplavala od obale na široko morje, že prilezejo iz skrivališč najrazličnejši roparji, ki so čakali le na ta trenutek. Kojo-ti, opusmi, rankuni in podobne živali jamejo skrbno preiskovati peščenata tla, iščejo želva jajca. Ko jih zasledijo, jih izgrebejo iz peska in jih na mestu pojedo. Ko je tudi to končano, je pesek preplovi jaječnih lupin in sledov raznih živalskih stopenj.

Vendar pa niso najhujši roparji te divje živali. Daleč jih prekašajo ljudje. Predvsem domačini, ki jajca rabijo za hrano. Ob tem času pa prihajajo v kraje, za katere se ve, da tam želve leže jajca, tudi tuji iz bližnjih in daljnjih krajev. Obalo okoli mesta Trengganu na polotoku Malaki daje tamkajšnja vlada tujcem celo v zakup. Zakupina za eno leto znaša 753 šterlinov. Jajca tudi prodajajo po 40 lir v našem denarju. Na otočjih Talang - Talang so npr. izgrebli samo v letu 1935 1.790.370 želv-jih jajc.

Pravzaprav je čudno, da zaradi tega želve ne izumrejo. Iz jajc, ki jih živalci in človeški roparji niso našli se po 45 dneh izvalijo mladiči. Se nekaj trenutkov ostanejo v lupini, potem pa zlezajo iz svoje »zibelke« in počasi ter nerodno kobacajo proti morju. A ni jih mnogo, ki preživijo tudi to pot in odrasejo. Še preden pridejo v morje, po-stanejo mnoge plen raznih živali. Potem pa je tudi v morju vse polno roparskih rib, ki kar mimogrede požro drobne želvice.

S. A.

Mrve in drobiž

★ SNOBIZEM

Odkar stoji svet skušajo ljudje pred drugimi kazati svojo imenitnost na najrazličnejše načine: s spretnostjo v bojevanju, z razkošnimi pojeidnami, z imenitnimi vpregami, z bogatimi oblekami in velikimi hišami, luksuznimi avtomobili... V Braziliji pa je sedaj pravzaprav tekmovalstvo, kdo bo imel na svojem avtomobilu manjšo registrsko številko. Čim manjša je številka na tablici tem bolj imeniten se ždi lastnik avtomobila. A registrska tablica samo z dvema števkama je menda do sedaj največja želja vseh brazilskih snobov. Taka tablica ima seveda zaradi tega tudi zelo visoko ceno. Videti je namreč, da se tam da številka tablice — kupiti!

★ POTUJOČI BAR

Nedavno je bilo moč v nočnih urah videti neki avto »500 A«, ki je počasi vozil po najzakitnejših rimskih ulicah. Od časa do časa se je ustavil in k njemu so prihajali nočni gostje: dekleta, ki imajo ponoči tam svoje »delovno mesto« in drugi slučajni ponočnjaki. Tisti avto je bil namreč »potujoči bar«, v katerem je lastnik prodajal toplo kavo, sendviče, pecivo in drugo blago, za katero je vedel, da med temi klienti »gre«. Lastnik tega dokaj nenavadnega bara je bil neki invalid, ki pa so mu pred nedavnim oblasti prepovedale poslovanje.

★ DEKLETA V VOJAŠNICI

Pravzaprav sta bili to samo dve dekleti. Zasačili so ju v ameriški vojašnici v Zundorfu v Zahodni Nemčiji. Bili sta oblečeni v uniformo, vendar pa nista bili »staležev moštva« vojašnice. Niti nista bili tako navdušeni militaristi, kot bi morda kdo ustejniti misliti. Preblekli sta se v vojaško uniformo le zato, da ju je neki ameriški vojak laže prethotapil mimo stražnika v vojašnico.

★ PERESNIK Z VODO

Zopet nova iznajdba: peresnik, ki se polni z vodo. To pot (a ne izjemoma!) v Ameriki. Razstavili so ga na mednarodni svetovni razstavi. Sestavljen je tako, da piše, če nalijemo v peresnik navadno vodo. Seveda je v peresniku posebna kemična snov, ki se v vodi spremeni v izvrstno črnilo. Traja pa tista kemična snov tri leta.

★ PREBRISAN KNJIGARNAR

V Glasgou je ta knjigarnar in mu je Richard Denwey ime. Videti je, da dobro pozna miselnost svojih odjemalcev, kajti prav te dni, to je tik pred začetkom počitnic, je obesil v izlozbo svoje knjigarne takle oglas: »Knjige, ki jih nameravate darovati svojim dragim za božič, kupite že sedaj! Tako jih boste mogli med počitnicami tudi sami prebrati.«

★ PETKRAT MU JE ZADOSTI

Večkratni petrolejski milijarder Paul Getty je odločno zanimal govorice, češ da se bo še šestič poročil. Časnikarjem, ki so ga glede tega povprašali, je dejal: »Ni res, da se bom poročil! Petkrat sem že poskušal srečo, a se mi je vsakič izjavilo šestič na nočem več poskušati.« Pri tem intervjuju je sedela poleg bogataša »bela dama«, kot nazivajo madame Teissier, ki je menda potomka ruskega carja Nikolaja. Paul Getty je nato dodal še: »Madame Teissier je moja dobra prijateljica in ne bi hotel s poroko napraviti te dragocenosti.« Sicer pa se itak ve, da imajo takile bogataši posebne nazore in posebno gledanje na vse okoli sebe.

★ TUDI GUMICE Z MOTORČKOM

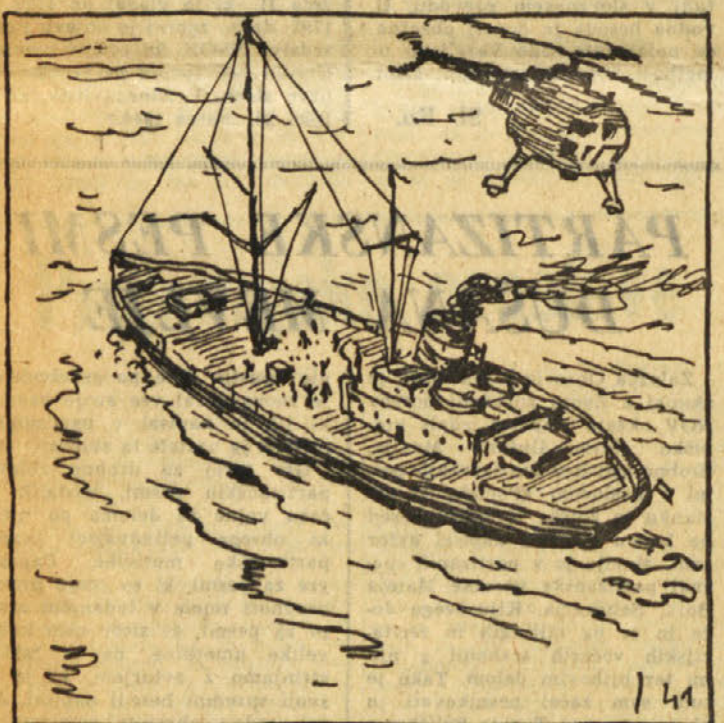
Človek bi mislil, da ni brisanje z gumico po papirju nič posebno težko in naporno delo. Saj to počenja vsi, ki pišejo ali s svinčnikom ali s peresom ali pa s strojem. Zlasti stroje-piske rabijo to pripravo kaj pogosto, kot zatruje neki statistik. No, sedaj pa hoče nekdo, ki je iznašel droben aparat, ki žene gumico in imenito izbriše sleherni črto na papirju, tudi ta trud prihraniti piščemu, riščemu in tipkajočemu ljudstvu. Če bo šlo tako naprej, ne bodo naši znanjci v resnici potrebovali nobenega uda več. Saj jih tudi ne bodo imeli, ker bodo okrnili.

★ NEVARNE BRISAČE

Ce je človek umazan, se umije in zatem se temeljito obriše z brisačo. Tedaj je trdno prepričan, da se je z umivanjem popolnoma iznebil vseh bacilov in nevarnih klic, ki povzročajo razne bolezni. Enako je tudi pri pomivanju posode. Vendar pa ni vselej preveč zanesljivo tako ravnanje. Zdravniki medicinske fakultete v Düsselodrfu so si nekoliko natančneje ogledali brisače, v katere se brišejo v gostilnah, kavarnah, barih itd. Izid tistega pregleda je bil nadvse presenetljiv. Našli so več kot 16.000 mikrobov, predvsem stafilokokov. Poleg tega pa so na brisačah našli še bacile paratifusa in tifusa. Iz tega moremo videti, koliko je vredno umivanje, če se potem obrišemo s tako okuženo brisačo.

RIŠE
Vlado Pirnat

Storžkove pustolovščine

PIŠE
Josip Jesih

Storžek ni opazil niti tega, da je Tom ves čas samo privijal in odvijal neko pipico v stroju, niti tega, da se mu je začelo kar nenadoma neznanosko muditi. Tom je končno sedel v kabino, potegnil za najdaljši vzvod in helikopter se je z močnim trusem dvignil. Storžek je prekipel od veselja, kajti ne zgodi se vsak dan, da se takole popelješ s helikopterjem. Ponosno je gledal na ladijsko palubo in na mornarje na njej, med katerimi je dobro razločil očka, ki je držal v desnici list papirja in divje mahal proti helikopterju.

»Zakaj se ne vrneva na ladjo? Vrniva se! Tom se je odurno zasmel. »Si že kdaj slišal o Črnobradem Tomu?« je nato n'skončno domisljavo vprašal in si prižgal cigaro. »Ne, zakaj?« je vprašal Storžek s tresočim glasom. »Oh, kar tako. V Braziliji je namreč silno slaven kot ugrabitelj otrok, ki jih potem za dostojno odkupnino vrača staršem. No, da ne boš preveč premišljal, Črnobradi Tom je pred teboj!« Storžek je kriknil in pritisnil na kljuko na vratih.

Storžek je takoj pomislil na najhujše. »Ali morda veste, zakaj nam očka maha?« je naivno vprašal Toma. Tom pa se je zagorneto nasmešnil in počasi rekel: »Mislim, da vem! Da! Da! Tako mislim!« Storžek ga je prestrašeno pogledal in toliko, toliko, da ni zajokal. Je bil njegov prvotni sum upravičen? »No, povejte zakaj. Lepo vas prosim!« je moledeval Storžek in strmel v ladjo, ki se je videla le še kot nezmatna pikica.

Vrata so bila zaklenjena. »Nikar ne nori, nesrečnež. Če že ravno želiš, ti odprem vrata. Zavedaj pa se, da v morju tu spodaj, kar mrgoli lačnih morskih psčkov. Sicer pa, nikar ne žaluj, saj boš tako ali tako spet kmalu pri očetu. Samo, seveda, mi mora prej preljubi očka poslati tisti milijonek. Saj to ni mnogo posebno pri teh visokih cenah ne!« Storžek je molčal in mislil na očka, ki si prav gotovo očeta, ker mu je dovolil poleteti s Tomom.

KOT V TRANSU IN V SOLZAH LEZE JAJCA

Te orjaške želve niso prav nič plašne. Zato niso redki med prebivalci bližnjih krajev, ki prav od blizu opazujejo, kako želve lezejo jajca. Počasni in dokaj neokretni se ti, nekaj sto kilogramov teži kolosi, premikajo po pesku. Ve-like brazde v pesku kažejo sled želve. Brž ko se zmračijo, se pojavijo posamič ali v večjih skupinah na obrežju. Počasni lezejo iz vode. Nedaleč od morja si potem s plavutastimi zadnjimi nogami vsaka samica izkopije v pesku posevno jamo in začne vanjo lezati jajca, velika kot teniška žogica. Pri tem pa se dogaja nekaj zelo nenavadnega. Iz oči ji kapljajo kot oreh debele solze. Želva je videti kot bi bila v transu, kajti nič je pri leženju jajc ne more zmotiti. Ne ljudje okoli nje ne bliskanje »flashov«.

V jamo, dolgo skoro cel meter in široko okoli 30 cm, zleže želva v približno četrto ure okoli 150 jajc. Domačini pa trdijo, da so videli že želve, ki so zlegle 400 jajc.

SAMEC PA MEDTEM NEPRIZADETO ČAKA

Ko želva konča leči, se polagoma vrača k zavesti, počasi zagrebe jajca, prepričana, da so tako dovolj zavarovana, in se odplazi proti morju, kjer je spet v svojem elementu. Kako miljo daleč od obale pa čaka nanjo samec. Vseka-kor je zanimivo in dejansko redek pojav, da želvini samec svoji »boljši polovici« ne po-

HOROSKOP

Veljaven od 3. do 9. maja

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Se vedno bo zelo težni velike pozornosti in ljubezni oseb, ki vas obkrožajo. Vendar boste v začetku tedna zmedeni in nagnjeni k razdraženosti. Neko vabilo in potovanje pa vas bosta zelo razveselila. Na delu morate biti potrpežljivi. BIK (od 21.3. do 20.4.) Te dni boste podvrženi malodušju in negotovosti. Zaradi neugodnega vpliva zvezd se vam začetku tedna neugoden. Nova srečanja bodo globoko vplivala na vašo prihodnost. Sicer pa so dobri obeti za vaše načrte. DVOJČKA (od 21.3. do 20.4.) Preživljate sijajno dobo. Venera vam je zelo naklonjena, zato vas bodo imele osebe drugega spola rade in boste sklenili nova prijateljstva. V poslovnih zadevah ne sprejemajte sklepov na vrat na nos in poslušajte nasvete zaupnih oseb. RAK (od 21.3. do 22.4.) Začetek tedna je zelo ugoden za tiste osebe, ki iščejo »sorodno dušo«. Seznanili se bodo z zanimivimi osebami, ki bodo tudi navezale z vami trajnejše stike. Tudi v odnosih s prijatelji pojde vse dobro. Uživali boste obilo podpore in čaka vas nepričakovan zaslužek.	LEV (od 21.3. do 22.4.) V ljubezni pri-speva Luna k povečanju dobrega vpliva Venera. Boste zelo dobre volje, polni podjetnosti in boste kazali tudi mnogo razumevanja za ljubljeno osebo. V družbi boste naravnost sijajni. Ne spuščajte se v negotove posle. DEVICA (od 21.3. do 22.4.) Notranji mir, ki ga boste ta teden dosegli, bo ugodno vplival na vaše čustvene odnose. Povsod bodo z vami prisrčni in prijazni. Imeli boste tudi prijetne obiske in preljubi boste morda, a lepa darila. Na delu vas čakajo nekatere spremembe. TEHTNICA (od 21.3. do 23.4.) Te dni boste nekak malodušni in negotovi glede svojih čustev. Zato boste želeli, da vam ljubljena oseba potrdi svojo čustva v družini bo vladala popolna soglasje, toda treba bo nekoliko dobre volje z vaše strani. Čas ni ugoden za načrte. SKORPIJON (od 21.3. do 21.4.) Ta teden boste nekak razdraženi in slabe volje ter boste hoteli vsako besedo potrdati svojo čustva v družini bo vladala popolna soglasje, toda treba bo nekoliko dobre volje z vaše strani. Čas ni ugoden za načrte.	STRELEC (od 21.3. do 21.4.) Imate možnost, da se seznanite s prikopno osebo, ali da začnete z njo prijeten flirt. Po drugi strani pa morate biti zelo previdni z ljubljeno osebo. V tem razdobju ste namreč razdvojeni in pretiravate v svojih čustvih, ali ste celo ljubosumni. KOZOROG (od 21.3. do 21.4.) Preživljate boste mirno razdobje v čustvenem in zasebnem življenju. Čutili boste, da vas imajo bližnji radi, kar vam bo dajalo obilo poguma in radosti. Teden je ugoden za tiste, ki nameravajo kupiti kako zemljišče ali zidati. VODNAR (od 21.3. do 19.4.) Planet ljubezni je naklonjen vašim čustvenim odnosom. Samo v torek boste morda nekoliko ježljivi in utegnete priti do prepira. Ne skušajte vsiljati prijateljem družbo nekega vašega novega prijatelja. Na delu bodite previdni in izogibajte se opravljanju. RIBI (od 20.3. do 20.4.) Zvezde ugodno vplivajo na vaše čustvene odnose, toda Venera se ni na vrsti. Zato boste morali premagati malodušje, zaradi katerega boste nepotrebnimi dvomi. Ta teden boste morda srečali neko važno osebo, ki vam bo pomagala na delu ali pri poslih.
---	--	---

PROSVETA

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA ZA PROSVETO IN KULTURO - Št. 6

Kulturno poslanstvo na križišču

Večkrat sem se pogovarjal s svojimi italijanskimi prijatelji o slovenski manjšini v Italiji; v Benetkah, v Neaplju, v Bariju, v Bologni je to bilo lažje kakor v Trstu, pa čeprav sem moral z njimi začeti prav od kraja, ker mnogi niso sploh ničesar vedeli o Slovencih. Toda besede, ki izvirajo iz ljubezni, zaležejo večkrat bolj kot ošabno postavljane nacionalistične duha in tako tudi našim bližjim prijateljem Italijanom, ki živimo skupaj tu od Trsta do Gorice in naprej, dopovedujemo, da se kultura kaže predvsem v spoštovanju do sočloveka in da je ozka nacionalistična politika pravzaprav antikulturna. Danes v splošni krizi kulturnega življenja nam sicer Italijani tukaj priznavajo neko kulturno raven, toda trdijo, da je to neka naravna potreba, ki druži Slovence-manjšino, da bi ne tonili v italijansko morje. Vendar naših kulturnih ustanov legalno ne priznavajo in nas zato prisilijo, da se branimo tako, da se vselej postavljamo kakor manjšina, kakor sama v sebi zaključena enota s svojimi pravicami, ki nam jih sicer priznavajo predvsem na papirju.

Vendar je to veliki nesporazum: mi smo se rodili Slovenci na tej zemlji, kjer se križata dva svetova, toda kot taki smo živi del tukajšnjega celotnega življenja, na šolskem, na umetniškem, na političnem in gospodarskem področju, zato mi v resnici bogatimo in širimo obzorje tukajšnje kulture. Danes, ko se je zgodovinska realnost spremenila in so skoraj zamrli strupeni zametki, ki jih je ustvaril fašizem, z grozoto vojne, ki je to zemljo raztrgala in oskrnila, moramo iskati rešitev v življenju, ki je več kakor sožitje dveh narodov. Slovenska manjšina naj ne bo prisiljena, da se brani, temveč naj bo živi del v celotnem tukajšnjem življenju. Ko je Umberto Saba, veliki italijanski tržaški pesnik, pred več desetletji napisal: „Caffè Tergesteo, / nate se danes oziram z veseljem. / Ti družiš Italca in Slovana / pozno ponoči ob svojem biljardu.“ je vsekakor čutil v sebi celoten utrip te zemlje, ki ji je usoda dodelila mesto — na križišču.

Filibert Benedetič

Negujmo društvene prostore

Nekatera naša prosvetna društva razvijajo kar zadovoljivo dejavnost. Nekatera imajo pevske zборе, drugod kako dramsko skupino, odbori priprajo predavanja, filmske večere, organizirajo izlete in podobno. Človeka kar razveseli, ko vidi, da je vendar še nekaj ljudi, ki jih zanima prosvetno delovanje. Vendar nam je včasih tudi nerodno, ko moramo ugotoviti, da se povsod ne gleda dovolj na zunanji izgled prostorov.

Prostori, kjer se zbirajo ljudje, da bodo gojili slovensko besedo, slovensko kulturo, so videti večkrat zelo nekulturni. Na podu se pozna, da že dolgo nihče ni pometal; šipe na oknih umazane, v kotu morda polomljena stolica, tu pa tam razna šara, ki ničesar ne služi, po stenah zaprašene slike in tako dalje. Naši odbori so večkrat zelo prizadevni za organizacijo raznih prireditev, za delovanje društvenih odsekov, mnogokrat pa čisto nič ne mislijo na ureditev prostorov.

In vendar je tudi to precejšnje važnost za društveno delovanje. Odbor, ki želi, da bodo ljudje radi prišli v društvo in se tam zadržali, bi moral poskrbeti, da bi bilo vsakomur prijetno ostati v društvenih prostorih. Zato bi moral stalno skrbeti, da bo, v okviru možnosti, prostore kolikor mogoče olepšal. Res, da naša društva nimajo denarnih sredstev, toda marsikaj bi se dalo narediti tudi z dobro voljo. Povsod se danes gleda na estetski izgled: v stanovanju, v javnem lokalu, na ulici — le ko prideš v društvo, se ti zdi, da si prišel v ropotarnico... Saj mora tak zanemarjen prostor negativno vplivati na člana! Saj mora zgubiti spoštovanje do lastnega še tako prizadevnega sodelovanja!

Da bomo vsaj mi sami imeli spoštovanje do lastnih žrtev glejmo, da bomo negovali tudi zunanji izgled naših prostorov. In če društvo včasih razpolaga s kako skromno vsoto, naj vsaj majhen del te vsote žrtvuje tudi za okras, za mala popravila, za čiščenje tistega prostora, kjer naj goji našo prosveto. Če to preštevamo ljubimo, če jo spoštujemo, potem glejmo, da bo imela dostojen okvir.

—vu

«Naša kri» na Kontovelu in še kaj o amaterskih odrih

Razgovor z režiserjem Stanetom Rztresenom

12. aprila je dramska skupina prosvetnega društva Prosek-Kontovel uprizorila v kontovelski dvorani Finžgarjevo ljudsko igro «Naša kri». Da so mladi kontovelski igralci dosegli pri občinstvu z igro velik uspeh, smo že poročali, vendar pa je prav, da se k igri še povrnemo, saj tistim, ki pri takih prireditvah neposredno ne sodelujejo, pogosto sploh ne vedo, koliko truda in požrtvovalnosti je treba, da se igra pripravi.

Prav na to je hotel navezati razgovor član SG Stane Rztresen, ki je igro režiral. Stane Rztresen iz svojih dolgoletnih igralških izkušenj prav dobro ve, koliko truda stane že poklicnega igralca, da se vloge nauči in da se vživi vanjo, kaj šele amaterja, ki se mora boriti povrh še z nekaterimi najosnovnejšimi težavami kot so jezik, mimika, odrsko gibanje itd. Pri tem pa je največja težava za amaterje tudi v tem, da so ves dan zaposleni z drugimi bodisi šol-

skimi, bodisi že poklicnimi — pravki in da si čas za vaje krajejo od svojega zaslužnega in potrebnega počitka.

Stane Rztresen nam je povedal, da je bilo za igro «Naša kri» potrebnih 35 vaj, ki so trajale povprečno po 2 uri, kar pomeni, da je vsak igralec porabil za priprave najmanj 70 ur, prav gotovo pa še več, saj so se morali vloge učiti tudi doma. V teh 70 urah so vključene bralne vaje, kostumiranje, scensko delo, šminkanje in pač vse kar je potrebno.

Največ težav — in to je povsem razumljivo — je imel režiser z jezikom. Upoštevati je treba, da naši ljudje, razen šolske mladine, govorijo pretežno v svojem domačem narečju, mnogokrat pa na svojih delovnih mestih po sili razmer in okolja tudi italijanski. Odrska slovenščina pa zahteva čistoč jezika, predvsem njegovo pravilno izgovarjavo in vsak sam dobro ve, kako težko se je iznebiti, če že

ne vseh dialektalnih posebnosti, pa vsaj dialektalnega prizvoka. Upoštevajoč vse to je treba priznati, da je režiserju uspešno res v znatni meri popraviti nekatere nedostatke v izgovarjavi večine igralcev. Kljub temu pa je Rztresen mnenja, da bi kazalo v bodoče pripraviti tudi kakšno igro v narečju, da bi se tako lahko bolj posvetili sami odrski pripravi, kar bi imelo koristne posledice za druge predstave v književni slovenščini.

Drugi problem, pred katerim se lahko znajde režiser — je dejal Stane Rztresen — obstaja v tem, da marsikje prevladuje zgrešeno mnenje, da morajo biti v dramskih skupinah samo mladi ljudje in da se dramske skupine starejših tako rekoč ne tičejo. Za režiserja je idealno ravno nasprotno: da ima namreč na razpolago mlajše in starejše igralce in da ni prisiljen mlademu, morda komaj 18-letnemu fantu, poveriti vlogo 70 ali 80-letnega starčka in obratno. Razen tega pa je tudi koristna prisotnost starejših igralcev, ki imajo morda že iz preteklosti kakšne odrske izkušnje. Prav to bi morali prosek-kontovelski prosvetarji resno razmisliti in tudi kaj ukreniti, ko se bodo lotili priprav za kakšno drugo igro.

Glede na to, da zahteva celovečerna igra s tremi ali štirimi dejanji dolgotrajnih priprav, ki zahtevajo mnogo časa (in tega običajno vedno primanjkuje) zagovarja Stane Rztresen zamisel, ki se nam zdi zelo umestna in pravilna. Po njegovem naj bi se več dramskih skupin naših prosvetnih društev med seboj domeni, da bi vsaka naštudirala po eno enodejanko, potem pa bi skupno nastopale po podeželskih odrih. Tri take enodejanske bi zadoščale za «prosvetni dramski večer», razen tega pa bi taki večeri bili tudi bolj pestri. Pa še nekaj koristnega bi nudili: nudili bi dramskim skupinam

j.k.

(Nadaljevanje na IV. strani)

Kot svojo poslednjo premiero v sezoni 1963-64 je Slovensko gledališče uprizorilo v Avditoriju Sartrovo ideološko dramo «Umazane roke» in doseglo z njo velik umetniški uspeh. Na sliki nosilci treh glavnih vlog: Rado Nakrst — Hoederer, Silvij Kobal — Hugo, Iva Zupančičeva — Jessica.

Prosek in kontovelski fantje in dekleta, ki so uprizorili Finžgarjevo ljudsko igro «Naša kri»

REVIIJE

Gledališki list

Pod to rubriko smo v dosedanjih številkah »Prosvete« poročali o stalnih in rednih slovenskih revijah, ki izhajajo v Trstu, t.j. o »Mladiki«, »Literarnih vajah«, »Galeb«, »Pastirčku« in »Mladinski tribuni«. Nikoli pa se nismo spomnili, da imamo v Trstu še eno redno publikacijo, pa čeprav to ni revija v običajnem pomenu besede. V mislih imamo »Gledališki list«, ki ga izdaja Slovensko gledališče ob vsaki premieri. »Gledališki list« izhajajo že dolgo vrsto let in predstavljajo že kar čedno, predvsem pa zelo zanimivo in dokumentarno zbirko, ki sega že kar v zajetno knjigo.

Letos, oziroma v sezoni, ki se je s premiersko predstavo Sartrovih »Umazanih rok« praktično zaključila, je izšlo šest gledaliških listov. Premier je sicer bilo sedem, toda prvi list je bil posvečen tako »Othellu« kot koncertni uprizoritvi Javorškovega izbora iz Shakespearovih del z naslovom »Iz take smo snovi kot sanje«.

V tej prvi številki letošnje sezone prinaša »Gledališki list« daljši izveček iz ekspozicije Branka Gombača na razčlembeni vaji ansambla za »Othello«. V njem Branko Gombač podaja značaj posameznih vlog v »Othellu« in pa analizo celotne tragedije. Naslednji sestavek je prispeval Adrijan Rustja, posvečen pa je režiserju tragedije Branku Gombaču v obliki intervjuja. V njem Gombač govori o svoji pretekli dejavnosti na sploh, o svojih obiskih in delu v Trstu in o svojih vtisih o tržaškem gledališču. Branko Gombač nato v naslednjem sestavku piše o prizorišču elizabetinskega odra.

Drugi del lista je posvečen spletu »Iz take smo snovi kot sanje«, ki ga je gledališče uprizorilo kot svojo drugo premiero v koncertni obliki in ga je skupno z »Othello« posvetilo velikemu angleškemu dramatik in pesniku Williamu Shakespearu ob 400-letnici njegovega rojstva. V članku z naslovom »Pred našo prvo koncertno uprizoritvijo« piše Branko Gombač o tem Javorškovem izboru, sledi pa še navedba posameznih poglavij v tem izboru.

Druga številka »Gledališkega lista« je posvečena igri »Don Pilonova sestra« Goldonijevega predhodnika Girolama Giglija. Režiser tega dela Adrijan Rustja je zanj prispeval sestavek »Kratka razmišljanja«, v katerem navaja glavne predhodnike velikega beneškega komediografa Carla Goldonija s posebnim poudarkom na Girolamu Gigliju. V tej številki je tudi spominski članek, posvečen umrlemu članu SG Josipu Fišerju. Članek je napisan s prisrčnostjo in hvaležnostjo, ki jo je ta skromni, a do skrajnosti zvesti in predani član SG tudi zaslužil.

Tretja številka je izšla ob premieri mladinske igre Josipa Ribičiča »V kraljestvu palčkov«, ki jo je režiral Jožko Lukeš. Prinaša tekst in note glavnih popevk in pa lične vinjete Avgusta Černigoja.

Cetrta številka je izšla ob premieri Arsena Dikliča dramske reportaže »Na zeleni reki čolna«. »Uvodne misli« je napisal R.R. (Rado Rauber), v katerih pravi med drugim, da se je hotelo gledališče s tem delom nekako oddolžiti 20-letnici odpora proti fašizmu na Primorskem. Govori tudi o avtorju in njegovem delu. Preostali del izpolnjujejo fotografski posnetki iz uprizoritev »Don Pilonove sestre« in »Kraljestva palčkov«.

Peta številka je posvečena Dariu Foju in njegovemu delu »Dve pištoli v rokah pa z belim in črnim gleda«. Jože Babič, ki je to komedijo režiral, je prispeval sestavek »Režiserjevi samogovori«, v katerem govori nekoliko o avtorju komedije, o bralnih vajah in končno o aranžiranju. Filibert Benedetič pa je prispeval intervju s članico ljubljanske Drame Ivo Župančičevo, ki je v tej komediji nastopila kot gostja.

Zadnja, šesta številka letošnjega »Gledališkega lista« pa je posvečena Sartru in »Umazanim rokam«. Prvi sestavek je napisal Rado Rauber z naslovom »Zadnjič v Avditoriju«, ki je skoraj nekam sentimentalno slovo od te dvorane, v kateri je SG gledališče uprizorilo z »Umazanimi rokami« svojo poslednjo premiero pred otvoritvijo Kulturnega doma. Filibert Benedetič je napisal »Beležke med pripravo Umazanih rok«. Sledi pregled literarnega in dramskega dela Jeana Paula Sarrtra in še njegov prevod »Bistvo Sartrovega eksistencializma« iz Sartrovega manifesta »Eksistencializem je eden izmed humanizmov«.

Šest številke torej s prikazom repertoarja vse sezone. Nekatere so boljše po vsebini in po kvantiteti gradiva, druge so zopet slabše, lahko bi dejali celo revnejše, kar je vsekakor škoda. Predvsem pa bi bilo prav, da bi v vsaki številki bila vsaj kratka vsebina dela, ki je na vrsti, in morda obdelan še kakšen specifično naš tržaški oz. zamejski gledališki problem, ali problem, ki je tako ali drugače povezan z gledališčem. Tako bi se lahko »Gledališki list« skoraj mimogrede razvil v neke vrste revijo, morda nekoliko enostransko, a vendarle revijo.

j. k.

Cerkveni pevski zbori na Tržaškem in Goriškem

Cerkveno, liturgično petje, ima pri Slovencih zelo stare tradicije in je zato povsem naravno, da se je ohranilo in preživelo tudi tako težke čase, kot so bili fašistični, saj se je v času fašizma v javnosti tolerirana slovenska beseda ohranila, kljub oviram tudi visokega italijanskega klera, prav v cerkvah.

Cerkveno petje je tudi danes pri nas na Tržaškem in Goriškem dokaj razvito in praktično obstajajo manjši ali večji zbori pri vseh cerkvah in pri vseh župnijah. Nekaj o tem kako je s temi zbori, kakšna je njihova pevska problematika in kakšne so njihove težave in uspehi smo izvedeli iz razgovora s predsednikom Zveze cerkvenih pevskih zborov prof. dr. Harejem in pa z gosp. Dušanom Jakominom, ki je referent za slovensko cerkveno glasbo pri tržaški škofiji in tudi sicer zelo aktiven voditelj in ustanovitelj vrste cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem.

Na Tržaškem je aktivnih okrog 20 cerkvenih zborov, od katerih jih je 12 do 13 na podeželju, 8 pa pri mestnih župnijah. Na Goriškem imajo okrog 10 zborov, od katerih so v samem mestu Gorici trije. Povprečno šteje vsak zbor od 15 do 20 pevcev, tako da lahko rečemo, da je pri slovenskem cerkvenem zborov-

skem petju na Tržaškem in Goriškem angažiranih okrog 400 pevcev, vendar pa to število seveda močno niha in je v določenih obdobjih znatno nižje, v drugih pa spet precej višje, kar je v ostalem pojav tudi pri vseh prosvetnih zborih na našem področju.

Velika večina teh zborov goji samo cerkveno petje in le nekateri med njimi tudi slovensko narodno in umetno pesem, čeprav je želja in težnja Zveze cerkvenih pevskih zborov, (ki združuje cerkvene zборе na Tržaškem) — kot nam je zagotovil njen predsednik —, da bi čimveč zborov gojilo narodno in umetno pesem poleg cerkvene in je v ta namen tudi organizirala teoretski tečaj za zborovodje in pevcev in potem v okviru tega tečaja priredila skupni zelo uspešni koncert. Ima pa Zveza pri tem objektivne težave splošnega značaja, kot so: pomanjkanje zadostnega števila pevovodij, ki bi imeli dovolj časa, ne vedno odgovarjajoča glasovna sestava zborov, ki so povečini sicer mešani a ne v pravilnem ravnotežju glasovnih skupin, da bi se lahko uspešno spoprijeli z narodno in umetno pesmijo, pomanjkanje prostorov za stalne in redne vaje in pa zaposlenost pevcev. Res pa je po drugi strani, da

imajo cerkveni zbori pred prosvetnimi to prednost, da nastopajo redno vsako nedeljo in da jih že samo to dejstvo drži skupaj, kar je po našem mnenju eden izmed osnovnih pogojev za gojitev narodnega in umetnega petja.

Isto velja v glavnem seveda tudi za cerkvene zборе na Goriškem, ki jih združuje Slovensko katoliško prosvetno društvo »Mirko Filej«, čeprav so po mnenju gosp. Jakomina cerkveni zbori na Goriškem krepkejši in tudi bolj organizirani, predvsem kar zadeva njihovo ljudsko-prosvetno aktivnost, pri čemer je treba vedeti, da je zbor »Lojze Bratuž« v mestu Gorici, ki je sicer cerkveni, obenem tudi najmočnejši prosvetni zbor, ki sistematično goji slovensko narodno in umetno pesem. Poleg tega imajo v Gorici tudi oglašarsko šolo, kar je za razvoj cerkvenih zborov zelo važno. Goriški cerkveni zbori imajo tudi svoj vsakoletni skupni nastop »Cecilijank«, ki je postal že tradicionalen.

Vsi cerkveni zbori tako na Tržaškem kot na Goriškem, gojijo izključno tradicionalno narodno pesem s posebnim poudarkom na pesmih, ki se pejejo ob največjih cerkvenih praznikih, kot so velikonočni in božični, pa seveda marijanske pesmi. Zahvaljujoč polifonskim skladb se ne morejo lotiti bodisi zaradi pomanjkanja dovolj izšolanih glasov, bodisi zaradi pomanjkanja časa, ki ga studij polifonske glasbe zahteva.

Številčno najmočnejši zbori na Tržaškem so na Katinari, v Mačkovičah, v Bazovici v Skednju in pa v Križu, ki so obenem prav zaradi svoje moči tudi glasovno na precejšnji ravni. Na splošno pa so tudi cerkveni zbori močnejši in kvalitetnejši tam, kjer imajo na razpolago dvorano. Ti zbori običajno tudi najbolj gojijo narodno pesem. Večina zborov ima svoje pevovodje, nekatere pa vadijo duhovniki sami. Razen v cerkvah nastopajo nekateri zbori tudi na radiu v okviru rubrike »Slovenska narodna pesma«, ki jo vodi gosp. Jakomin. Tržaški cerkveni zbori so nastopili v registriranem prenosu tudi na vatikanskem radiu in za radijsko registracijo v Celovcu. Svoj doslej največji javni nastop so imeli lani v Padričah v okviru Ciril-Metodovih proslav, ki je privabil tudi veliko število ljudi. Kasneje so imeli še dva koncerta božičnih pesmi. Prvič v zgodovini Trsta pa je tržaški slovenski cerkveni zbor nastopil lani v okviru italijanske prireditve oz. v okviru nastopa italijanskih cerkvenih zborov v domu S.M. Maggiore.

Glavni problem cerkvenih zborov — kot sploh vseh naših zborov — predstavlja mladina. Zborom primanjkuje svežih mladih glasov. Mladine petje ne privlači več, pa naj bo tako ali drugačno, posvetno ali cerkveno, in prav gotovo je v tem, če že ne edini, pa vsaj glavni razlog, da se zbori ne morejo razvijati kot bi se morali in da je danes objektivno težko sestaviti tak zbor, ki bi lahko bil številčen in kvalitetno dovolj močan in svež.

Morda so ti naši zapiski o tržaških in goriških cerkvenih zborih pomanjkljivi in nesistematični, vendar so bili zapisani zato, ker so tudi cerkveni zbori, pa čeprav, bi gojili tudi samo narodno pesem, sestavni del prosvetnega življenja slovenskega ljudstva pod Italijo in tudi zato, ker cerkveni zbori, prav tako kot zbori raznih prosvetnih društev, ohranjajo in budijo slovensko zavest.

j. k.

Poslopje novega katoliškega kulturnega doma v Skednju

Na otvoritveni slovesnosti je govoril gosp. Dušan Jakomin

Revija slovenskih popevk Trst '64

Cez dober mesec, in sicer 6. in 7. junija, bo v Avditoriju Revija slovenskih popevk Trst '64, ki jo tudi letos organizira barokovljansko prosvetno društvo s sodelovanjem orkestra Miramar. Na sporedu bo 20 popevk, nastopilo pa bo 12 solistov, ženski kvartet in moški duet »Dario in Darko«. Orkester ter pevce vodi in vadi prof. Aleksander Vodopivec, ki tudi aranžira popevke.

Orkester Miramar sestavlja 20 elementov, med temi je pet trobent, 5 saksofonov, 4 pozavne, klavir, bobni, vibravon, kontrabas in kitara. Za revijo bo izšla čedna knjižnica z besedili popevk

in reklamo raznih podjetij. Knjižnice bodo delili občinstvu brezplačno skupno z vstopnico.

Novost letošnje prireditve bo tudi v tem, da bo pri ocenjevanju razen občinstva odločala tudi strokovna komisija. Tako si bo občinstvo izbralo svojo najljubšo popevko, strokovnjaki pa bodo povedali, katera popevka je po njihovem mnenju najboljša.

Pevci in pevke so iz Trsta ter iz raznih podeželskih vasi. Letos bomo slišali precej novih glasov, saj je novih pevcev več kot lanskih. Orkester in pevci vadijo dvakrat na teden, prav gotovo pa bodo zadnje tedne še bolj po-

gostoma, da bodo svoje občinstvo še bolj zadovoljili kot lani.

Te dni smo se pogovorili s prof. Vodopivcem, da bi nekaj izvedeli o besedilu in melodiji letošnjih popevk, o pevcih in orkestru, ker je za revijo vedno večje zanimanje tako na Tržaškem in Goriškem, kakor tudi za onstran meje. Motiv popevk je v glavnem ljubezen. Lani nam je nekdo pel, kako bo srečen in vesel ko si bo kupil »500 C« in z njim vozil dekle na izlete. Letos pa bomo slišali dekle, ki se ne zadovolji z avtom in »skatlam«, hoče motorni čoln, da se bo prostovoljila po morju. Te ženske! Ni kaj reči. Najprej je bila dobra

vespa, potem topolinček, fičo, zdaj hoče dekle že motorni čoln, prihodnje leto pa verjetno že jahto, sputnik. In naši dedje so se pritoževali: »Lani sem kupil kilo mesa... V melodiji prevladuje melodični stil, je pa tudi nekaj melodij, ki so zdaj najbolj veljavni med mladino. Tako bo za vsakogar nekaj, predvsem za mlade, pa tudi za starejše.

Orkester je letos vsekakor boljši kot lani, ker so člani bolj vigrani. To je razumljivo tudi zaradi tega, ker so po prvem lanskem nastopu večkrat nastopili na raznih prireditvah in seveda vadili.

a. b.

Letošnje poletne prireditve prosvetnih društev na Goriškem

Prosvetna društva na Goriškem bodo tudi v letošnji poletni sezoni pripravila več rekreacijskih prireditev na prostem. Sezono so otvorili poštvovalni prosvetari iz Steverjana z nadvse uspešnim prvomajskim praznikom. S tem so obnovili našo tradicijo prvomajskih praznovanj, ki so bila na Goriškem neke vrste pregled sposobnosti slovenske skupnosti na ljudsko-prosvetnem področju.

Sestavljen je že tudi koledar poletnih prireditev prosvetnih društev v Sovodnjah in Gabrijah, ples pa pripravljajo tudi Standrežci, kjer bo mladinski dan, in Rupenci. Nekatera društva, kot sta števerjansko «Briški grič» in sovedenjsko «Vrba», bodo imela celo po več kot eno prireditev v tej sezoni.

Čeprav so bile lanske poletne prireditve naših prosvetnih društev zelo uspešne in so jih z veseljem obiskovali tudi pripadniki italijanskega naroda, smo skoraj soglasno ugotovili, da so bile preveč zabavne in premalo kulturne. Vse od kraja so bile te prireditve z navadnim plesom v velikem stilu, katerim nismo posku-

šali dodati nastopa gledališča, pevskega zborov in instrumentalnih ansamblov, skratka skupin, ki delujejo v okviru naših ljudsko-prosvetnih in kulturnih ustanov.

Poskus, da bi prijetno združili s koristnim, smo izvršili samo v Standrežu z nastopom orkestra Miramar, ki pa ni uspel v tolikšni meri, kot smo se nadejali, ker nedeljske popoldneve, zlasti če so topli, ljudje raje prebijejo ob morju ali v hladu kot na pripekajočem soncu pred odrom.

Vsako prosvetno društvo posebej bi moralo iskati najboljše možnosti, kako bi plesni zabavi pristavilo prosvetno prireditev. To je mogoče napraviti s povabilom znanih ansamblov iz Jugoslavije, kot so se za to ogreli števerjanci, mogoče pa je povabiti Slovensko gledališče, naše zборе, ki naj pripravijo koncert in podobno. Edino vprašanje, ki se pojavlja vzporedno s tem, je usklajevanje plesa in prireditev. Prireditelji ne žrtvujejo radi enega izmed treh večerov, ki so določeni za ples, kulturni prireditvi, ker ples ustvari dobiček, prosvetna prireditev pa izgubo. Zato naj poiščejo mož-

nost, da namenijo prosvetni prireditvi čas od 19 do 20.30, se pravi dobro uro in pol pred sobotnim ali nedeljskim plesom, ali pa naj izberejo za prosvetno prireditev večer ali dva po plesu. Zlasti bi to veljalo za prireditve Slovenskega gledališča.

Prosvetna društva, ki se pripravljajo na tridnevne plesne, bi vsekakor morala spoznati umestnost takšnega razmišljanja ter poiskati pot, kako bi na najboljši način združila na svojih poletnih prireditvah prijetno s koristnim, da bi čim uspešneje vršila svoje narodno-obrambno poslanstvo, zaradi katerega so nastala in delujejo.

G. V.

Radio v šoli

Kot smo izvedeli, je Center za audiovizualno šolsko skrbništvo opremil tudi slovenske šole s precejšnjim številom radijskih aparatov, tako da imajo nekatere šole v vsaki učilnici lasten sprejemnik.

Ker je v današnjem času in življenju postal sprejemnik tudi v šoli vsake stopnje koristen učni pripomoček za napredek v izobrazbi in znanju, je nujno potrebno, da bi pristojne oblasti in organi poskrbeli za primerno oddajo tudi za slovenske šole, kakor je bilo že davno preskrbljeno za italijanske šole.

Primeren program v pokrepilo in v dopolnilo ali v informativnem pomenu dnevnih novic, v kolikor bi bile stopnji primerne, bi bil učencem ali dijakom prav gotovo dobrodošel. Snov, ki naj bi pri tem prišla v poštev je obširna, zato je izbira lahka in bi prav gotovo ne bilo ovire za vključitev primerne programa v dopoldansko oddajo.

Zato prosimo pristojne oblasti, da poskrbijo za primerno oddajo in za primerno uporabo sprejemnikov, ki sedaj ležijo v šolskih omarah. Učenci bi pa imeli ob oddaji kratek čas skupnega poučnega in zato tudi koristnega razvedrila.

— a.

Predavanja v SK

V aprilu so bila v Slovenskem klubu redna predavanja v okviru «torkovih večerov». Zelo zanimivo je bilo predavanje ravnatelja študijske knjižnice iz Kopra Srečka Vilharja (na sliki) o problemu slovenskega pomorstva. Sledil je debatni večer o Sartru in njegovi drami «Uma-zane roke».

Po tematiki zahtevno, a po načinu obravnavanja zelo lepo, je bilo predavanje ravnatelja trgovske akademije v Trstu prof. dr. Vlada Turine (na sliki) o svetovnem gospodarstvu in mednarodni konferenci v Zenevi. Namesto najavljenega predavanja člana SG o «Dramatičnem društvu v Trstu» pa je predaval dr. arh. Jagodica o urbanističnem razvoju mesta Trsta.

Seznam najnovejših knjig Narodne in študijske knjižnice

1. Torkar Igor: Pisana žogica. Maribor Z.O. 1963.
2. Rozman, Smiljan: Družčina. Maribor, Z.O. 1964.
3. Duun, Olav: Ljudje z Juvike I. II. del. Maribor Z.O. 1964.
4. Moberg Vilhelm: Jezdi še nočoj. Lj., Preš. družba 1958.
5. Casanova: Beg iz beneške ječe. Lj., Pr. dr. 1959.
6. Caldwell, Erskine: Esterville. Lj., Pr. dr. 1959.
7. Parise, Gofredo: Lepi kaplan. Lj., Pr. dr. 1959.
8. Moravia, Alberto: Ciociara. Lj., Pr. dr. 1962.
9. Maupassant, Guy de: Naše srce. Lj., Pr. dr. 1963.
10. Rossi Vittorio: Kristina in sveti duh. Lj., Pr. dr. 1964.
11. Capek, Karel: Devet povesti in ena. Lj., M.K. 1954.
12. Cankar, Ivan: Črtice. Lj., M.K. 1955.
13. Haggard, Rider H.: Salomono, vi rudniki. Lj., M.K. 1956.
14. Jalen, Janez: Bobri. I. II. III. del. Lj., M.K. 1956.
15. Dumas, Alexander: Črni tulipan. I. II. del. Lj., M.K. 1957.
16. Jalen, Janez: Previsi. Lj., knjiga 1940.
17. Ingolič, Anton: Na splavih. Lj., Modra ptica 1940.
18. Dolenc, Metod: Pravna zgodovina za slovensko ozemlje. Lj., Akademski zal. 1935.
19. Kresal, Rudolf: Student Stefan. Lj., Slovensko delo 1938.
20. Kres, Poučen in znanstveni list. VI. letnik, Celovec DSM 1966.
21. Turel, Mirjana: Miroslav Vilhar. Lj., Društvo slovenskih skladateljev 1963.
22. Petrič, Mica: Slovensko esperantski slovar. Lj., M.K. 1963.
23. Slovenski elektrotehniški slovar. Lj., Elektrotehniška zveza Slovenije 1962.
24. Priročnik za pouk naravoslov. nih ved. Lj., M.K. 1963.
25. Kozak, Juš: Rodno mesto. Lj., M.K. 1963.
26. Remarque, Erich Maria: Nebesa ne poznajo izbrancev. Maribor, Z.O. 1963.
27. Solohov, Mihail: Človekova u-soda. Lj., D.Z.S. 1960.
28. Zgodovina slovenskega slovstva. Lj., M.K. 1963.
29. Lokar, Danilo: Srnjaček. Lj., M.K. 1964.
30. Sinkovec, Crtomir: Oblaki nad sončno deželo. Lj., Borec 1963.
31. Skelji, Božo: Ljudstva brez kovin. Lj., D.Z.S. 1963.
32. Barclay, Isabel: Odkrivanje sveta. Lj., D.Z.S. 1962.
33. Esenofan: Anabasis. Lj., M.K. 1963.
34. Hudaes, Oskar: Med dvema svetovoma I. del. Murska Sobota, Pomurska zal. 1962.
35. Hudaes, Oskar: Med dvema svetovoma II. del. Murska Sobota, Pomurska zal. 1963.
36. Jalen, Marija: Spoznavajmo slovenski jezik. Lj., M.K. 1963.
37. Pisk, Bojan: Upadla gladina. Kranj, 1964.
38. Loški razgledi. Skofja Loka, 1963.
39. Petelin, Stanko: Med Triglavom in Trstom. Lj., Borec 1963.
40. Zdravec, Franc: Miško Kranjec. (1908—1935). Murska Sobota, Pom. zal. 1963.
41. Bor, Matej: Gazmo, gazimo. Lj., Borec 1963.
42. Seliškar, Tone: Otroci partizanskega rodu. Lj., Borec 1963.
43. Bevk, France: Otroci samote. Lj., M.K. 1963.
44. Slamnik, Zdravko: Tončkove sanje. Novo Mesto, 1955.
45. Vošnjak, Mitja: Onkraj ceste se spet pričinja življenje. Lj., M.K. 1963.
46. Angleške pravljice. Lj., M.K. 1963.
47. Golar, Cvetko: Iz spominov n srečanj. Murska Sobota, Pom. zal. 1933.
48. Seliškar, Tone: Ljudje z rdečim cvetom. Novo Mesto, Dolenjska zal. 1961.
49. Mihelič, France: Risbe. Lj., M.K. 1963.
50. Vahen, Damjan: Mračni samogovori. Lj., 1963.
51. Mali športni leksikon. Lj., Polet 1963.
52. Gospodarski koledar. Lj., 1964.
53. Pšeničnik, Milan: Hidravlika I. del. Lj., Univerza 1963.
54. Bleiweis, Janko: Hidravlika II. del. Lj., Univerza 1963.
55. Korošec, Josip: Nekaj neolitiskih in eneolitiskih problemov v okolici Križevcev na Hrvaškem. Lj., Univer. zal. 1962.
56. Vidali, Vittorio: Porti italiani ed il porto di Trieste. Roma, 1963.
57. Trinkov koledar za Beneške Slovence za leto 1964. Gorica, 1964.
58. Slovenski vestnik. Melbourne 1964.
59. Krempel, Anton: Pismo iz pekla. Trst, Marjanišče 1964.
60. Skrinjar, Albin: Jezus Kristus. Premišljevanja I. II. del. Trst, 1962—1963.
61. Statistični koledar Jugoslavije 1964. Beograd 1964.
62. Ternar, Jože: Sejalec. Murska Sobota, Pom. zal. 1963.
63. Krečič-Susteršič: Ptice Slove-nije. Lj., DZS 1963.
64. Trstenjak, Anton: Pota do človeka Celje. MD 1956.
65. Pregelj, Ivan: Izbrana dela III. Celje, MD 1964.
66. Le livre slovene Lj., DSK.
67. Piščanec, Roža: Trije medvedi. Lj., M.K. 1958.
68. Rijavec, Leopold: Ljubljanske bolnišnice. Lj., 1960.
69. Situla I. Modularna rekonstrukcija Emone. Lj., Narodni muzej 1963.
70. Koledar: Mohorjeve družbe 1964. Celje, MD 1963.

Kako organizirati društvene izlete

Delovanje marsikaterega našega prosvetnega društva se večkrat omeji na nekaj predavanj, odbojnih sej in izletov. Če izhajamo iz trditve, da so prosvetna društva glavni stebri narodnoobrambene delovanja, da so ognjišče domače besede in naše, prav naše slovenske kulture, moramo ugotoviti, da je treba tudi temu skromnemu delovanju posvetiti precej truda in dobre volje. Kajti šele ko spoznamo svoj jezik, svojo kulturo, svojo domovino, šele nato moremo pravilno in koristno širiti našo razgledanost v kulturno zakladnico drugih narodov. Nešteto je načinov spoznavanja lastne kulture, tipičnosti, miselnosti in bistva našega naroda. Eden takih prijemov so tudi dobro pripravljene društvene izlete.

Tak izlet lahko da več kot marsikatero predavanje, ker v tem primeru ni človek samo poslušalec, pač pa doživlja sam vse, kar vidi in sliši. Kakšne priprave so potrebne, da izlet uspe? Vzemimo za primer enodnevni izlet. Pot ne sme biti predolga (200 do 300 km v obe smeri), tako da ne presedi izletnik polovico razpoložljivega časa v avtobusu. Pred odhodom bo vodja sporočil udeležencem točen dnevni red s točnimi urniki in kraji postankov, premikov, kosila. Najlepše bi bilo, da dobi vsakdo razmnožen dnevni red, tako da v primeru morebitne zamude še vedno lahko dohiti ostale. Marsikdaj se je pripetilo, da so na tem ali onem izletu pustili zamudnike na Bledu ali kje drugje. Iz tega razloga bo prav, da ima vsakdo vedno pri sebi potni list. Pri skupinskih izletih je točnost prvi pogoj za dobro vzdušje, za redni potek izdelane načrta.

Izleti v Slovenijo so po svoji vsebini lahko izredno pestri in bogati. Izvežban vodič bo že med potjo opozarjal na zanimivosti krajev. Ob priliki izleta bo prav, da si ogledamo kulturne spomenike (tudi one najstarejše, to je pristne slovenske gostilne), spomenike in znamenite kraje iz NOB, razne industrijske in agrarne objekte (elektrarne, tovarne, pridelovanje hmelja, vinke kleti itd.). Značilnost izleta prosvetnega društva bo tudi v

tem, da se k temu ali onemu spomeniku položi šopek ali venec, prečita recitacijo, zapoje primeren pesem. Zelo prijetno bo, če paže izlet ravno na dan, ko je v istem kraju veselica (kranjski bal, splavarski bal, Rokovnjaci na prostem, gasilske prireditve i.p.). Mnogo več vtisov si bo iz enik lahko nabral, če bo društvo pred izletom pripravilo predavanje s predvajanjem skopičnih slik ali diapozitivov ter orisalo v bežnih obrisih zgodovinski, gospodarski in politični razvoj krajev, ki jih bodo videli. (Ker je več enakih izletov, bi si lahko društva izmenjavala take predizletne večere). Po takem večeru je na izletu marsikaj jasno samo po sebi. V nasprotnem primeru pa se zgodi, da človek misli, da gre na Bled po cesti, ki pelje v Maribor, ali da ne ve, čemu služi to in ono. (V Velenju je nekdo videl cevi ob cesti, toda šele ob povratku je doma izvedel, da služijo cevi za centralno ogrevanje mesta).

Ko govorimo o izletu vedno mislimo na Bled, izvir Soče, Velenje, Ptuj, Reko, Opatijo, Kaj pa Dolina, Bazovica, Batač, Gročana, Briški, Nabrežina, Mavhinje, Doberdob, Steverjan, Benečija? Prav gotovo mnogo naših ljudi ni bilo še v teh krajih, vsaj ne z namenom, da jih dobro spoznajo. (Kamnolomi, naravne lepote, tipični kraški pojavi itd.).

Kakšna naj bo oprema? Primerno oblačilo in obutev, odvisno je pač od kraja izleta. Čim manj nepotrebnih torb in kovčkov. Ne pozabimo fotografskih aparatov, snemalne kamere (dobite jo v nekaterih trgovinah v najem) in zakaj ne tudi magnetofon, če imamo. Po povratku bomo lahko prebrili ob gledanju slik marsikatero prijetno urico v domačem društvu.

Mnogo lahko še pišemo o izletih, vendar bi bilo bolje, če bi nam društva sama poslala kratek opis izletov, ki so jih priredili. Z veseljem jih bomo objavili za primerjavo v eni jesenskih številko naše prosvetne priloge.

Se

Fotografija kot sredstvo za poživljanje prosvete

Ne moremo si predstavljati turista brez fotografskega aparata, važnega dogodka brez fotoreporterja, revije in časopisa brez fotografije. Včasih pove fotografija več kot dolgi članek. Najbolj učinkovita reklama je fotografija. Na veselo ali žalostne dogodke v življenju nas spominja fotografija, tako da spomin ne zbledi; fotografija je nit, ki nas veže in spominja na svoje drage, ki jih ni več, ali so daleč od nas. S pomočjo fotografije spoznamo kraje in ljudi, ki jih nismo nikoli videli itd. Fotografija služi znanosti in napredku človeštva.

Fotografija je dostopna vsem. Napačno je mišljenje nekaterih, da je fotografski aparat samo za mojstre. Seveda mojster bo ustvaril mojstrovino (pa ne vse), diletant pa fotografijo, svoj izdelek, na katerega bo kakšenkrat ponosen. V prodaji so fotografski aparati, ki ne zahtevajo velikega znanja in spretnosti, ne stanejo dosti in lahko s njimi napravimo čedne posnetke. Običajno začnemo s takimi aparati in preidemo na boljše in bolj zahtevne pozneje. Prav tako je kratka pot od fotografskega aparata do snemalne filmske kamere za diletante, ki je prav malo zahtevna nudi pa nam lepa zadovoljenja.

Tudi za kulturno-prosvetno dejavnost je fotografija zelo koristna. Skoda, da smo jo do sedaj gledali preveč zanemarljivo. Letos so se nekatera društva zganila in so priredila predavanja s projekciji. To je nekaj, a še premalo. Za prihajajoče leto bi se morali pripraviti pravočasno in bi bilo treba začeti z delom že v jeseni. Razen z zunanjimi predavatelji bi si društva lahko pomagala s svojimi

člani. Tako bi dosegla dvojni smoter.

Vodstvo prosvetnega društva bo lahko ugotovilo, kdo od članov ima fotografski aparat ali snemalno kamero. Povabilo jih bo na razgovor in se z njimi dogovorilo za sodelovanje.

Nekdo bo šel na dopust v kraj, kjer bo videl in fotografiral razne zanimivosti (zgodovinske, folklorne, naravne, običaje itd.), drugi bo razne dogodke, kraje in ljudi posnel na filmski trak, tretji ne bo šel daleč in bo hodil na izlete v naše bližnje kraje, ki jih na splošno še premalo poznamo.

Ne bomo tu podrobno naštevati, kaj vse lahko pride v poštev za fotografiranje in snemanje. Vodstva prosvetnih društev bodo lahko dala najboljše nasvete, upoštevajoč svoje razmere in potrebe ter želje članov. Vsekakor bi bilo dobro, da bi se vodstva prosvetnih društev o tem pogovorila na skupnem sestanku s predstavniki Prosvetne zveze, ker bi tako vskladili celotni program.

Omenimo naj še, da pridejo v poštev za projekcije tako barvni posnetki, kakor tudi črno-beli. Seveda barvni diapozitiv je bolj učinkovit in vabljiv.

Razen tega pa bi svetovali prosvetnim društvom, naj mislijo tudi na fotografske razstave svojih članov. Pri tem ne smemo biti v začetku preveč zahtevni in moramo spodbujati zlasti mladino. Take interne fotografske razstave po društvi bodo vzbudile zanimanje med člani in bodo pripomogle, da bo društvo zaživelo. Če se bodo društva lotila te dejavnosti, bodo po prvih izkušnjah in odzivu članov lahko v jeseni priredili kratke tečaje o fotografiji za tiste člane, ki bodo za to pokazali svoje zanimanje.

Od vsega tega pa bo imel korist tudi Tržaški slovenski klub, ki za jesen že pripravlja zelo zanimive pobude.

Albin Bubnič

«Ivan Cankar» pri Sv. Jakobu bo moral poživiti dejavnost

Ko smo 1945. leta spet svobodno zadihali, smo z vsemi silami in elanom pričeli ustanavljati in spet oživljati naša prosvetna društva, ki so jih fašisti približno 20 let prej prepovedali ali celo zažgali. Slovenska beseda in kultura je v našem mestu ponovno prišla do veljave po dolgih letih prisiljenega molka.

Med prvimi, ki so pričeli s tem nadvse potrebnim delom, so bili Sentjakobčani, nosilci že starodavne in dolgoletne kulturno-prosvetne tradicije pri Sv. Jakobu pred nastopom fašističnega zatiranja. Po vojni se je razbuhotelo prosvetno društvo «Ivan Cankar» in v nekaj mesecih je bilo delovanje tega društva tako živahno in plodovito, da je daleč presegalo kulturni nivo drugih prosvetnih društev v mestu in na vasi.

Koj začetka je začel delovati pevski zbor, ki je pod vodstvom Vlada Svare v nekaj mesecih postal eden najboljših zborov na Trškem, začela je delovati dramska skupina, nekaj časa potem je v društvu prevzel vodstvo tamburaškega zbora Janko Gerdol ter mu posvetil vse svoje sile v delo, ki ga je tako

veselilo. Ni bilo slovenske proslave, prireditve, kulturnega praznika, kjer ne bi bilo prisotno prosvetno društvo «Ivan Cankar». Povsod se je razlegala pesem Sentjakobčanov, na raznih prireditvah so nastopali tamburaši, sami mladi ljudje, in celo dramska skupina je večkrat gostovala v okoliških vaseh.

Prosvetno društvo «Cankar» je bilo tudi tisto društvo v mestu, ki je prvo ustanovilo otroško dramsko skupino. Ni bilo sezone, ko ne bi bivša članica SG Ema Starčeva, pripravila vsaj eno otroško igro. In otroci so tedaj želi vsestranske uspehe ter celo gostovali onstran meje. Da ne govorimo potem o uspehih izletih, o koncertu pozimi 1948. leta na Vrhniki, kjer je pevski zbor počastil največjega slovenskega pisatelja Cankarja, po katerem nosi društvo ime.

Bila so to leta, ko je pri nas povsod cvetela kultura, kjer so bili prostori naših društev vsake večer natrpani članov, ki so sodelovali pri raznih odsekih, ali so samo prihajali v društvo, kjer so našli prijatelja, oziroma na predavanja, na zabavne večere in podobno.

Postopoma je začelo delovanje pešati, zbori so začeli životriti, dramske skupine so neredno delovale, tamburaški ansambli so se razšli. Vseprošna križa je zajela tudi najbolj agilno društvo v mestu in prosvetno delovanje je tudi pri Sv. Jakobu počasi hiral. S presledki je delovala samo mladinska dramska skupina, ki jo je do svoje smrti vodil gledališki igralec Josip Fišer. Napisa je celo igro za sentjakobčanske mladince, žal pa ni doživel njene uprizoritve.

Zadnje čase se je tudi delovanje prosvetnega društva «Cankar» skrčilo in če hočemo danes polagati obračun v zadnjih letih opravljenega prosvetnega dela, moramo žal ugotoviti, da je bilo zelo malo narejenega.

Zadnje čase je pri «Cankarju» prevzela pobudo mladina. Mladinci se zbirajo skoraj vsak večer v lepih prostorih in pripravljajo večere v petkih, ki so postali že tradicionalni. Na teh večerih so priredili že več uspešnih predavanj naših že znanih predavateljev, vrteli pa so tudi nekatere umetniške filme Charila Chaplina, Fernandela in drugih in po končani predstavi razpravljali o umetniški vrednosti filmov. Pred kratkim so začeli mladinci pripravljati igro in upajo, da jo bodo pripravili za jesen ter nastopili v začetku sezone. Da omenimo še nedeljske plesne čajanke, h katerim zahajajo samo člani društva s posebno izkaznico in športno udeležbo članov, ki nastopajo v raznih panogah, od nogometa do streljanja.

Minuli so časi, ko je bilo pri Sv. Jakobu nadvse živahno, pestro in plodovito prosvetno delovanje, ko je popolno in ubrano pel pevski zbor in so se slišali nežni otroški glasovi številnega 60-članskega otroškega pevskega zbora, ki ga je poživljalo večbala Frida Valetič. Razmere so se spremenile, vendar pri Sv. Jakobu ne sme izumreti tradicija prosvetno kulturnega dela, predvsem mladina, na kateri sloni vsi upi in nade, se mora spet s poživljajočim delom vložiti v to delo in poiskati nove, za današnje razmere uspešne prijeme, da bodo prireditve v društveni krog še druge ljudi, ki bodo jamstvo za nadaljnje uspešno delovanje prosvetnega društva. Z veseljem in dobro voljo je mogoče ustvariti marsikaj. Sedaj imajo mladi ljudje dolžnost, da bo do teh stvaritev prišlo in da bodo vidni večji uspehi, ker samo na tak način je mogoče ohraniti slovensko prosvetno društvo v centru mesta.

Lojze Abram

«Naša kri» na Kontovelu

(Nadaljevanje s I. strani)

priložnost za medsebojno gostovanje, za medsebojno spoznavanje in končno tudi za medsebojno spodbujanje pri delu in za doseganje vedno lepših uspehov.

Kar zadeva repertoarno politiko amaterskih dramskih skupin, je stvar dokaj jasna. Predvsem amaterske dramske skupine ne smejo segati po delih, ki jim ne morejo biti kos, drugič pa, izbrati morajo pretežno, če ne skoraj izključno, iz domače ljudske zakladnice. Večina naših dobrih ljudskih ger nima naloge samo zabavati, ampak obravnavajo običajno vse tiste probleme, ki so še danes pri nas aktualni, vprašanje ljubezni do rodne zemlje in naroda, vprašanje zdravih družinskih odnosov itd. itd. Razen tega pa dramske amaterske skupine s takimi uprizoritvami nudijo našim ljudem dela, ki jih poklicno dramsko gledališče ne more vključiti v svoj repertoar.

Režiserja Staneta Raztresena smo pobarali, še o načrtih, ki jih ima s prosvetno-kulturno dramsko skupino. Predvsem je povedal, da bodo poleti igro «Naša kri» uprizorili tudi na prostem na Kontovelu, v Nabrežini in morda še kje. Kot naslednje delo pa bodo — če ne bo drugače pripravili igro «Krojaček junaček». To je dramatisirana povest, ki govori o spoštovanju staršev. Za to igro bo potrebnih okrog 15 igralcev.

Stane Raztresen govori o vseh teh stvareh s prizadetostjo človeka, ki ljubi gledališče in odrsko umetnost in ki se zaveda poslanstva odrske besede predvsem med našimi ljudmi. Zato je njegova želja, da bi se amaterske dramske skupine razvile povsod, kjer je količjak možnosti za njih v obstoj in delovanje. Sani je vedno pripravljen nuditi svojo pomoč in zagotavlja, da so v kolektivu SG tudi drugi, ki so pripravljeni pomagati.

Prosvetno-kulturni pregled za april

1. SG gostuje v Izoli s komedijo Daria Foja «Dve pištoli v rokah pa z belim in črnim gleda».
2. SG gostuje v Kopru s komedijo Daria Foja «Dve pištoli v rokah pa z belim in črnim gleda».
2. Predavanje Maria Magajne o Španiji ot zaključku večernega večaja v Ricmanjih.
4. Zaključek razstave desetih slikarjev Slovenskega Primorja v Ronkan.
5. Koncert violinista Dejana Bravničarja v dvorani «Zanona» v Vidmu s simfoničnim orkestrom iz Vidma.
5. V katoliškem domu v Gorici koncert slovenske pesmi z nastopom pevskega društva «Jakob Gallus-Petelin» iz Celovca pod vodstvom dr. F. Cigana.
5. SG uprizori na stadionu «Prvi maj» komedijo Daria Foja «Dve pištoli v rokah pa z belim in črnim gleda».
6. Koncert violinista Dejana Bravničarja z videmskim simfoničnim orkestrom v Cedadu.
9. Akademija Glasbene Matice na stadionu «Prvi maj» s sodelovanjem komornega orkestra pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjudra in solisti

- (Nedoh — klavir, Cesar — fagot, Hrvat in Zupančič — violina)
7. V Slovenskem klubu v Ul. Geppa predava ravnatelj študijske knjižnice iz Kopra Srečko Vilhar o temi «Problem slovenskega pomorstva».
7. SG gostuje v Celju s Tavčarjevo komedijo «V Honolulu».
8. SG gostuje v Sežani s Tavčarjevo komedijo «V Honolulu».
9. Otvoritev razstave prof. Avgusta Černigoja v Nemškem kulturnem inštitutu.
9. Tiskovna konferenca p.d. Barkovlje z orisom priprav za II. revijo slovenskih popevk 1964, ki bo 6. in 7. junija s sodelovanjem orkestra Miramar v Avditoriju.
11. V okviru ZDS v Gregorčičevi dvorani predavanje ljubljanskih učiteljskih inšpektorov o kulturnem in šolskem življenju mladine v Sloveniji.
12. Dramska skupina p.d. Prosek-Kontovel uprizori Finčgarjevo igro «Naša kri» v režiji člana SG Staneta Raztresena.
12. V Marjinem domu v Rojnu koncert pevskega zbora «Jacobus Gallus» pod vodstvom prof. Ubalda Vrabea.

12. V Katoliškem domu v Gorici kulturni večer s predavanjem dr. Karla Kerševana o misijonih v Kongu.
12. Otvoritev novih prostorov Katoliškega kulturnega doma v Skednju.
14. V Slovenskem klubu v Ul. Geppa debatni večer o Jeanu Paulu Sartru in njegovem delu pred premiero drame «Umazane roke».
16. V Gregorčičevi dvorani v organizaciji SKGZ predavanje dr. Svetozarja Polića z Kopra o položaju italijanske manjšine v Jugoslaviji.
17. Za SPDT predava v Gregorčičevi dvorani pianinec prof. Mirko Kambič o lepotah alpskih rek s prikazovanjem diapozitivov.
18. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predava pianinec prof. Mirko Kambič o lepotah alpskih rek s prikazovanjem diapozitivov.
18. SG uprizori v Avditoriju premiero Sartrove drame «Umazane roke» v režiji Jožeta Babiča.
18. Igralska skupina v Borštu uprizori v župni dvorani veseloigro «Pri belem konjčku».

18. V «Gregorčičevi dvorani» v Ul. Geppa predavanje filma «Slovensko Primorje v NOB» za Zvezo demokratičnih srednješolcev. Spremlni tekst Vojmir Tavčar.
19. SG ponovi v Avditoriju Sartrove drame «Umazane roke» v režiji Jožeta Babiča.
19. Igralska skupina v Borštu ponovi v župni dvorani veseloigro «Pri belem konjčku».
19. V dvorani Marjanščica na Opčinah «Spomladanski prosvetni večer» openske mladine z uprizoritvijo igre iz openske vasi «Sosičev dom» in veseloigro «Hiša strahova». Vmes je igral godalni kvartet.
20. Umetnitet komisije RAI za ocenitev izvirnih radijskih del v slovenščini. Predsednik prof. dr. Martin Jevnikar, člani: prof. J. Peterlin, dr. Lojze Škerlj, prof. J. Tavčar, dr. Zorko Harej. Komisija bo morala ocenjevati 19 prijavljenih del.
21. V Slovenskem klubu predavanje ravnatelja trgovske akademije prof. Vlada Turine o temi «Svetovno gospodarstvo in mednarodna konferenca v Zenevi».

21. SG uprizori v Skednju Sartrovo dramo «Umazane roke».
22. SG uprizori na Opčinah Sartrovo dramo «Umazane roke».
22. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici v prireditvi SKGZ predavanje dr. Svetozarja Polića iz Kopra o položaju italijanske manjšine v Jugoslaviji.
24. SG uprizori na Kontovelu komedijo Daria Foja «Dve pištoli v rokah, pa z belim in črnim gleda».
24. Predavanje Maria Magajne o Turčiji na strokovni šoli v Nabrežini.
25. SG uprizori na Opčinah Sartrovo dramo «Umazane roke».
26. SG uprizori v Križu komedijo Daria Foja «Dve pištoli v rokah, pa z belim in črnim gleda».
26. Slovensko katoliško prosvetno društvo «M. Filej» v Gorici priredi v Katoliškem domu igro A. P. Čehova «Striček Vanja».
28. V Slovenskem klubu predavanje inž. arh. Daria Jagodica o temi «Urbanistični razvoj mesta Trsta».
29. SAK «Jadrani» priredi v Ul. Geppa kulturni večer o temi «Pomembni trenutki našega obstoja: svoboda, ljubezen, upora».

V naših krajih

TEDEN

O mogočni proslavi delavskega praznika na Trgu Peruginu in o vsem, kar je bilo povezano z dogodki 1. maja poročamo danes na tržaški kroniki. Na tem mestu naj poudarimo le, da je osrednja proslava CGIL izvenela v močno manifestacijo delavske enotnosti in borbenosti za izbojevanje vseh demokratičnih pravic delovnega ljudstva in da je bila kot tako odločen odgovor gospodarski desnici, ki skusa vse breme sedanjih gospodarskih težav prevreči na rame delovnega ljudstva.

Volilna kampanja poteka slej ko prej brez posebnih razburljivih dogodkov. Govori raznih političnih prvkov si sledijo ob večjem ali manjšem zanimanju prebivalstva in edini, ki je doslej privabil res veliko število poslušalcev, je bil komunistični prvak poslanec Pajetta, ki je govoril na Trgu Sv. Jakoba. Pajetta je med drugim dejal, da je borba za pravice slovenske manjšine borba za italijansko čast in kulturo. Istega dne, t.j. v torek, je za FSI govoril poslanec Venturi, pred njim pa Arnaldo Pittini. Od važnejših govornikov naj omenimo še senatorja Banija za FSI, poslanko Marcellino za KPI, La Malfa za PRI. Z zborovanji je začela tudi lista slovenske skupnosti, v glavnem v okolici.

Medtem so v zaključni fazi tudi tehnične priprave za izdajo volitev. V tem tednu so namreč posamezne občine oz. njihovi volilni uradi imenovali skrutinatorje za posamezne sedišče. Teh bo samo v tržaški občini 1765.

Indikalno življenje je bilo tudi v tem tednu zelo razgibano. V ponedeljek je bila v vsodržavnem okviru stavka pristaniških delavcev, zaradi česar je v pristanišču počivalo vse delo na 13 ladjah. V ponedeljek se je pričela tudi stavka v vseh obratih CRDA v Trstu in Tržiču ter v Arzanu, v sredo pa so stavkali uslužbenci konfekcijske industrije.

Ze prejšnji teden smo na tem mestu poročali o pričakovani podražitvi govejega mesa in to se je seveda tudi zgodila s sklepom pokrajinskega odbora za cene, ki je odredil, da se cene na drobno zvišajo za 3,5 do 7 odst., istocasno pa je tudi odredil znižanje cen telečjega mesa za 2 odst.

V sredo so na prefektri v nazvočnosti predstavnikov oblasti podpisali konvencijo o ustanovitvi enotnega tajništva za dodeljevanje ljudskih in ekonomskega stanovanj. S tem bo oaslejš pomenostavljen in olajšano vlaganje in reševanje številnih prešnje.

Medtem ko bo otvoritev novega poslopija RAI-TV uradno 6. t.m., pa so se posamezni oddelki že v teh dneh preselili v nove prostore in tudi čudaje so že iz novih prostorov, za začasni delovni sedež pa so izžrali »Palazzo Modello« na Trgu Unità, v pričakovanju dokončne ureditve tega prečnega vprasanja.

Volilno vdanje se je iz tržaških ulic in trgov preneslo tudi na tržaško univerzo, kjer bi morali izvoliti nov vodstveni organ studentov. Pri tem ji prišlo do incidentov, ki so jih izžvali fašisti, volitve pa niso dale dokončnega rezultata in jih bodo morali ponoviti.

Marikateri lastnik občujne prometnice je bil v teh dneh nemalo presenečen, ko so ga na meji zavrnil čes, da je v aprilu že opravil štiri prehode in da zato ne more čez nje, po čeprav ima do datuma

vidiranja še eden, dva ali pa tudi še vse štiri prehode. Čeprav smo zavedo že pojasnili ponavljamo na tem mestu še enkrat, da veljajo štiri prehode na mesec odslej vedno od 1. do zadnjega dne v mesecu in ne več od dneva do dneva vidiranja.

V predzadnjem tednu pred volitvami se je propaganda za izvolitev prvega delavskega sveta se bolj razbohotila tudi na Goriskem, in zlasti v Gorici, kjer se sledijo veliki tribuni raznih strank na govorniških odrih. Med njimi je bilo tudi več ministrov in državnih podtajnikov, ki so govorili za KD, PSI ali za PSDI. Za prihodnji teden je se več takih govornikov in višek bo od srede do petka, ko se bo javna propaganda zaključila. Medtem so tudi v Gorici imenovali 260 skrutinatorjev za volišča na področju občine. Na posamezne stranke so jih porazdelili sorazmerno na podlagi rezultatov zadnjih volitev. Med skrutinatorji je tudi več Slovencev, ki bodo zastopali liste PSI, KPI in Slovenske skupnosti.

V zvezi s proslavo dvajsete obletnice vstaje v Italiji, smo imeli preteklo nedeljo v dvorani UGG v Gorici zanimivo prireditev, pri kateri je skupina recitatorjev iz Milana prikazala veličino in vrednote odporniškega gibanja v severni Italiji. Pri tem so prečitali tudi zadnje pismo Pinka Tomaziča iz Trsta svoji zaročenki, in oizgosali sedanjí šolski sistem, ki poveljuje junake rimskega cesarstva ter molči o junakih dejanjih odpornosti proti nacifasizmu.

Kmečko delavska posojilnica v Doberdobi je imela prejšnji teden redni letni občni zbor svojih članov, na katerem so predsednik Jože Gerget, tajnik Slavko Ferletič in drugi odborniki v svojih poročilih prikazali uspešno delovanje te ustanove, ki je lani dosegla 105 milijonov lir prometa. Ustanova šteje 193 članov, vloge so lani znašale 53 milijonov, posojila pa nad 22 milijonov lir. Posojilnica ima važno vlogo pri podpori domačega gospodarstva.

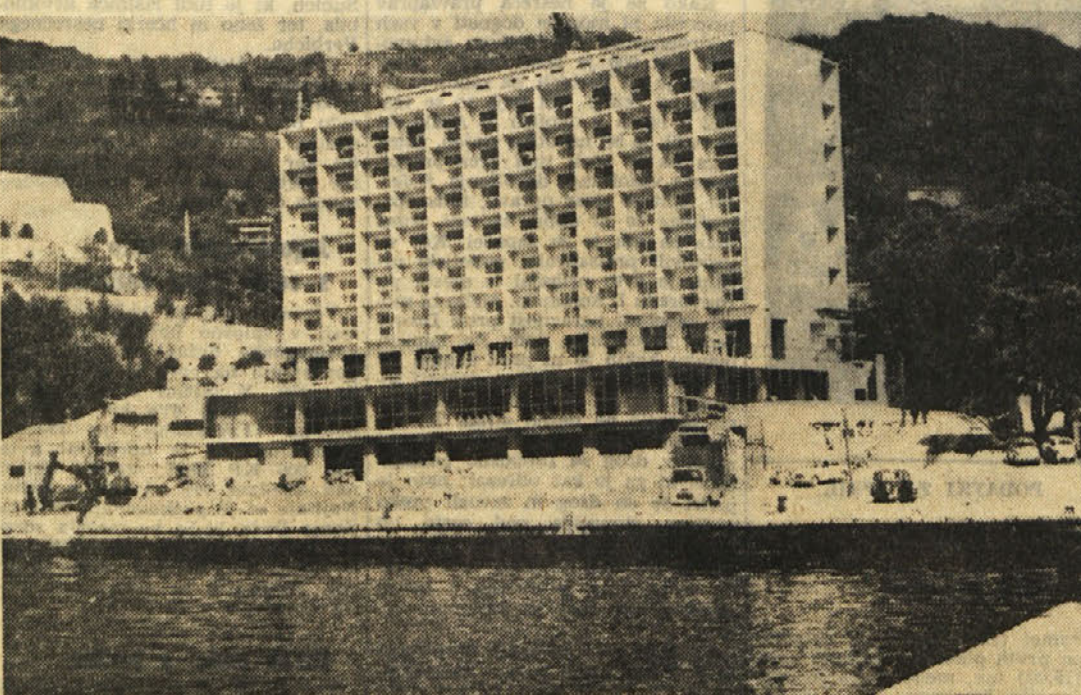
Na nedavnem občnem zboru pokrajinske zveze industrijev za Gorisko, so pregledali razvoj industrije v lanskem letu. Ugotovili so povečanje tekstilnih obratov zlasti v Podgori in Sovodnjah ter tovarne Intes v Zdravščini. Obenem so ugotovili tudi težkoce proizvodstva zaradi prepičlih nakazil za narto proste cone. V zadnjih letih se je namreč število tovornih vozil močno povečalo, količina goriva proste cone pa je ostala nespremenjena.

V nekdanji židovski četrti v Uj. Ascoli v Gorici so se prebivalci naveličali čakati na obljubljeno asanacijo, ki se vleče že deset let. Občinski upravi v Gorici so poslali protestno pismo z nad 60 podpisov, v katerem zahtevajo, naj jim vsaj asfaltirajo cestišče pred poletno sezono, ko prah s ceste vdira v hiše. Občinska uprava je na njihovo vlogo odgovorila do sedaj samo z nekaj nejasnimi obljubami.

V Podgori pa se je v zadnjem tednu mnogo razpravljalo o usodi parka Attens. Obstaja namreč nevarnost, da bodo ta lepi in zgodovinski park razparcelirali in prodali parcele za nove gradnje. Krajevna turistična ustanova je proti takim razmeram protestirala in predlagala občinski upravi v Gorici, naj bi park odkupi in ga odprla za delovno ljudstvo tega kraja.

Zanimanje tujih turistov za naše obalne kraje je vedno večje

Novi gostinski in turistični objekti vzdolž obale od Štivanja do Pirana

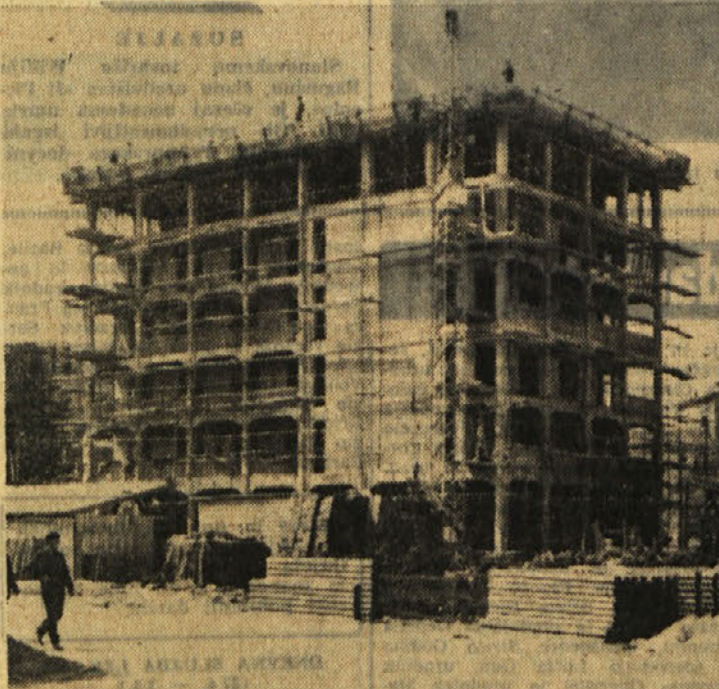
Novi hotel ob morju v Grljanu

Začetek gradnje hotelske šole pri Brojniči

Zasebnik gradi bar-hotel v Lazaretu

Novi hotel v Zusteri pri Kopru

obalo za kopališče in parkirni prostor ter bife.

Skrbeti seveda je treba tudi za gostinske osebje. Zaradi tega je letos uprava hotela »Triglava« skupno z okrajno gospodarsko zbornico organizirala tečaj za pomožno postrežno in kuhinjsko osebje, ki bo po sezonski praksi nadaljevalo s šolanjem v gostinskem šolskem centru v Izoli.

Besedilo in foto
ALBIN BUBNIC

PREČNIK

Pred dnevi smo izgubili komaj 30-letnega moža Mirka Bernarčiča. Čeprav je mlad, je že nekaj let bolehal in moral zapustiti delo v štivanski papirnici. A kot skrben gospodar, ki se je zavedal svoje dolžnosti nasproti družini, ženi in otroku, se je kljub svoji bolezni in telesnemu opešanju kakorkoli in mogoče tudi preveč zaposlil. Že v prvi mladosti je okusil pomanjkanje, ki se rado vrine v družine s številnimi otroki. Preminul je v tržaški bolnišnici, od koder so ga pripeljali na domače (šempoljsko) pokopališče, kamor ga je spremljalo zelo veliko pogrebcev. Bil je zelo priljubljen in je vsem vaščanom žal, ker je tako rano legel v grob. Lahka mu zemlja. Preostali izrekamo naše sožalje.

Danes in jutri v Dolini

Mlaj in razstava vina

V repentaborski občini bo praznik terana in pršuta 18. in 19. julija

Danes in jutri imajo v Dolini svoj tradicionalni praznik »Ples pod mlajem«. Za zabavo in razvedrilo domačin in tujim gostom bodo igrali in peli domači kvintet, duet Dario in Darko ter godba na pihala, gostilne pa so dobro založene, da bodo lahko postregli vsem gostom.

Kakor prejšnja leta bo ob tej priliki tudi letos razstava domačih vin, na kateri bo sodelovalo s svojim vinskih pridelkom približno 15 kmetov iz dolinske občine.

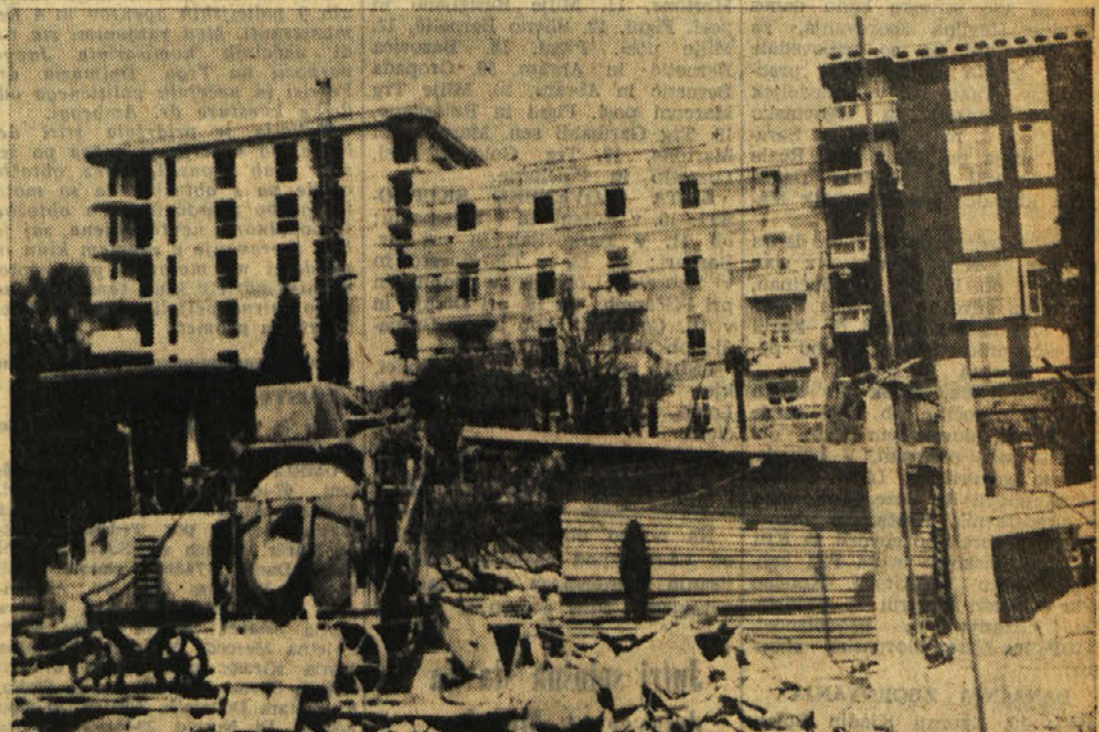
Razstava vin v Nabrežini bo 27., 28. in 29. junija, v Miljah sredi junija, v repentaborski občini pa bo praznik terana in pršuta 18. in 19. julija, medtem ko bo razstava goveje živine 24. maja.

Restavracija »Belveder« nad Izolo širijo

V Ankaranu gradijo novo restavracijo na plaži, ki so jo uredili

Del novega hotela v Portorožu, vmes »Riviera«, na desni »Portorož«

Udeleženci gostinskega tečaja v Zusteri, ki sta ga vodila Franc Cizelj in Josip Bogdan

KMETJE, VRITARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo trgovko

FURLANI EDVARD

TRST, UL. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših tuzemskih krmov in semen lastnega pridelka ter razne sadiko žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti. Ekskluzivni zastopnik za Tržaško, Goricko in Beneško Slovenijo: svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje ter kosilnice »AGRIA« Za Gorisko in Cedadsko se obrnite na našega zastopnika: Zavodlav Orlando, Ulica Trieste 349 - Gorica.

PHILIPS

več vrednosti
vašemu denarju
gospodinjstvi stroji-radio-TV

KNEZ VALTER NABREŽINA

Tel. 20-123 Za izvoz poseben popust

Novi hotel v Luciji pri Portorožu

Tržaški dnevnik

V NEDELJO POPOLDNE POVORKA IN ZBOROVANJE NA TRGU PERUGINO

Veličastna prvomajska proslava CGIL v znamenju enotnosti delavskega razreda

Mogočna zborovanja CGIL so bila tudi v Miljah, v Krizu in Nabrežini - Podolitev priznanj in odlikovanj delavcem ter zaslužnim uslužbencem pokrajine in občine

Pogled na množico delavcev in meščanov med zborovanjem CGIL na Trgu Perugino

Osrednja proslava 1. maja, ki jo je organizirala CGIL, je bila letos še posebno veličastna in je pritegnila veliko množico delovnih ljudi. Točno po predvidenem programu se je odvijala dolga povorka od Trga Pestalozze, preko Sv. Jakoba, mimo Trga Vico, preko Trga Garibaldi do Trga Perugini. V povorko so se vključevali vedno novi ljudje, tako da je množica docela napolnila Trg Perugini.

Povorko so otvorili motoristi z velikimi rdečimi zastavami, nato sta delavca nosila znak CGIL, mladi pa je v širih vrstah nosila velike rdeče zastave. Sledili so člani izvršnega odbora tržaške Nove delavske zbornice - CGIL, nato pa razne kategorije, vsaka s svojo zastavo. Prvi so bili pristanki delavci, ki so nosili napise, v katerih so zahtevali okrepitev pristankov delavstva. Za njimi so šli uslužbenci javnih skladov, železničarji, uslužbenci prehranske stroke, upokojeanci itd.

V sredini povorko so bili predstavniki delavskih strank na čelu z veliko zastavo KPI, PSI in PSIUP. Tako so korakali skupaj tajniki vseh treh strank, Se-ma, Pittoni in Martone ter drugi politični voditelji.

Povorka se je nadaljevala s skupino mizarjev, uslužbencev bolnišnic, zaključili pa so jo kovinarji. Na osrednjem zborovanju je govoril izvršni tajnik CGIL, Severo, o izrednem pomenu sindikata

za italijansko javno življenje, kjer je organizirala CGIL, je bila letos še posebno veličastna in je pritegnila veliko množico delovnih ljudi. Točno po predvidenem programu se je odvijala dolga povorka od Trga Pestalozze, preko Sv. Jakoba, mimo Trga Vico, preko Trga Garibaldi do Trga Perugini. V povorko so se vključevali vedno novi ljudje, tako da je množica docela napolnila Trg Perugini.

Scheda je nato obširneje govoril o italijanskem gospodarskem položaju in navedel vse pomembnejše sindikalne bitke. Svoja izjava je zaključil z ugotovitvijo, da je CGIL samostojna in neodvisna sindikalna organizacija, ki ljubosumno čuva avtonomijo in odnosa do države in do političnih strank. Prav na tej osnovi je lahko CGIL res enotna sindikalna organizacija, ki združuje zahteve in težnje vseh delovnih ljudi.

Zborovanje je otvoril tajnik tržaške Nove delavske zbornice - CGIL Gerli, ki je prav tako govoril o pomembnosti sindikata v italijanskem demokratičnem razvoju in ki je podčrtal enotnost slovenskih in italijanskih delavcev našega področja. Gerli je pozdravil iz Kopra tajnika okrajnega odbora sindikalnega sveta Andreja Grigorja in predsednika občinskega sveta sindikatov Pavla Petarja. V slovensčini je nato imel krajši govor Adolf Wilhelm.

CGIL je poleg tega priredila v

Miljah povorko in zelo uspešno zborovanje na Trgu Marconi ter zborovanje v Krizu in Nabrežini.

Na sedežu tržaške trgovske zbornice je bila v nedeljo svečanost, na kateri je minister Pastore izročil desetletni delavcem iz dežele Furlanije-Julijske krajine zlata odlikovanja izredno za zaslug pri delu. Minister je dejal, da ima ta svečanost še poseben pomen, saj je prirejena 1. maja, ko se proslavlja delo dela. Nato sta spregovorila še župan Franzil in predsednik federacije odlikovancev pri delu odv. Porti.

Minister Preti pa je izročil najprej na občini nato pa na pokrajinski zbirni komisiji, ki je bila v prvih štirih mesecih je znašal promet Javnih skladov 798.000 ton, medtem ko je lani 658.000 ton in je bil torej za 20 odst. višji kot lani.

Minister Pastore je v petek do polnoči tudi govoril na zborovanju, ki so ga organizirale katoliške delavske organizacije v Avditoriju.

Na vseh svojih zborovanjih pri Banih, na Kontovelu, v Trebach, na Padričah in v Lonjerju.

Fašistični napad na mlade delavce

Med delavskim praznikom 1. maja je prišlo do izredno, ko so fašistični poborniki napadli skupino mladih delavcev, ki so se igrali z motorji in rdečimi zastavami po Drevovalu. Zdi se, da je bil napad izveden s strani nekaterih fašističnih volilnih zborovanj in so fašisti - bi so stali pred kinom - zmerjali delavce z prodajci, Sciavis in drugimi. Podatki so enega glavnih motoristov in ga napadli z železnimi verigami. Ostali so se zato ustavili in ga pričeli brniti, zaradi česar je prišlo do splošnega pretepa. Policija pretepa ni mogla preprečiti, saj se je začel dalj časa prišla policijska očevarja.

Fonovno je prišlo do neredov nekaj kasneje, ko so se pristanki delavci vračali domov in se spopadli s fašisti.

Pri neredih je bilo lažje ranjenih 9 policijskih agentov in 4 demonstrantov. Med ranjenimi sta tudi načelnik komisariata Javne varnosti na Trgu Dalmacija dr. Ferrisi in načelnik policijske oddelke kulture dr. Ambrogi.

Policija je pridržala štiri delavce, od katerih je enega po šestih urah izpustil brez obtožb, ostale pa z obtožbo, da so motili volilno zborovanje. Ta obtožba je popolnoma neutemeljena, saj je bilo zborovanje v zbirnem kinu in mladinci na motorjih prav gotovo niso edri v kino, temveč so se samo mirno peljali po javni ulici odprti za promet.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 2. maja se je v Trstu rodilo 18 otrok, umrlo pa je 23 oseb.

UMRLI SO: 32-letni Vittorio Alilani, 67-letni Giovanni Michelazzi, 59-letni Arturo Vittorini, 62-letna Maria Onorata por. Tedesco, 80-letna Maria Merich vd. Saulo, 55-letni Carlo Danieli, 74-letni Natale Carli, 67-letna Vincenza Rosa vd. Abatangelo, 55-letni Mario Miklavc, 61-letna Maria Andrej, 78-letni Felice Mari, 77-letna Mercedes Mazzanti, 70-letna Maria Kirasic por. Samet, 61-letni Arturo Sponza, 28-letni Benito Stalla, 6 ur stara Donatella Zolich, 20-letna Lidiana Di Nucio, 39-letna Violetta Piuman, 50-letna Antonia Radislovec por. Favenzo, 75-letni Giacomo Rigutti, 68-letni Egidio Mioni, 73-letni Giacomo Mirella Gobbo, delavec Riccardo Milini in gosposinja Anna Rapotec, uslužbenec Alfred Prati in uradnica Marina Zocovich, uradnik Rogio Mosteti in uradnica Luciana Loy, mehanik Domenico Di Pinto in delavka Graziella Crasti, mizar Aldo Cetina in bolničarka Maria Stembren, železničar Remigio Vielmioni in šivilja Maria Berdini, instalater Sergio Rebuli in prodajalka Graziella Muffato, učitelj Giuseppe Rebuli in gosposinja Vittoria Radetti, uradnik Alfonso Stocola in prodajalka Maria D'Accolti, uradnik Ezio Trotti in gosposinja Anna Maria Difino, uradnik Giuseppe Breccia in gosposinja Renata Gussini, elektrotehnik Luigi Corrada in tolmarka Verena Lulenan, mestni stražnik Silvano Revatti in uradnica Marina Petronio, sprevidnik Antonio Pamper in delavka Branka Benini, frizer Antonio Schimmetti in frizerica Felicia Modica, mizar Tullio Cassini in gosposinja Irma Burolo, uradnik Gianfranco Spadoni in gosposinja Leandra Valenari, teh. uradnik Luciano Colommi in uradnica Concetta Trivisono, mehanik Luciano Zucca in gosposinja Stefania Debelli, trgovca Enzo Distefano in učiteljica Maria Paolotta, mizar Antonio Zvonimiro

URARNA - ZLATARNA
LAURENTI

Trst, Largo S. Santorio, 4
Tel. 73249

Bogata izbira najboljših svirskih znanj ur in zlatnine za BIRME, POROKE in KRSTE
Poseben popust!

PODATKI ZA APRIL

Porast prometa Javnih skladov

Promet tržaških Javnih skladov je po prvih podatkih dosegel aprila 179.000 ton, medtem ko je znašal aprila lanskega leta 167.000 ton. V prvih štirih mesecih je znašal promet Javnih skladov 798.000 ton, medtem ko je lani 658.000 ton in je bil torej za 20 odst. višji kot lani.

ŠE ENA SMRTNA PROMETNA NESREČA NA NAŠIH CESTAH

Sežanski avto trčil v drevo v bližini openskega Obeliska

V avtu je bila družina Jožeta Pirjevca iz Sežane, čigar žena je po prevozu v bolnišnico zaradi hudih poškodb podlegla

Iz do sedaj še nepojasnjenih vzrokov je prišlo včeraj popoldne okrog 15. ure do hude prometne nesreče v bližini Obeliska, pri kateri je izgubila življenje 45-letna Emilija Volk por. Pirjavec iz Sežane 18. Nesrečna potnica avtomobila fiat 600 KP 41-90 je izdihnila v tržaški splošni bolnišnici pet minut pred 17. uro.

Ob omenjeni uri so se peljali po cesti iz Trsta proti Opčinam 45-letni Jožet Pirjavec, njegova žena Emilija in tri hčerke.

Kako je prišlo do nesreče niso se ugotovili poizvedbi. Zdi se, da je neznanj avtomobilist hotel prehiteti sežanske potnike ob isto-

Razbitine avtomobila po trčenju v drevo

časnem srečanju z nekim drugim avtomobilom, ki je prihajal nasproti. Da bi se, umaknil vozilu, ki mu je prihajal od zadaj, se je Jožet Pirjavec umaknil na desno, toda pri tem je izgubil oblast nad vozilom. Trenutek pozneje je fiat 600 trčil v vso silo ob drevo na desni strani ceste. Udarec je bil tako silovit, da je deblo drevesa seglo do sedeža, kjer je sedela nesrečna potnica. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci z Opčin, ki so se morali precej truditi, da so rešili Emilijo Volk iz razbitine avtomobila. Njene hčerke, čeprav nekoliko ranjene, so izstopile iz avtomobila še pred njih

časnem srečanju z nekim drugim avtomobilom, ki je prihajal nasproti. Da bi se, umaknil vozilu, ki mu je prihajal od zadaj, se je Jožet Pirjavec umaknil na desno, toda pri tem je izgubil oblast nad vozilom. Trenutek pozneje je fiat 600 trčil v vso silo ob drevo na desni strani ceste. Udarec je bil tako silovit, da je deblo drevesa seglo do sedeža, kjer je sedela nesrečna potnica. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci z Opčin, ki so se morali precej truditi, da so rešili Emilijo Volk iz razbitine avtomobila. Njene hčerke, čeprav nekoliko ranjene, so izstopile iz avtomobila še pred njih

Kako je prišlo do nesreče niso se ugotovili poizvedbi. Zdi se, da je neznanj avtomobilist hotel prehiteti sežanske potnike ob isto-

Razbitine avtomobila po trčenju v drevo

časnem srečanju z nekim drugim avtomobilom, ki je prihajal nasproti. Da bi se, umaknil vozilu, ki mu je prihajal od zadaj, se je Jožet Pirjavec umaknil na desno, toda pri tem je izgubil oblast nad vozilom. Trenutek pozneje je fiat 600 trčil v vso silo ob drevo na desni strani ceste. Udarec je bil tako silovit, da je deblo drevesa seglo do sedeža, kjer je sedela nesrečna potnica. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci z Opčin, ki so se morali precej truditi, da so rešili Emilijo Volk iz razbitine avtomobila. Njene hčerke, čeprav nekoliko ranjene, so izstopile iz avtomobila še pred njih

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Kot smo že dejali, niso policijski organi še do sedaj ugotovili dejanske vzroke nesreče. Jožet Pirjavec je bil na vsak način popolnoma trezen ter je zato nemogoče pripisati nesrečo trenutni nepazljivosti, ki bi morebiti izvirala iz pijanosti. Na drugi strani pa ni nobenega priča, ki bi mogel ugotoviti istovetnost avtomobila, ki je v tistem trenutku prehitel sežanskega.

ŠOFER BREZ «PATENTINA» IN PIJAN

V popolnoma razbitem avtomobilu potnik na mestu mrtev, šofer ranjen

Šoforja so aretirali pod obtožbo dvojnega prekrška gostnega zakona - Tretji potnik ostal nepoškodovan

Nekaj minut čez polnoči na dan 2. maja je prišlo na Trgu Foragiri do hude prometne nesreče, pri kateri je izgubil življenje 45-letni delavec Josip Verbič iz Stare istrske ceste 51, ranjen pa je bil 40-letni železničar uradnik Corrado Aiello iz Ul. Campanelle 120, medtem ko je tretji potnik v avtomobilu, neki Duilio, ostal nepoškodovan.

Sreča je bila pravzaprav pripetila ni mogoče dognati v vseh podrobnostih. Za volanom avtomobila fiat 600 je sedel Aiello, poleg njega je bil Verbič, na zadnjem se sedaj pa Duilio. Vsi trije so se vračali iz mesta v okolico in Aiello, ki je vozil, je bil nekoliko vinjen, poleg tega pa je vozil tudi brez predpisane vozniške dovoljenja. Šoferji izpit je sicer opravil, toda »patentina« se ni dobil, časni kroza lista pa mu je že zapadel. Kot so ugotovili preiskovalni policijski organi, je avto prihajal iz mesta po Drevovalu D'Annunzio. Aiello bi moral zapeljati naravnost proti Drevovalu Ippodromo, toda na lahmem ovinku kakih 50 m pred kabino se šoferja je bil zaradi nevednosti sozvožja ali pa tudi zaradi vinjenosti zaneslo na desno stran. Tik ob desnem pločniku je avto najprej zadel v drog za filobusno postajališče, ki ga je kar odrezal; nato je podrl še en drog in zavozil preko nizkega stopnišča pod cesto ob prodajalni tobaka, slaščic in gostilni. Od tam je avto spet vrglo na cesto, kjer je obeljal kolesi navzgor tik nad stopniščnim robom.

Ko se je avto po kakih 40 m divje in nenadzorovane vožnje končno ustavil ves razbit, so se odprla vrata in nesrečnega Verbiča je vrglo na cesto, kjer je obeljal mrtev. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Jugoslovanski avto s ceste pred Bazovico

Včeraj nekaj po 19.30 so preprečili v splošno bolnišnico tri jugoslovanske državljane, ki so se ponesrečili na cesti iz Trsta proti Bazovici. V bližini ovinkov pred Bazovico, okoli dva km od kampanole »Paceanona«, je 30-letni Ivan Duje, ki je upravljal avto fiat 600 KP 30-97, izgubil oblast nad vozilom ter zdrknil s ceste. Najhuje se je poškodovala 28-letna Sonja Duje, ki se bo morala zdraviti na stomatološkem oddelku od 20 do 30 dni. 25-letna Maria Duje je bila poškodovana na glavi. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Otrok padel s terase

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj 18 mesecev stari Guido Zennaro se je včeraj okoli 13. ure igral na terasi na dvorščiku v ul. Ambrogi, kjer je padel s terase. Njegov oče Plo Zennaro, ki stane v Ul. Castagneto št. 12, je bil v tistem trenutku prehitel sežanskega.

Komaj

Izjavi slovenskih kandidatov na Goriškem za deželni svet

Jože Jarc - kandidat KPI

Zaprosil smo slovenskega kandidata na listi KPI akademika Jožeta Jarca, da nam pojasni, kako gleda stranka na slovensko narodno vprašanje.

ODGOVOR: Komunistična partija Italije gleda na slovensko narodno vprašanje z različnih strani. Predvsem predpostavljamo, da narodni pravici pripisujemo prispeljevanje za gradnjo demokratične države, kot jo predvideva ustava. V tem okviru je nujen svobodni in avtonomen razvoj proti vsakemu vidnemu ali prikritemu poskusu asimiliranja. Takšna borba tudi krepi prijateljske vezi med Italijo in Jugoslavijo in predstavlja prispeljevanje k kulturnemu spoznavanju ter še prav posebno k kulturnemu razvoju naše manjšine. Vse to je podrobneje obravnavano v znanosti razložitvi CK KPI o slovenski manjšini v Italiji, ki je edini vsestranski dokument z jasnimi stališči do naših pravic.

Vprašanje: Izhajajo iz teh načel, kakšna je praktična akcija stranke?

ODGOVOR: KPI se spoprijema z vsem, kar je potrebno za uveljavljanje teh načel. Bori se proti vsaki diskriminaciji pri podeljevanju službenih mest za Slovence, katerim so sedaj zaprta vrata v javne ustanove in v druge urade. Bori se za šolske pravice, pomoč kulturnim krožkom ter za popolno priznanje velikega prispevka, ki smo ga Slovenci dali v osvobodilni borbi, za izvajanje dvojezičnosti...

Vprašanje: Če to si se dotaknil vprašanja dvojezičnosti in si domneva iz Doberdoba, kjer prefektura še vedno preprečuje nastanitev slovenskega napisa na cesti, bi se prosil za odgovor, kako si stranka predstavlja rešitev tega vprašanja?

ODGOVOR: Znano je, da prefektura ni dovolila namestiti dvo-

Marko Waltritsch - kandidat PSI

Marko Waltritsch je slovenski kandidat na listi PSI. Zaprosil smo ga, naj nam za naš list da nekaj izjav. Najprej smo ga vprašali, kako PSI gleda na slovensko narodno vprašanje?

ODGOVOR: Socialistično gibanje v teh narodnostno mešanih krajih, je že od vsega začetka, še za časa avstrijske oblasti, bilo edino politično gibanje, ki je upoštevalo da tu živijo dva naroda, vsakdo svojo politično akcijo socialne in gospodarske reforme v akcijo za narodnostno enakopravnost med tu živječimi Slovenci in Italijani.

Socialistična stranka Italije je ostala zvesta tem internacionalističnim načelom o sožitju in ljubezni med narodi ter smatra, da je borba za narodnostne pravice manjšin ena izmed komponent borbe za družbeni napredek v državi in na svetu. Zaradi tega ni moč ločiti teh dveh problemov, ki jih življenje postavlja tesno drugemu ob drugega. Naša slovenska manjšina v Italiji bo rešila svoje narodnostne probleme le s pomočjo aktivne borbe naprednih sil in to v prvi vrsti socialistične stranke.

Vprašanje: PSI je v Rimu vstopil v vlado levega centra, Ali se je zaradi tega spremenil odnos med oblastmi in državljani?

ODGOVOR: PSI je v centralno vlado levega centra vstopil v težnjem gospodarskega planiranja. Kljub temu se je pričelo nekaj delati na socialnem področju in predvsem na področju izvajanja republiške ustave. Dokaz za to je, da imamo danes volitve za deželni svet. Furlanije-Julijske stranke, enotnosti katere so celih 15 let onemogočali vladni stranki KD in PSDI. Danes se v tovarnah čuti nov duh, kajti vlada ne nastopa več v obrambo delodajalcev in ne pošilja več polovice prejelcev delavskih demostacij. Električna energija je po državljanih, izvedene so bile reforme na šolskem področju. V tem letu bo izpolnjen precej naprednih zakonov, ki bodo pomembni dejavniki pri razvoju italijanske notranje politike.

Vprašanje: Ali se je v novo vlado spremenil tudi odnos oblasti

do manjšine in kolikšna je bila pri tem vloga PSI?

ODGOVOR: Tukajšnje in osrednje oblasti ne gledajo več, prav zaradi novega vladanja, na tako manjšino s sovražno stališča, kot je bilo to značilno za v prejšnja leta. Nasprotno, pod pritiskom aktivne prisotnosti socialistične stranke v vladi, so se pričeli reševati problemi slovenske manjšine: sovojenjski občini je bila po desetletnem brezuspešnem molestanju priznana, po zaslugi socialističnih parlamentarcev, pravica pobiranja strošarine na prostore proste cone; socialistični podministr Luciani je svojim posredovanjem pri goriškem prefektu omogočil prireditve vinske razstave v Steverjani; socialistični minister za javna dela Pieraccini je obljubil da bo čimprej rešil problem financiranja številnih javnih del v Sovodnjah in v Doberdobi; v debati o goriški in industrijski coni je ena izmed prvin komponent ohranitev narodnostne sestave sovojenjske občine. To so nekateri primeri krejčnega značaja, o rešitvi katerih pa oblasti niso hotele do sedaj nič slišati.

Vprašanje: V skladu z izjavami člana CK PSI Marina Papucija na tiskovni konferenci, da bo stranka verjetno sodelovala v deželni vladi, zastavljamo naslednje vprašanje: Kaj si PSI obeta od tega sodelovanja, posebno glede jezikovnih in narodnostnih pravic slovenske manjšine?

ODGOVOR: Prva deželna vlada bo morala prirediti reševanje konkretnih problemov, ki tarajo slovensko manjšino vsa povelja italijanske republike, ki so v skladu z razpisno slovenskega šolstva, dvojezično uradovanje in postavitev dvojezičnih napisov v vse narodnostno mešane kraje, finančno pomoč slovenskim kulturnim, gospodarskim in športnim organizacijam, enakopravno pomoč za potrebna javna dela v slovenskih občinah, odpravo vsake diskriminacije zaradi narodnostnih razlogov, rešitev kočljivega vprašanja slovenskih rojstnih in omogočitev stiske matičnim narodom s kulturnimi izmenjavami, ki bodo lahko same okrepile slovensko narodno zavest.

Goriško-beneški dnevnik

PRVOMAJSKA PRAZNOVANJA OB ŠTEVILNI UDELEŽBI ZBOROVALCEV

Številna zborovanja in prireditve na Goriškem v znamenju borbe za priznanje pravic delavcev

Ogromna množica na prireditvi v Steverjani - Rdeče zastave na mlajih po Krasu ter zborovanja v Doberdobi, Trzinu in v Gorici

Ob letošnjem 1. maju, državnem prazniku dela, so bila na Goriškem številna zborovanja in prireditve. V Trzinu se je na Trgu republike zbralo nekaj tisoč delavcev, ki so poslušali govor sindikalista Zuljanja, tajnika Delavske zbornice. Po mestu se je razvila množična povorka v kateri so nosili številne transparente in zastave.

V Gorici je na Trgu Cesare Battisti govoril tajnik Delavske zbornice Bergamas. Pred pričetkom zborovanja je godba na pihalih iz Doberdoba in Ronk zaigrala delavsko himno in korčanje. Posebno svečano je bilo v Doberdobi, kjer je godba, po stari navadi, že na vse zgodaj korakala po vasi ter igrala delavske pesmi. Vas je bila v prazničnem razpoloženju. Sredi trga so moške in fantje ponoči postavili visok mlaj, vrhu katerega je plapolala rdeča zastava. Pred spominsko ploščo padlim partizanom so se zbrali številni vaškani, katerim je Karel Černič govoril o pomenu praznika 1. maja. Franc Gerogelot pa je položil soplek rdečih nageljnolov k spominjski plošči padlim.

Po vseh kraških vaseh je prebivalstvo postavilo visoke mlaje ob letošnjem delavskem prazniku. Rdeče zastave plapolajo na mlajih na Vrhu, na Poljanah in tudi na Falcianu.

Prosvetno društvo »Briskri grič« je priredilo v Steverjani v gostilni Dvor, zelo uspešno zabavno prireditev s sodelovanjem »Veselih planšarjev« iz Ljubljane. Prav tako živahno je bilo tudi zvečer na plesu. Ker nam primanjkuje prostor, bomo poročilo s slikami priobčili v tokrovi številki.

Pogled na del ogromne množice, ki se je 1. maja popoldne zbrala v Dvoru v Steverjani na prvomajski prireditvi, ki jo je z velikim uspehom pripravilo prosvetno društvo »Briskri grič«

OB PRISOTNOSTI MINISTRA CORONE

Deželno zborovanje o turizmu na trgovinski zbornici v Gorici

Odbor PTU odobril poročilo o lanskem delovanju ustanove in njen obračun

Pokrajinska turistična ustanova za Goriško sporoča, da bo danes, v nedeljo 3. t. m., z začetkom ob 11. uri v sejni dvorani trgovinske zbornice v Gorici deželno zborovanje o turizmu, ki mu bo predsedoval minister za turizem Achille Corona. Na zborovanje so povabili predsednike pokrajinskih turističnih ustanov iz Gorice, Trsta in Vidma, predsednike avtonomnih turističnih ustanov in drugih turističnih organizacij ter predstavnike drugih ustanov in organizacij treh pokrajin, ki se zanimajo za turistični razvoj. Po zborovanju si bo minister ogledal deželno zborovanje za turizem v Gorici, popoldne pa bo govoril v Gradcu.

PISUP ima volilno zborovanje danes na Vrhu ob 9.30, govoril bo kandidat Karel Černič.

Volilna zborovanja KPI, PSI in PSIUP

Za KPI bo govoril v ponedeljek 4. maja na trgu v Gradisku ob 20.30 poslanec Giancarlo Pajetta. V sredo 6. maja v Gorici na Trgu Battisti ob 18.30 posl. Giorgio Amendola, član državnega vodstva stranke.

Za PSI, danes 3. maja pride na Goriško minister za turizem Corona, ki bo imel ob 11. uri dopolnilno deželno zborovanje za turizem v Gorici, popoldne pa bo govoril v Gradcu.

PISUP ima volilno zborovanje danes na Vrhu ob 9.30, govoril bo kandidat Karel Černič.

SMRT ZAVEDNEGA GORIŠKEGA SLOVENCA

Za vedno nas je zapustil naš dobri znanec Štekar

vednosti. Bil je zares prava briška korenina, ki je znala kljubovati vsem neprijetnostim življenja.

Pokojni Anton je bil dvakrat kandidat Demokratične fronte Slovencev na pokrajinskih volitvah, bil je v številnih odborih in mu nikoli ni bilo žal naporov za napredek družbe. Pravo posebno pa ga napredek domače vseh v kateri se je rodil in ji ostal zvest vse svoje življenje.

Pokojnika so pokopali poleg žene, grob so prekrili venci domačinov in p.d.d. »Briskri grič«.

Tatovi na srednji šoli

V noči od 30. aprila na prvi maj so neznanec odnesli iz neke zidne omarice na srednji tehnični šoli v Ul. Verdi v Gorici 50 tisoč lir v denarju in hranilno knjižico s 30 tisoč lirami vloge. Po mnenju policije so se tatovi prejšnji večeri pustili zapreti v poslopje in zjutraj nemoteno odšli s plenom, ne da bi pustili za seboj kakšne posebne sledove, ki bi omogočili policiji njihovo izsleditev.

Avtomobilska nesreča v Steverjani

Nadja Granvar, 18-letna dijalkinja slovenske šole v Gorici, ki se je ponesrečila s avtom na povratku iz Steverje, je še tako okrevala, da bo v nekaj dneh zapustila bolnišnico, kjer so jo 1. maja pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v osmih dneh zaradi udarca v glavo ter levo roko in nogo. Z avtom nekoga mladeniča, ki jo je ob 19. uri peljal domov na Oslavje, se je na Sovenci prevrnila pod osto. Avto se je naslonil ob drevo. Šofer 30-letni Umberto Parisi se je hujše poškodoval in se bo zaradi ran na glavi zdravil 15 dni.

Zaradi cigaretnega ogorka je zgorel voz sena

Včeraj okrog 14.55 so poklicali goriške gasilce v Gradisko, kjer je ogenj zajel voz sena, ki je bil last kmeta Antonia Silvestrija iz Gradiske, Ul. Cividale 9. Po vsej verjetnosti je nekdo iz avtomobila, ki je vozil mimo, vrgel cigaretni ogorek v seno, ki se je takoj vnelo. Kmet je imel komaj še toliko časa, da je odprel kravo izpred voza in telefonično poklical goriške gasilce. Ti so se takoj odzvali in uspelo jim je rešiti tudi voz. Zgorelo je kakih 10 stotov sena in povzročilo škodo okrog 25 tisoč lir.

niso bili dokončno zaključeni. Odborniki so nato zavrnilo prošnjo za ureditev kampinga prostora na otoku edel Gabbiani pri Gradežu. Sledilo je obirno poročilo predsednika Peternele o delovanju PTU v lanskem letu. Iz njega povzemamo, da imamo na Goriškem 95 javnih lokalov z 20.528 ležišči. Lani je bilo v pokrajini nad 218 tisoč turistov nočitev; od turizma je bilo lani okrog 6 milijard dohodkov, za turistično pristožbino je bilo plačanih skoraj 22 milijonov lir od tega samo v Gradcu okrog 20 milijonov. Omejevanje tatec za izboljšanje gostinstva v Brdih, h kateremu se je prišlo 10 gostincev, kateri bodo vložili do konca septembra 25 milijonov za razne izboljšave. Oblikovano je, da bodo prihodnje razpisali podobne natečaj za gostinstvo na Krasu in okrog Trizča.

Odborniki so nato pregledali obračun za leto 1963, ki se zaključuje praktično z izenačenjem, saj izkazuje le 752 lir primanjilja. Obračun so odobrili soglasno. Pred zaključkom so nato obravnavali še nekatere zadeve, ki se tičejo turizma in ki niso bile izrečene na dnevnem redu.

Obiskovalci so nato pregledali obračun za leto 1963, ki se zaključuje praktično z izenačenjem, saj izkazuje le 752 lir primanjilja. Obračun so odobrili soglasno. Pred zaključkom so nato obravnavali še nekatere zadeve, ki se tičejo turizma in ki niso bile izrečene na dnevnem redu.

Obiskovalci so nato pregledali obračun za leto 1963, ki se zaključuje praktično z izenačenjem, saj izkazuje le 752 lir primanjilja. Obračun so odobrili soglasno. Pred zaključkom so nato obravnavali še nekatere zadeve, ki se tičejo turizma in ki niso bile izrečene na dnevnem redu.

Obiskovalci so nato pregledali obračun za leto 1963, ki se zaključuje praktično z izenačenjem, saj izkazuje le 752 lir primanjilja. Obračun so odobrili soglasno. Pred zaključkom so nato obravnavali še nekatere zadeve, ki se tičejo turizma in ki niso bile izrečene na dnevnem redu.

Pajetta v Sovodnjah

Jutri, v ponedeljek ob 10. uri bo v prosvetni dvorani v Sovodnjah govoril o slovenskih problemih poslanec KPI Giancarlo Pajetta.

Cepljenje v Sovodnjah proti otroški paralizi

Zupanstvo iz Sovodnjah sporoča, da bo v torku 5. maja z začetkom ob 9. uri dopolnilno ponovno cepljenje otrok proti otroški paralizi. Cepljenje bo v občinski ambulanti in bodo za prevoz otrok in

spremljevalce preskrbeli avtobus na isti način kakor pri prvem cepljenju. Opozorjamo starše, naj bodo s svojimi otroki pripravljeni ob določenih urah.

Dražba košnje trave v občini Sovodnje

Sovodnjska občinska uprava sporoča, da bo danes, 3. maja, občinska vsakoletna dražba za košnjo občinskih pašnikov: v Gabrijah ob 9. uri, v Rupih ob 10. na Peči ob 10.30, v Sovodnjah ob 11. in na Vrhu ob 15. uri.

V klubu »Simon Gregorčič« na Verdjevem korzu 13 v Gorici bo v torku ob 20.30 predaval o zanimivostih

Sarajeva in Dubrovnik profesor Krumberger iz Tolmina. Govorni del bo ponazoril s številnimi barvnimi diapozitivi.

SOZALJA

Slovenska kulturno-gospodarska zveza izreka sožalje družini Štekar iz Steverjana ob izgubi očeta Antona, ter poklanja namesto venca na grob 10.000 lir Dijaški Matiči.

Slovenska prosvetna zveza izreka sožalje Avgustu in Slavku Štekarju, prosvetnim delavcem v p. d. »Briskri grič« ob izgubi njihovega očeta Antona.

Gojenci Dijaškega doma se klanijo spominu Antona Štekarja, dolgoletnega dobrotnika slovenskega dijaškega doma v Gorici.

Prosvetno društvo »Briskri grič« iz Steverjana izreka sožalje družini Štekar ob smrti zavednega Slovenca Antona Štekarja.

ZAHVALA

Ob smrti našega nepoznanega očeta, tasta in deda

ANTONA ŠTEKARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način sočustvovali s nami ob tako hudi izgubi. Posebna zahvala č. d. duhovnikom za obredne svečanosti, dr. Rutarju za zdravniško pomoč, darovalcem cvetja, pevcom za žalostinke in pogrebem, ki so ga v tako velikem številu spremenili k zadnjemu počitku.

Sinovi: FRANC, AVGUST in SLAVKO z družinami

Stevarjan, Cerovo, 3. maja 1964.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - Ul. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

L. 895.000

VOLKSWAGEN 1200

AUTO SACCHETTI

Lastnik L. Sacchetti

GORICA, Ul. G. Cascino št. 7, tel. 20-69

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Test - Ul. sv. Frančiška 20

Telefon 61-792

NOVO:

Birsa:

Nekaj poglavljev

o pljučnih boleznih

L. 600

KINO »IRIS« PROSEK

predvaja danes, dne 3. t. m. z začetkom ob 18. uri cinemascope - technicolor film:

Il granduca e mister Pimm

(Nadvojvoda in mister Pimm)

Sladko življenje na modri obali!

Igrajo: GLENN FORD - CHARLES BOYER - HOPE LANGE

Kino na Učedniah

predvaja danes, dne 3. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni film v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

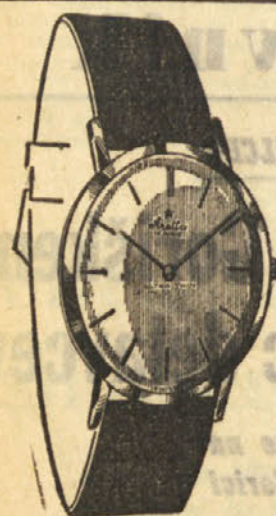
I COMANCEROS

(Komančel)

Igrajo: JOHN WAYNE - STUART WHITMAN - INA BALIN

V ponedeljek, dne 4. t. m. z začetkom ob 18. uri ponovitev filma v cinemascope:

I COMANCEROS

★
ARETTA
med elegantnimi in preciznimi
urami je najcenejša znamka

★
ARETTA
ULTRA THIN

ŠPORTŠPORTŠPORT

DANES ZJUTRAJ OB 10.30

Primorje - Edera na igrišču Ponziane

Tekma velja za naslov prvaka H skupine

Kdo bo osvojil naslov prvaka H skupine druge amaterske nogometne kategorije? Primorje ali Edera? Danes bo padla odločitev. V prvi tekmi, ki je bila pred štirinajstimi dnevi sta se tekmece razšla z neodločenim izidom, zaradi česar je bilo za določitev zmagovalca in tiste, ki se bo udeležil finalne faze turnirja, potrebno ponovno srečanje, ki bo po mnenju vseh odločilnega pomena.

Prosečani, ki so v prvem spopadu s Edero imeli možnost, da zmaga, a niso uspeli, ker je bilo v njihovem moštvi nekaj hiba, so se ves ta čas vneto pripravljali. Kondicije jim torej ne bo manjkalo in upa je, da so si zamislili tudi primerne taktike, ki jo bodo danes zjutraj uporabili v dvoboju za naslov prvaka H skupine.

Več ali manj se bo proseški Primorje predstavilo sodniku s postavo, ki si je izsilila neodločen izid. Morda bo trener vnesel kakšno spremembo, vendar še niso znana imena igralcev, ki bodo morali s takimi odgovornostmi na igrišču Ponziane, kjer bo danes ob 10.30 nestrno pričakovana tekma.

Brez dvoma bodo imeli tudi danes Prosečani ob strani svoje zveste navijače, katerim se bodo gotovo pridružili tudi tisti, ki so s časopisov sledili gonji, ki so jo nekateri lažnopolni krogi sprožili proti proseškemu nogometašu z edino nalogo, da jim zaradi slovenskega naziva

kluba onemogočijo nastop na nogometnih igriščih Trsta.

DVE TEKMI TRIESTINE NA JUGU

Palciniali Ferrara namesto Sadarja

Danes proti Catanzaru, prihodno nedeljo v Foggii

Igralci Triestine so v petek popoldne odpotovali na jug, kjer bodo ostali najmanj 10 dni. V nedeljo jih namreč čaka prvenstvena tekma s Catanzarom in teden dni kasneje s Foggio. Vmes pa se bodo Triestinci zadržali v Brindisiju, kjer bodo imeli v četrtek prijateljsko tekmo.

Trener triestinskega moštva dr. Montanari je imel precej pregleda s sestavo moštva. Predvsem so mu zmanjkali Ispiro, ki zaradi studija ne more iz Trsta ter poškodovana Sadar in Novelli. Na srečo ima popoldnevo na razpolago Forra. Ni tudi Manfrotti, Dallo, Orlando, Porro in Ranetti (napadalc). Zelo verjetno bo Montanari poslal na igrišče proti Catanzaru naslednjo postavo: Minussi, Frigeri, Vitali, Pez, Varglien, Palcini (Ferrara), Mantovani, Dallo, Orlando, Porro in Ranetti.

dnež okrevati. V tem primeru bo odpotoval iz Trsta in se pridružil klubskim tovaršem verjetno v Brindisiju, kar pomeni, da bo lahko nastopil vsaj proti Foggii.

Montanari bo sele v zadnjem trenutku odločil igralca, ki bo zamenjal Sadarja. S seboj je namreč odpeljal tako Ferrara kot Palcinija, vendar se še ni odločil komu bi poveril Sadarjevo vlogo.

Na jug so odpotovali Minussi in Di Vincenzo (vratarja), Frigeri in Vitali (branilca), Pez, Varglien, Palcini in Ferrara (krilci) ter Porro, Mantovani, Dallo, Orlando in Ranetti (napadalc).

Zelo verjetno bo Montanari poslal na igrišče proti Catanzaru naslednjo postavo: Minussi, Frigeri, Vitali, Pez, Varglien, Palcini (Ferrara), Mantovani, Dallo, Orlando, Porro in Ranetti.

TENIS

BARI, 2. — Po zmagi Pietrangella in Tacchinija v singlu in v dublu, kjer sta danes premagala dvojico Fathy-Mabrouk 6:2, 6:3, 6:2, je Italija v prvi tekmi evropske cone za Davisov pokal v ZAR v vodstvu s 3:0. S tem se je še uvrstila v drugo kolo, kjer se bo verjetno spoprijela v Genovi s teniško reprezentanco Rodezije.

ŠZ BOR

NAMIZNOTENISKI ODESEK
javlja, da bodo redni treningi ob torkih in sobotah od 15. do 17. ure.

ODEBOKARSKI ODESEK obvešča vse igralce druge ženske odbojarske ekipe, da se zbere danes ob 12.15 na glavni železniški postaji za odhod na tekmo v Gorico.

prava poslastica za vse ljubitelje odbojke, kakršno v Trstu redko vidimo. Obenem pa bo sodil tudi v ciklus manifestacij, ki jih prireja Bor letos v okviru proslav 5-letnice svojega obstoja. Tri dni kasneje — 10. maja — bodo borovke vrnila Zagrebčankam obisk.

Gostilna

«Maček»

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 15-17
Vas vabi na razne primorske in druge specialitete ter se priporoča za cenjeni obisk!

NOVA GORICA — Telefon 20-44
opravlja kvalitetne, hitre in varne prevoze potnikov in tovora doma in v inozemstvu. Informacije dobite v naših poslovalnicah v Novi Gorici, Tolminu, Ajdovščini, Postojni in Sežani. — Turistična agencija «Izletnik» s poslovalnicama v Novi Gorici in Bovu vam hitro in solidno organizira izlete po Jugoslaviji in inozemstvu.

HOTEL «TURIST»
LJUBLJANA, Dalmatinova 13, tel. 37-110
Hotel «TURIST» se priporoča cen. gostom za obisk v sodobno urejenih hotelskih sobah in restavraciji, ki ima priznano mednarodno kuhinjo in domače specialitete. Cenjene goste vabimo, da obiščejo tudi naš obrat RESTAVRACIJE «ZLATOROG», ki nudi predvsem specialitete iz divjadi in obrat «DALMACIJA», ki nudi ribe pripravljene na vse načine.

HOTEL LEV
LJUBLJANA, Vošnjakova 1
Telefon 30-555
Telegrami: LEVHOTEL LJUBLJANA
«A» kat.
209 sob s kopalnico, restavracija, terase, dancing kavarna, aperitiv bar, slaščičarnja, poslovne in klubске sobe, sale za bankete in konferen- ce, lastne garaže in prostor za parkiranje, hladilnice za divjačino in boksi za pse
Novo — moderno — luksuzno

HOTEL CELEIA CELJE - tel. 2041, 2042 SE PRIPOROČA

Hotel BELLEVUE
LJUBLJANA - Tel. 33-133
Priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo - Terasa - Vrt - S teraso lep pogled na Ljubljano

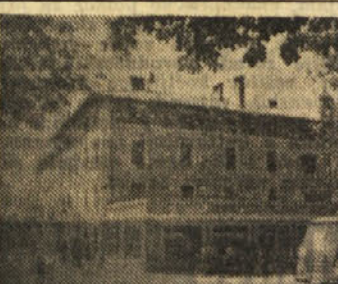
GRAND HOTEL «UNION»
Tel. 20-750, 21-742
s svojo restavracijo in senčnatim vrtom, kavarno in hotelom, se priporoča cenjenim gostom

Obiščite zdravilišča
ROGAŠKA SLATINA, LAŠKO, RIMSKE TOPLICE

Rogaška Slatina zdravi bolezni prebavil, ledvic in jeter, Dobra ženska in manjerske bolezni. Laško revmatizem in rehabilitacija invalidov — Za izlet priporočamo tudi prekrasno Logarsko dolino — Informacije in prospekte dobite pri tržaških potovalnih uradih Aurora, Utat, Paterniti ali pri Tourist Office — Celje

Obiščite najlepše podzemsko čudo na svetu POSTOJNSKO JAMO

Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16. in 18. uri
Izradni obiski po dogovoru z upravo
Obiščite tudi Škocjanske jame pri Divači
Obiski ob 10. in 15. uri vsak dan

HOTEL KRN
TOLMIN - TEL. 39
Prvovrsta restavracija, udobne sobe, terasa, specialitete na žaru in dobra kuhinja. Ob sobotah in nedeljah ples. Vljudo se priporočamo

ALP HOTEL KANIN
HOTEL GOLOBAR
nudi vse hotelske usluge. Priznana domača in inozemska kuhinja. Telef. 21 in 51
Priporočamo tudi obisk hotela «Planinski orel» v Trenti in gostišče v Soči in Logu pod Mangartom

HOTEL GALEB
RIBJA RESTAVRACIJA
KAVARNA LOŽA
RESTAVRACIJA TAVERNA
Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

Pod zdravstvenim nadzorstvom ponovno vsakodnevno poslujejo svetovno znane moderne rekonstruirane morske termalne kopeli

Indikacije: revmatična obolenja, ženske bolezni, obolenja dihalnih organov — Naravopelago: Tople morske kopeli. Kopeli z morsko slanico. Masaže, inhalacije, blatne obloge, blatne kopeli - Vse informacije v upravi Palace hotela, Portorož, tel. 73145

PALACE HOTELA

V PORTOROŽU

HOTEL «SLON» LJUBLJANA - Titova 10, tel. 20-644, 20-645 (Jugoslavija)

Opozorjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko po- strežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz do- mačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu

Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telef. 20-641-44

HOTEL «JELOVICA» - BLED - TEL. 316

BLED vabi

Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

PARK HOTEL BLED

Telefoni 284 - 338
200 ležišč, restavracija, kavarna, nočni bar

Hotel odprt celo leto.
V sestavi Park hotela je tudi Sporthotel na Poljuki in izletniški dom v Ribnem. Vsi obrati poslujejo celoletno

Izkoristite vaš izlet za ogled izvirkov VIPAVE
V HOTELU VIPAVA in v GOSTIŠČU
OB IZVIRU vas prijetno postrežejo

HOTEL ADRIA

ANKARAN (blizu S. Nicolò) Telefon 74-112
bo odprt od 1. maja dalje skozi celo leto

T. G. P. - METROPOL

PIRAN - Telefon 73-133

vabi na odlične specialitete in izbrane pijače v vseh svojih obratih; nočni bar «Tri papige» v Piranu z mednarodnim artističnim programom; odprt je vsak dan razen srede. Priporočamo novo restavracijo «Lucija» pri Portorožu

SPLOŠNA PLOVBA - PIRAN

vzdržuje z modernimi tovorno . potniškimi ladjami

redno progo Jadran - Južna Amerika - Via Zahodna Afrika (Rijeka - Split - Napoli - Genova - Marsello - Casablanca - Dakar - Conakry - Takoradi - Tema - Rio de Janeiro - Santos - Montevideo - Buenos Aires). Redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo - Indonezijo - Japonsko - ZDA - Zahodna afriška obala . sredozemske luke) TER NUDI

ladjske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti. — Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba», Piran, Zupaničeva ul. 24, in na naše agente po vsem svetu. Telegrami: Plovba Piran. Telef. 035-22, 035-23. Telefoni: 73470 do 73477.

KOMPAS

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI
VRŠI VSE TURISTI NE USLUGE

LJUBLJANA,
Dvorčakova ulica

številka 11

JOŽA HORVAT: Maček pod šlemom

54.

— Ali tudi vi razumete ta jezik lokomotive — vpraša kmet s spokornim obrazom.

— Tako, tako... še kar — se modro omeji Kapara. Kmet vztrajno nadaljuje: — Nemara bi lahko razumeli, kaj zdaj govori naša lokomotiva?

Nastal je molk. Vsi so pozorno prisluhnili ritmu vlaka, ki je enakomerno obvladoval daljavo.

— Ali slišite?
— Slišim.
— Pa?
— «Umakni se mi — umakni se mi...» no, to slišim — pojmasi Kapara. — Kaj to pomeni, ne vem. Pred nekaj dnevi so na tej progi zamenjali lokomotivo, pa še ne razumim, kaj govori.

Vlak zavoji na postajo. Domobran odpre okno in zakliče v noč: — Katera postaja je?

— Kalnik! — mu nekdo odgovori iz teme in vlak spet potegne. Kmalu se spet oglasi domobran:

— Tako torej, vaš brat je partizan, komendant na Kozari. Vi ste pa... zavrtači! In kako je ime vašemu bratu?

— Mojemu bratu je ime Nikola Kapara. Če mislite prijaviti...

— Še na misel! — ugovarja domobran. — Nisem vendar... za vse na svetu ne! Nasprotno! Veste, kako je danes biti domobran... Bedno je, zelo bedno in nevarno! Človek nikoli ne ve, kje in kdaj bo padel partizanom v pesti. Če imaš pri sebi naslov kakšnega partizana in če je zraven tega ta partizan komendant kakor vaš brat, je to zmeraj dobro. Še tuju dobro pride kakšen naslov, kaj šele domobranu! Letos spomladaj nas v Liki zajeli partizani. Ne vem, kaj bi bilo z nami, da ni neki naš domobran našel v žepu naslova nekega...

Cigav naslov je našel domobran v žepu, ni nihče od prisotnih izvedel, ker je v tem hipu zamolkla eksplozija potresla vlak. Potniki so kot brez uma zakričali:

— Partizani...! Bežite...! Partizani!

A v odzvežu zdaj ni bilo več ne doslužene učiteljice ne domobrana ne starega s spokornim obrazom. V hipu so se okoli Kapara prikazali njegovi vojni tovariši: Kapula, Vodenjak, Tambruca, Repica, Kodjaš, Djak...! Bežijo skozi vrata, skačejo skozi okno vagona, rešujejo se, kakor kdo ve in zna, le Kapara še zmeraj leži, onemoglo leži na lesenih klopi in se ne premakne. Pa tudi Kapara ni več v ostankih železničarske uniforme, nič več ni Pavelčev zavirac, pač pa pravi, resnični partizan s šlemom na glavi! Čudo preudono, če je bila eksplozija še taka, vlak kar naprej drvi, a kolosa niso več na tračnicah, zdaj skačejo in drdrajo čez železniške pragove in zaradi tega ves vlak poskakuje in se maje, kakor da bi se imel vsak čas prevrniti. V ritmu tega zibanja Kapara tolklja s šlemom po klopi, hoče vstati, skočiti iz vlada, a se ne more premakniti, kakor da je zvezan z vrvo. Kapara vidi, da bo še ob glavo v tem prekletem vlaku, mora se zganiti, mora se iztrgati, mora uteči, mora...!

Z muko odpre oči. Ni ne vlaka ne učiteljice na klopi... Kaj je? Kje je? Okoli njega sikaajo kroglice, čisto blizu rezgetajo

mitraljezi, njega pa dva vojaka vlečeta za noge in tečeta po gozdu, zaradi tega Kapari glava poskakuje, udarja ob korenine in tolklja s šlemom. Kaj se je zgodilo, kaj je neki z njim? Ne more pa se ne more znajti. Ko bi vpil, ko bi klical na pomoč? Okoli njega bežijo neki vojaki — domobranci? partizani? — zvižgajo kroglice, sekajo listje in vejice, vse drhti in streljanju in eksplozijah. Ta dva, ki ga vlečeta, se ne sprasujeta, ali je živ ali mrtve, tečeta po strmalah in dirjata kakor dva divja, preplašena zrebca. Ali je morda ranjen, ali vse to le sanja, kaj neki je? Zbere vso moč, ritne, kolikor le more, iztrga se tistima dvema in — sede. Poravnava si šlem in — zapija! V tem hipu se obrneta tudi tista dva «zrebca» in v enem Kapara prepozna prepaden obraz Tamburice, v drugem pa — komandirja čete. Opaži, kako se mu je zabiskalo v oči in medtem se Sirača Lazo ves iz sebe izvlači pištolo in kot brez uma vpil: — Živ si?!? Ubi! te bom, takoj te bom ubil! — Kapara zdaj dojame vso grozo in obup: spal je...! Zaspal je na položaju...! Pre- spal je bitko!

XII.

KAKORKOLI OBRNEŠ, JE CLOVEŠKO ŽIV- LJENJE V VOJNI PAJCEVINA NA VETRU, KAPLA ROSE NA SONCU, ZITNO ZRNO V MLINU. KAPARO ZVEZEJO! HUDE OBTOŽBE BREMENIJO PARTIZANSKEGA MACKA. ZA- LOST KOMANDANTA BATALJONA IN VESELEJ KOMANDIRJA ČETE. KAJ JE ODKRIL IZGUB- LJENI PARTIZAN V ZAGORJU IN ALI BO NJE- GOVO ODKRITJE PRISLO V SOLSKE KNJIGE? ALI JE RES, DA BODO SAMO KUHAJI, IN- TENDANTI IN POLITIČNI DELAVCI PREŽIVE- LI VOJNO? KAPARA SE POSLAVLJA OD KO-

MANDANTA BRIGADE IN MU ZAUPA ZAD- NJO ŽELJO: DA SE NA PLEČIH DOMOBRA- NSKEGA SATNIKA BUŽANA MASCUJE ZA SRA- MOTO S KOZJEGA HRBTA.

«Streljaj, napadaj, jurisaj, tolči sovražnika od sprejaj in od zadaj, bij ga s puškinim kopitom v hrbet al ga brcaj v zadnjico, ničesar se ne boj! Delaj, kar hočeš, potuj, kadar hočeš, ni se ti ne more pripetiti. Pred teboj je srečen dan...» Kdo je izrekel te besede in kdaj je bilo to? To ni bilo tako davno, takrat, ko je sonce odlagalo preobleko in s toplimi žarki lajšalo trganje po kosteh. Ni tako dolgo od tedaj, ko je Kapari govoril te spodbudne besede mitraljeze Veriga Martin. Imel je lepe sanje, o bučah in praščin...! Res, lepe sanje, buče in praščini... a zdaj Kapara sedi pod neko hruško ob stari, vegasti zidanci, tu sedi in je ves umazan od blata, sedi brez karabinke, zvezan je z verigo in čaka smrt. In kdo ga bo sodil, kdo ga bo streljal? Ustrelili ga bodo prav njegovi tovariši, ustrelili ga bo- do partizani! Tako je to. Kakorkoli obrneš, je človeško življe- nje pajčevina na vetru, rosa kaplja na soncu, kosček pluto- vine na brezbrežnem morju. Zlastna resnica brez vrednosti. Majhno ali veliko slepilo. Ni drugega. Dva neizmerno velika milniska kama meljeta, rno je pa človek in je vseeno ali je pšenico, koruzno ali jedomeno zrno. Zmleto bo v mlinu smrti!

Kapara sedi pod hruško stisnjen kot zajec v lovčevi torbi, šlem je potegnil nizko na obraz, sedi zgubljen, vnet od pe- plenato siv. Okoli njega so se zgnatili partizani, zbirali se je do- mala ves prvi vod, nagneti so se kot gonjaki okoli ubitega merjasca, šepetajo, kajdijo, hodijo na vodo, zabrajo očii, sko- migajo z rameni, obojajo pasje življenje borec, mečejo najj- soutne pogledje — a pomagati mu ne morejo. Kapara čaka sodišče, Vojno sodišče! (Nadaljevanje sledi)

URVEDNOST: PRSTI — UL. MONTECAPI 6 II TELEFON 93-808 in 94-638 — POŠTNA PRAGA 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 4 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lit — Vnaprej: četrt- letna 2250 lit, polletna 4400 lit, celoletna 7700 lit — SPRLJ v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 115374 — Za SPRLJ ADIT. DZS, Ljubljana, Stari trg 1/1, telefon 22-207, tekoči račun pr. Narodni banki v Ljubljani 9001100356 — GLASILA: Čene oglasev: Za vsak num v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravn 250, osmrtnice 150 lit — Mail oglasi 40 lit beseda — Oglasi tržaške in goriske pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst